

Hankeläki 7.10.03 / MW

HELSINKI

VANHA TULLI- JA PAKKAHUONE (Mariankatu 3) JA MARIANKATU

HISTORIALLISEN AJAN (1640-) KAUPUNKIALUEEN
RAKENNUKSEN KUNTOKARTOITUKSEN JA
KATURAKENNUSTYÖN ARKEOLOGINEN VALVONTA-
JA KOEKAIVAUSKERTOMUS 1996 JA 2000

FK Markku Heikkinen/Helsingin kaupunginmuseo 2003

SISÄLLYS

SISÄLLYS

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

TIIVISTELMÄ

KARTTAOTTEET

1. JOHDANTO	1
2. TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA	2
3. TUTKIMUSALUEEN HISTORIA	2
4. POHJARAKENNUSSELVITYKSET JA ARKEOLOGISET HAVAINNOT	29
4.1 Vuoden 1990 pohjarakennusselvitykset	29
4.2 Vuoden 1996 pohjarakennusselvitykset ja arkeologiset havainnot	29
4.3 Vuoden 2000 arkeologinen koekaivaus	32
4.4 Mariankadun arkeologiset havainnot 1996	36
5. TUTKIMUSTEN TULOKSET	36

LIITTEET I-VII:

I	Karttaluettelo
II	Karttojen kopiot
III	Negatiiviluettelo (HKM/negatiivit 274 014-085)
IV	Diapositiiviluettelo (HKM/Vanha tulli ja pakkahuone ja Mariankatu 1996 ja 2000:1-77)
V	Kuvataulut
VI	Löytöluettelo 1996 (KM 98023:1-20)
VII	Löytöluettelo 2000 (KM 20003083:1- 84)
VIII	Poistetut metalliesineet 2000 (1 – 8)

ARKISTO- JA REKISTERITIEDOT

Kohteen nimi: Helsinki, Vanha tull- ja pakkahuone ja Mariankatu

Kunta: Helsinki

Kylä: Töölö

Kaupunginosa: Kruununhaka 01

Kortteli: 7

Tontti: 1 (= Vanha tull- ja pakkahuone)

Tontin omistaja: Helsingin kaupunki

Osoite: Mariankatu 3

Tutkimuksen laatu: Historiallisen ajan (1640-) kaupunkialueen rakennuksen kuntokartoituksen ja kaukolämpöjohtokaivannon kaivamisen arkeologinen valvonta ja koekaivaus

-Vanhan tull- ja pakkahuoneen kuntokartoituksen valvonta 1996
-Mariankadun kaukolämpöjohtokaivannon dokumentointi 1996
-Vanhan tull- ja pakkahuoneen pihan ja sisätilojen koekaivaus 2000

Peruskartta: 2034 06 HELSINKI (1991)

Keskipisteen koordinaatit (peruskoordinaatisto):
x = 6673 46
y = 2553 32
z = 2,5 – 3 m mpy

Keskipisteen koordinaatit (yhtenäiskoordinaatisto):
p = 6674 84
i = 3386 78
z = 2,5 – 3 m mpy

Valvojat: Markku Heikkinen ja Jaana Mellanen 1996
Markku Heikkinen 2000

Tutkimuslaitos: Helsingin kaupunginmuseo

Kenttätyöaika: Valvonta 24.7. - 4.7. ja 9.8. - 14.8.1996
Koekaivaus 29.3. – 3.4., 7.4. ja 13.4.2000

Valvonta-alueen laajuus: 1200 m²

Valvonnan kustantaja: Helsingin kaupunginmuseo

Tutkimuskustannukset: -

Löydöt: KM 98023:1-20 ja KM 20003083:1-84 (diar. 22.7.2003)

Mustavalkonegatiivit: HKM 274 014 – 085

Diapositiivit: HKM/Vanha tulli- ja pakkahuone 1996: ja 2000:1-77

Aikaisemmat tutkimukset: -

Aikaisemmat löydöt: -

Kirjallisuusviitteet: Maarit Mannila: Vanha tulli- ja pakkahuone. Mariankatu 3, Helsinki. Rakennushistorian selvitys. 2002. Consart Oy. Helsingin kaupunginmuseo.
Kiinteistö Mariankatu 3. Peruskorjaus. Hankesuunnitelma. Helsingin kaupunki. Kiinteistövirasto ja rakennusvirasto. 14.3.1997.

Kaivauskertomuksen sivumäärä: 37

Kaivauskertomuksen liitteet:	I	Karttaluettelo
	II	Karttojen kopiot
	III	Negatiiviluettelo
	IV	Diapositiiviluettelo
	V	Kuvataulut
	VI	Löytöluettelo 1996
	VII	Löytöluettelo 2000
	VIII	Poistetut metalliesineet 2000

Kertomuksen säilytyspaikka: Helsingin kaupunginmuseo

Kertomuksen kopio: Museoviraston rakennushistorian osasto

Tiivistelmä: Vuonna 1996 Helsingin kiinteistöviraston geotekninen osasto kuntokartoitti Vanha tulli- ja pakkahuoneen perustoja Mariankatu 3:ssa. Rakennuksen sisäpuolella avattiin kahden huoneen iattia ja pihalle kaivettiin kaksi koekuoppaa seinien perustusten puuarinan kunnan tarkistamiseksi. Helsingin kaupunginmuseo dokumentoi kaivamisen aikana näitä kaivantoja. Rakennuksen sisällä betonilattioiden alla oli sekoittuneita kerroksia, joista tuli joitakin vanhoja esinelöytöjä. Toisessa koekuopassa oli betonilattian alla mukulakiveys. Rakennuksen koillisnurkan huoneen seinän alla oli puurakenteita noin kaksi metriä lattian alapuolella (noin 1,10 m mpy). Pihan kuopista löytyi noin 2,20 metriä maanpinnan alapuolelta puuarinan pinta (noin 0,80 m mpy). Kerrokset pihan puoleisessa profiilissa oli yläosassa uudempia sorakerroksia. Alempana oli tummia sekoittuneita kerroksia, hiili- ja kivikerroksia.

Samanaikaisesti dokumentoitiin rakennusta vastapäätä Mariankadulla sijainnut pieni lämpöputki-kaivannon profiili, jossa havaittiin mm. vanha katukiveystaso ilmeisesti 1800-luvun alusta. Se sijaitsi 1,5 metriä nykyisen katupinnan alapuolella, mutta samalla korkeudella kuin Vanhan tulli- ja pakkahuoneen pihan nykyinen ja nykyiseen rakennukseen liittyvät entiset pihakiveykset.

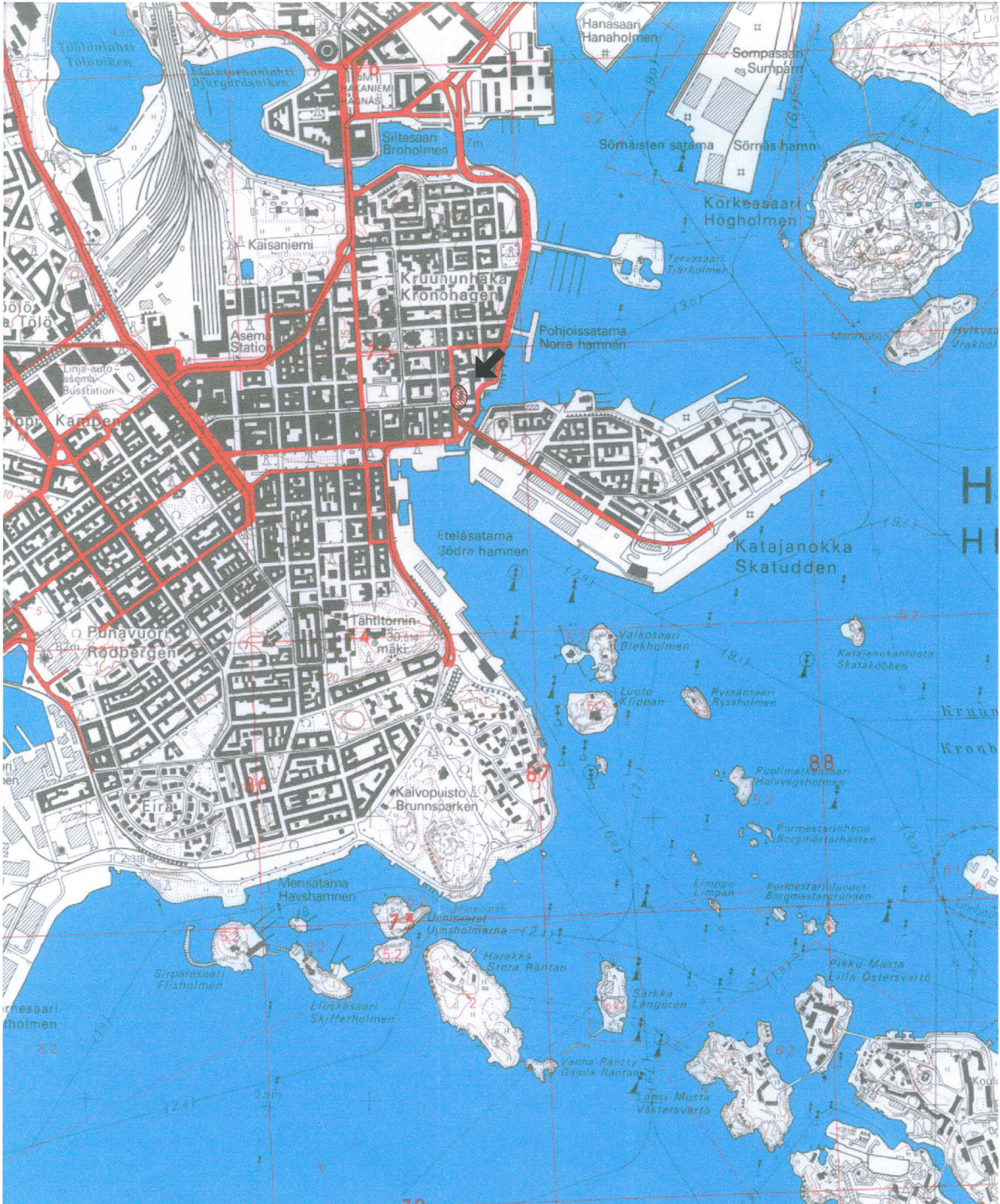
Vuonna 2000 rakennuksen pihalle tehtiin kolme koekuoppaa vanhan pihakiveystason toteamiseksi. Melkein heti asfalttipinnan alta tuli esiin sitä edeltänyt pienistä kivistä tehty mukulakiveys (1900-luku) ja sen alta erilaisia vanhoja kulttuurikerroksia. Alempia pihakiveyskerroksia ei löytynyt vaan nykyisen rakennuksen entiset pihakiveystasot ovat sijainneet lähes nykyisen pihatason korkeudella. Vanhat kiveystasot on poistettu. Rakennuksen 1. kerroksen ja 2. kerroksen lattiaan tehdyt neljä koekuoppaa dokumentoitiin. 1. kerroksen betonilattioiden alla oli mukulakiveys tai tiililattia noin 20 cm:n päässä lattian pinnasta.

3386

2553

3387

2554

6 674

6675

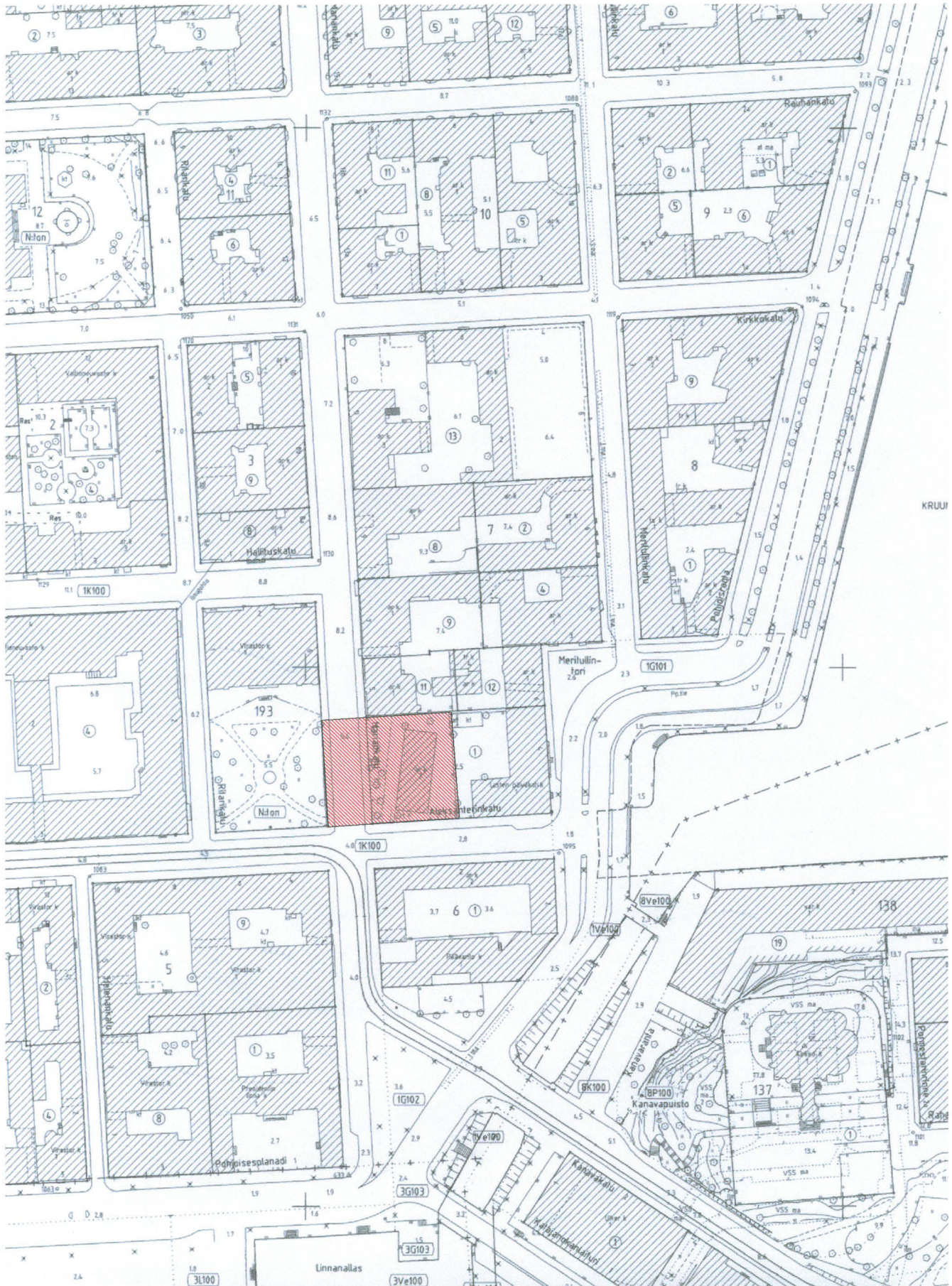
6 673

6674

Ote peruskarttalehdestä 2034 06 HELSINKI (1991). Mk 1:20 000.
Tutkimusalue merkitty vinoviivoituksella.

50400

50600

18400

18200

Ote kantakartasta 5018. Mk 1:2000. Tutkimuskohde rasteroitu.

1. JOHDANTO

1990-luvun puolivälissä Vanhan tulli- ja pakkahuoneen eli Mariankatu 3 käyttötarkoituksen muuttaminen ja korjaaminen tuli ajankohtaiseksi. Kiinteistövirasto tilasi alkuvuodesta 1996 rakennuksen korjaustarpeeseen perustuen hankkeen rakentamisen rakennusvirastolta. Rakennus- ja kiinteistövirastojen yhteistyönä valmistui vuonna 1997 hankesuunnitelma rakennuksen korjaamiseksi pysäköintipalvelukeskukselle. Hankesuunnitteluryhmään kuului asiantuntijana Helsingin kaupunginmuseo. Raportissa oli mm. rakennuksen teknilliset korjaustarpeet, asbestikartoitus ja pohjarakennus selvitys. Jälkimmäisessä esiteltiin rakennuksen perustusten rakennetta, jota oli tutkittu kiinteistöviraston geoteknisen osaston toimesta pihalla ja rakennuksen sisällä koekuopin 1996 Helsingin kaupunginmuseon arkeologien valvonnassa. Aiemmin vuonna 1990 oli tehty vastaavanlaisia koekuoppia, joiden tulokset myös esiteltiin. Näissä tutkimuksissa ei ollut mukana arkeologeja. Helsingin kaupunginmuseossa tehtiin 1996 rakennuksen suojelutavoiteselvitys piirustus- ja valokuvaliitteineen. Tuolloin suunniteltu korjaushanke jäi kuitenkin käynnistymättä. Rakennusta viimeksi käyttänyt pysäköintivalvontavirasto muutti vuonna 2000 muualle ja rakennus jäi tyhjilleen. Helsingin kaupunginmuseo jatkoi tällöin selvityksiä teettämällä rakennuksen julkisivujen ja huonetilojen pintakerros- ja väritutkimuksia ja julkisivujen kuntokartoituksen Rakennusviraston toimesta rakennus mitattiin ja laadittiin digitaaliset mittauspiirroset. Keväällä 2000 rakennuttajan taholta tutkittiin pihaa ja talon lattioita koekuopin. Ulkona pyrittiin löytämään vanhat pihakiveystasot ja sisällä tutkittiin lattioiden rakenteita rakennuksen suunnittelijoille esim. pihalla oikean pihatason saavuttamiseksi. Useimmat kuopat kaivettiin ja dokumentoitiin kaupunginmuseon toimesta. Keväällä 2001 kaupunginmuseo teetti rakennuksen dokumentointikuvauksen. 2002 valmistui kaupunginmuseon teettämä selvitys rakennuksen rakennushistoriasta. Rakennuksen peruskorjauksen suunnittelu ja tilojen vuokraus oli vielä vuoden 2002 lopussa kesken.

Kaupunginmuseon rakennuskonservaattori on ollut mukana työryhmässä edustamassa kaupunginmuseo ja osallistunut aktiivisesti rakennuksen rakennushistorian selvittämiseksi ja suojelutarpeiden huomioimiseksi. Museon arkeologit ovat osallistuneet koekuoppien kaivamisen valvontaan ja dokumentointiin 1996 tai tutkineet itse koekuopat 2000 muiden töiden ohella. Rakennuskonservaattoria on konsultoitu mahdollisten kaivausten aiheuttamista toimenpiteistä ja kustannuksista, jotka tiedot on viety työryhmän tietoon.

Vanhan tulli- ja pakkahuoneen raporttia ei ole tehty aiemmin, koska rakennustöiden odotettiin alkavan ensiksi vuonna 1999. Tällöin olisi tullut kyseeseen mahdollisesti laajemmat kaivaukset, joiden yhteyteen koekaivausten tulokset olisi liitetty. Rakennustyöt ovat siirtyneet kuitenkin vuosi vuodelta. Vuonna 2003 rakennusta alettiin kunnostamaan korjaamatta rakennuksen perustuksia, jolloin rakennuksen sisällä lattian tai pihalla pihatason alapuolisia töitä ei ole tai ne ovat vähäisiä. Vanha tulli- ja pakkahuoneen koekuoppien havainnot vuosilta 1996 ja 2000 sekä viereisen Mariankadun kaukolämpöputkikaivannon havainnot vuodelta 1996 raportoidaan edellä mainituista syistä vasta nyt.

Koekuoppia on ollut kaivamassa ja piirtämässä vuonna 1996 Markku Heikkinen ja Jaana Mellanen ja vuonna 2000 edellisten lisäksi Anja Korkala, Hanna Kääriäinen ja Raija Peltonen. Veli-Pekka Suhonen on piirtänyt vuoden 1996 kartat puhtaaksi ja luetteloanut sen vuoden löydöt. Vuoden 2000 kartat on piirtänyt puhtaaksi Mapinfo-ohjelmalla Ritva Hakkarainen, joka on myös luetteloanut tämän vuoden löydöt Access-ohjelmalla.

Markku Heikkinen
Helsinki 5.8.2003

2. TUTKIMUSALUEEN SIJAINTI JA TOPOGRAFIA

Tutkimusalue, Vanha tulli- ja pakkahuone eli Mariankatu 3, sijaitsee Helsingin keskustassa rakennetulla kaupunkialueella Kruununhaassa Pohjoissataman lounaispohjukan tuntumassa. Tontti sijaitsee Pantteri-korttelin (kortteli 7, tontti 1) lounaisnurkassa. Tonttia rajaa lännessä Mariankatu ja etelässä Aleksanterinkatu ja idässä Meritullintori. Tontin itäpuoliskolla sijaitsee yksikerroksinen päiväkotikoti Aleksia – Alexia (rakennettu 1851 uudeksi tulli- ja pakkahuoneeksi) ennen Meritullintoria ja merta. Pohjoisessa on korkeammilla kallioilla isoja asuintaloja. Peruskorjaus- ja arkeologinen tutkimusalue käsittivät Vanhan tulli- ja pakkahuoneen ja sen pihan eli tontin länsipuoliskon (39 x 31 m). Rakennuksen pihat on asvaltoitu. Rakennuksen eteläpäädyn ja Aleksanterinkadun välissä on nurmikkoalue. Läntisen pihan länsireunassa on pohjoiseen levenevä nurmikkoalue.

Maasto on alueella melko tasaista nousten luodetta kohden. Mariankadulla maanpinta jalkakäytävällä kohdalla laskee tontin pohjoisrajan kohdalta 5,7 metristä Aleksanterinkadun ja Mariankadun risteyksen 3,7 m mpy:hyn. Aleksanterinkadun pinta laskee tontin itärajan kohdalle 2,8 m mpy:hyn. Maanpinta rakennuksen länsipuolella on 2,9 - 3,2 m mpy. Tontin äärimmäinen luoteisnurkka on 3,9 m mpy:n korkeudella. Mariankadun noustessa pohjoiseen päin on tontin länsireuna jouduttu pengertämään. Maanpinta on rakennuksen pohjoispuolella 2,7 - 3,0 m mpy ja rakennuksen itäpuolella 2,6 - 2,9 m mpy.

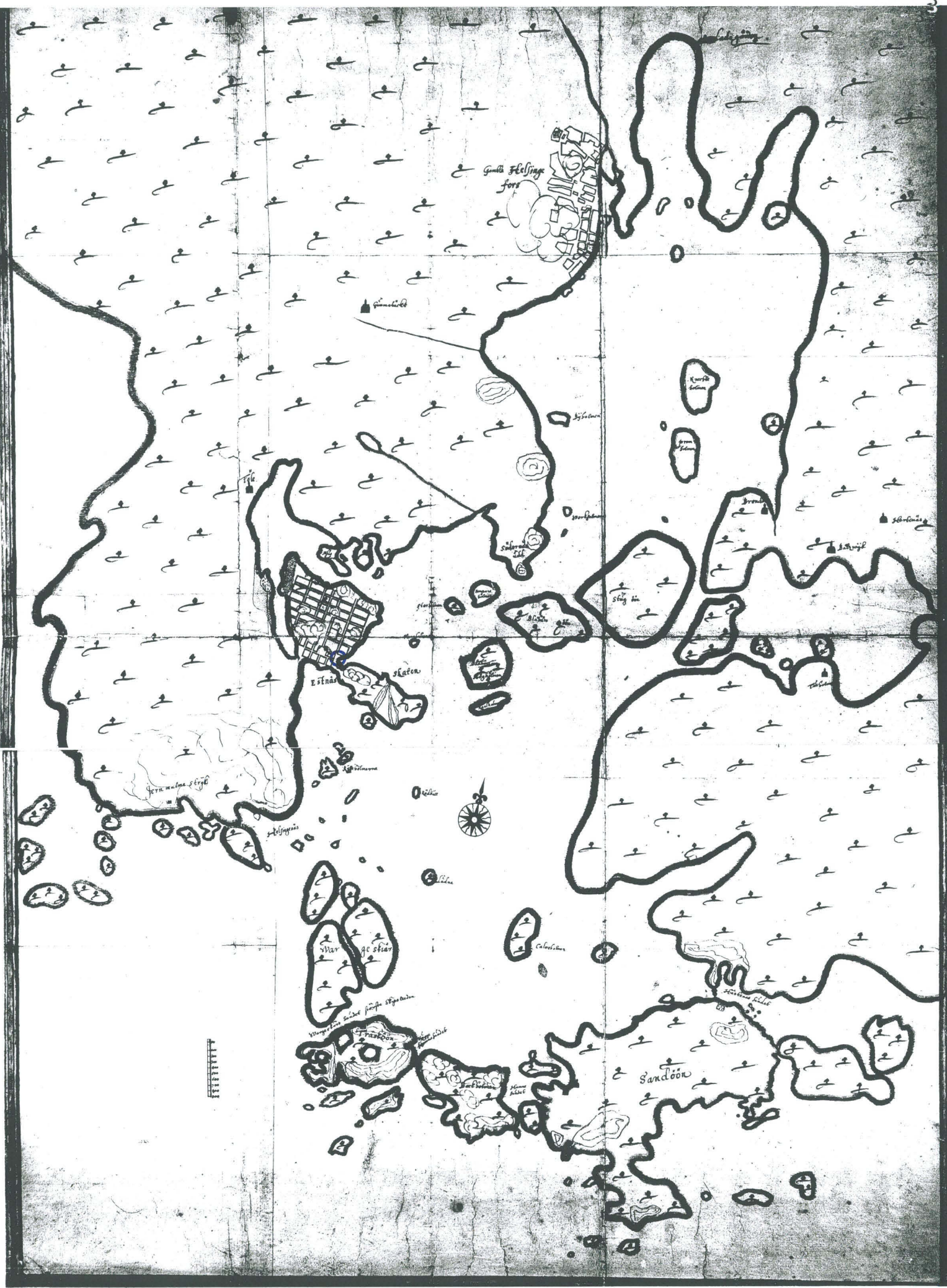
Tontin kaakkoispuolisko aina nykyisen rakennuksen eteläosan länsipuolelle ollut vielä 1700-luvun alussa veden peitossa. 1800-luvun alussa rantaviiva on sijainnut välittömästi Vanhan tulli- ja pakkahuoneen ja päiväkodin välisen aidan itäpuolella.

3. TUTKIMUSALUEEN HISTORIA

Vuonna 1550 perustettu Helsinki siirrettiin kuningatar Kristiinan holhoojahallituksen käskystä 1640-luvun aikana vähitellen Vantaanjoen suusta Vanhastakaupungista Vironniemelle. Tästä ensimmäisestä kaupungista tulipalo tuhosi kolmeneljännestä 5.8.1654.

Tutkimuskohdassa on sijainnut 1600-luvulla ja 1700-luvun alussa melko tasainen kaakkoon viettävä avoin alue, aukio, ja vuodesta 1736 1800-luvun alkuun kaupungin tulli- ja pakkahuoneen kaksi eriaikaista rakennusta kaupungin pääsataman Laivasataman tai Kaupunginsataman (Stadz hampnen, nyk. Pohjoissatama) ja sen laivasillan vieressä. Alue kuului 1600-luvulla kaupungin neljästä korttelista kaakkoiseen Kalastajamäen (Fijskarback qwarteret) kortteliin. 1700-luvulla alue kuului kaupungin neljästä kaupunginosasta Pohjoiseen neljännekseen.

Vanhin kartta Uudesta Helsingistä on Hans Hanssonin 1645 tekemä kartta, jossa Vanha Helsinki näkyy Vantaanjoen suussa ja Uusi Helsinki Vironniemellä ruutuasemakaava-suunnitelmana (kartta s. 3). Vanhin kunnollinen kartta, johon on merkitty kaupungin laajuus, on Lars Forsellin vuonna 1696 laatima (kartta s. 4). Kartassa tutkimusalueen kohta on merkitty avoimeksi alueeksi. Nils Avanderin vuonna 1707 Forsellin kartasta tekemälle uudistukselle ei ole myöskään merkitty tonttia (ks. kartat s. 5 - 6) vaan alue on merkitty samalla värillä kuin katulinjat. Rantaviiva sijaitsi tällöin nykyisen rakennuksen eteläosassa sen länsireunan kohdalla. Pohjoisempana rantaviiva oli rakennuksen

Hans Hanssonin kartta vuodelta 1645 Vanhasta ja Uudesta Helsingistä. Tutkimusalue on ympäröity.

Lars Forsellin vuonna 1696 piirtämä ja Nils Avanderin 1707 uudistama kartta (Helsingin asemakaavahistoriallinen kartasto: N:o 8. Toim. Stenius, Olof, 1969. Helsinki). Tutkimuskohde on rasteroitu.

Lars Forsellin kaupunkimittauskartta vuodelta 1696, jonka Nils Avander on uudistanut vuonna 1707 (Kuva: HKM). Tutkimuskohde on rasteroitu.

Osasuurennus edellisestä kartasta. Tutkimuskohde on rasteroitu.

itäreunan kohdalla (ks. kartta s. 8).¹ Pohjoisessa oli vastassa korkeammalla kallioalueella maaherran residenssi ja lännessä kadun takana asuinkortteli. Etelässä Kuninkaankadun/Suurkadun (Konungsgathan, nyk. Aleksanterinkatu) toisella puolella oli Forsellin kartassa tyhjä alue, mutta Avanderin kartaan on merkitty tontti. Aluetta oli käytetty kaikenlaisen jätteen kaatopaikkana 1600-luvulla. Kyseinen kortteli oli 1669 luovutettu maaherran päätöksellä asuinkäyttöön rumentamasta kaupungin laivauspaikkaa.² Kuninkaankadun jatkeena jatkui mereen kaupungin laivasilta.

Maaherran residenssi eteläpuolella oli siis kolmiomainen aukio, jota lännessä rajasi katu ja asuinkortteli. Etelässä oli myös katu ja asuinkortteli. Idässä oli vastassa satama ja kaupungin laivasilta.

Isonvihan aikana 1713 kaupunki poltettiin, jottei siitä olisi tukikohtaa venäläisille.³ Venäläiset rakensivat miehistysaikana kaupunkiin linnoituksen. Nykyisen Vanhan tullin- ja pakkahuoneen alueella oli osa tätä Helsingin itäpuoliskolla sijainnutta linnoitusta. Kyseinen varustus on merkitty kokonaisuudessaan vuonna 1721 tehdylle kartalle (ks. kartta s. 9). Se näkyy myös Axel Löwenin vuonna 1723 tekemässä ehdotuksessa Helsingin uudistamiseksi (ks. kartta s. 10). Tämän linnoituksen kaakkoiskulman bastionin ja itäisivun bastionin välinen muuri sijaitsi nykyisen rakennuksen itäseinän ja itäisen pihan kohdalla (ks. kartta s. 11). Linnoituksen pohjoisreuna ulottui nykyiselle Vironkadulle ja länsireuna Suurkirkolle saakka. Linnoitusta alettiin purkamaan keväällä 1725.⁴ Vuosilta 1741 - 43 peräisin olevan kartan mukaan nykyisen päävartion tontin eteläpuolella oli tuolloin vielä vanhan rintavarustuksen jäännöksiä (*gammal förfallit brörstvärn*). Vuodelta 1752 olevan kartan mukaan pohjoisreunan bastionit olivat vielä olemassa silloin (ks. kartat s. 12 -13).

Venäläisten linnoitus oli turpeilla peitetty maavalli, jonka kaikissa kulmissa ja jokaisella pitkällä sivulla oli bastionit. Koska linnoitus rakennettiin epätasaiseen ja suureksi osaksi kallioiseen maastoon, voitiin vallit vain osaksi rakentaa kaivamalla. Vallin rakennusaineena käytettiin maata ja hiekkaa, jotka tuettiin riviin asetuilla fasciineilla eli tiukasti yhteensidotuilla risukimpuilla. Lisäksi kaupungin kaduista ja kellareista oli otettu kiviä. Varustuksen ympärillä oli ilmeisesti kaikkialla, missä maasto sen salli paaluvarustuksia. Muualle oli asetettu ns. espanjalaisia ratsuja.⁵

Vuoden 1721 rauhanteon jälkeen sodasta ja vuoden 1710 rutosta selvinneet maaseudulle sekä Ruotsiin paenneet tai vankeuteen joutuneet kaupungin palaavat helsinkiläiset kohtasivat linnoituksen sisä- ja ulkopuolella lähinnä parakkeja ja satoja mökkejä ja aittoja. Suurin osa entisistä rakennuksista oli tuhoutunut tai siirretty pois. Entisten katujen ja tonttien erottamisessa oli vaikeuksia. Kaupunki säilytti kuitenkin kaupungin porvariston toivomuksesta entisen pikkukaupungin asemakaavansa, mutta tonttien numerointi ja katujen nimet muuttuivat. Tontteja alettiin mittaamaan ja jakamaan omistajilleen vuonna 1723.⁶ Tarkempia tietoja sijaitsiko tutkimusalueella vallin lisäksi muita venäläisten rakennuksia ei ole.

Alue oli isonvihan jälkeen jälleen aukiona. Kaupungin tullihuone toimi isonvihan jälkeen vuokratiiloissa. Ensimmäisen kerran 1724 esitettiin erillisen tullirakennuksen rakentamista. Usean yrityksen jälkeen 1732 päätettiin rakentaa tullin- ja pakkahuone (meritullihuone) Laivasillan luokse, mutta suunnitelmaa ei toteutettu vielä silloinkaan. Vasta 1734 kaupungin raati päätti rakennuttaa tutkimusalueen lounaisnurkkaan puisen tullin-, pakka- ja vaakahuoneen. 45 x 12 kyynärän (26,7 x 7,1 m)

¹ Vanhat kartat sijoitettuna kantakartalle sivuilla 8, 11, 13, 20 ja 24 on otettu raportista: Mökkönen, Teemu 2002: Helsinki – Helsingfors. Kaupunkiarkeologinen inventointi. Museovirasto. Rakennushistorian osasto.

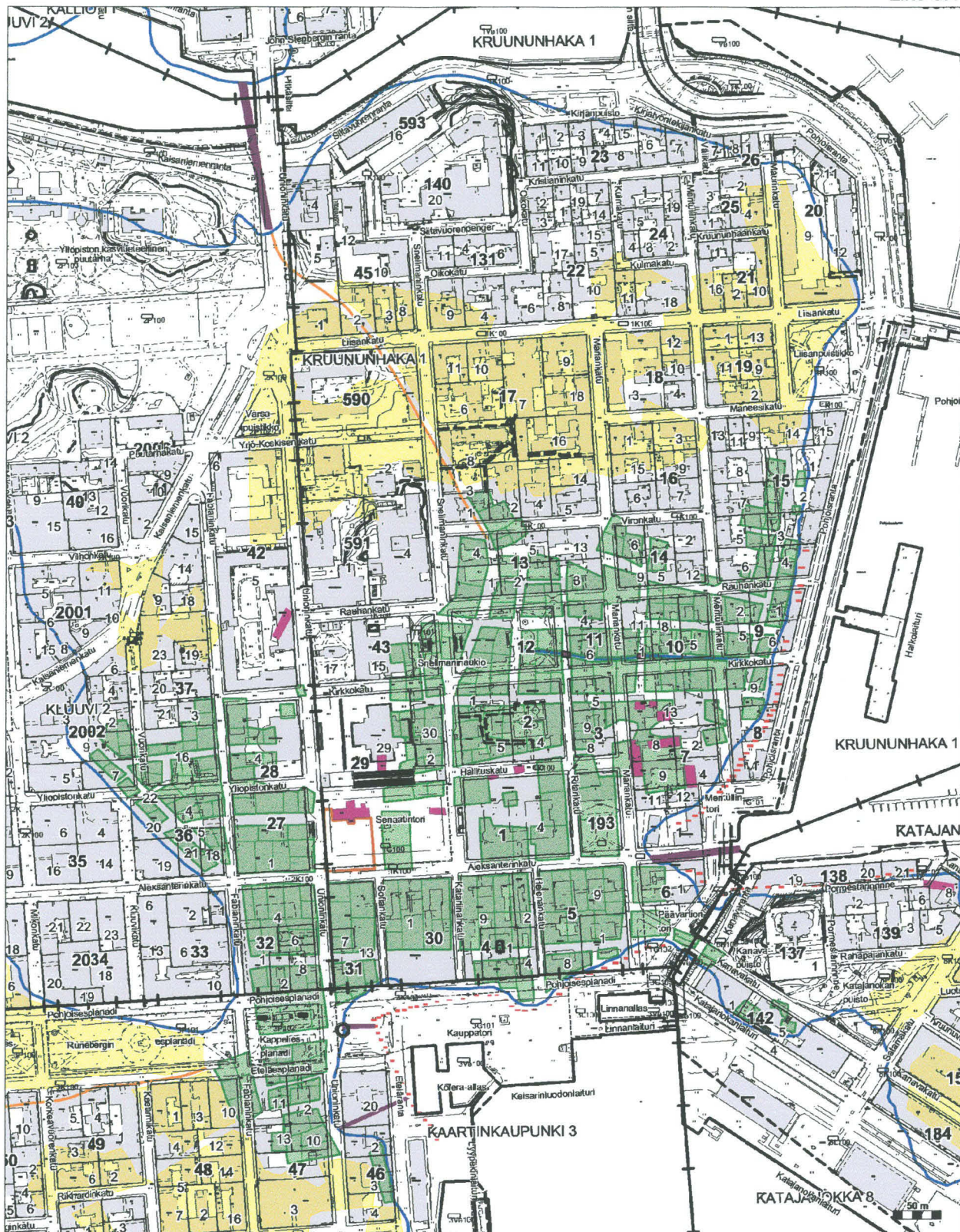
² Ks. kyseisen tontin historia tarkemmin: Markku Heikkinen: Helsinki, Kortteli Mariankatu 1. Historiallisen ajan kaupunkikaivaus 1998. Helsingin kaupungin museo. Kopio Museovirasto, rak.hist.osasto; Suolahti 1950:324.

³ Suolahti 1950:422-423.

⁴ Hornborg 1950: 28.

⁵ Hornborg 1950:12-14.

⁶ Hornborg 1950:12-19, 38.

Kantakartta © Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Kaupunkimittausosasto

HELSINKI 1696

Forssell - Avanderin kartta vuodelta 1696/1707

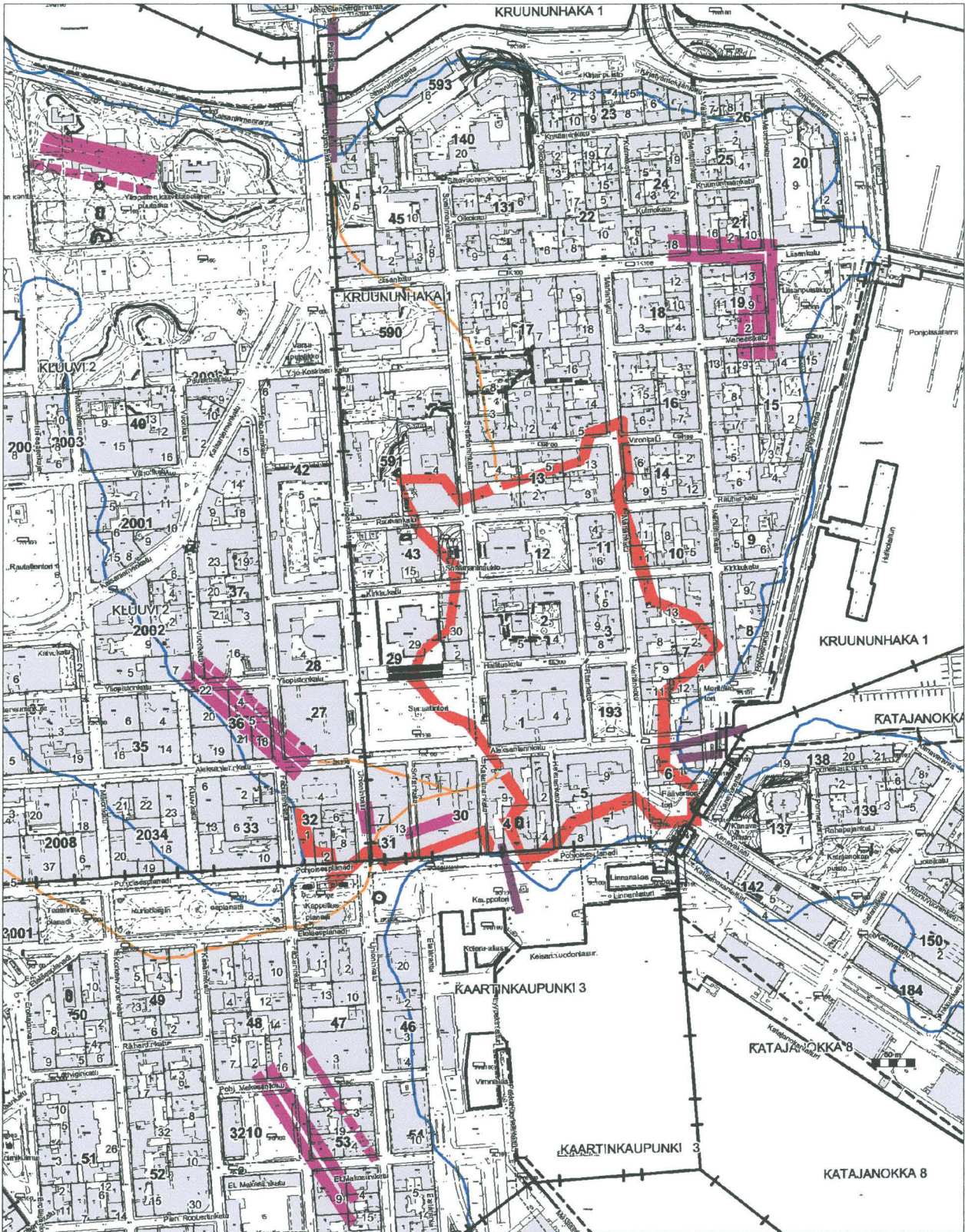
	= tontti		= ranta-aitta
	= pelto		= kirkkotarhan aita
	= rakennus		= rantaviiva / oja
	= laituri / silta		= tie

Museovirasto/RHO/T. Mökkönen 2002

Forssell - Avanderin kartta sijoitettuna kantakartan päälle. Lähde: Mökkönen, Teemu: Helsinki-Helsingfors. Kaupunkiarkeologinen inventointi. Museovirasto. Rakennushistorian osasto.

Axel von Löwenin v. 1723 tekemä ehdotus Helsingin uudistamiseksi (Stenius 1969: N:o 12). Tutkimuskohde on rasteroitu.

Kantakartta © Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Kaupunkimittausosasto

HELSINKI 1721
Venäläisten kenttälinnoitusta kuvaava kartta
vuodelta 1721

█	= linnoitus	█	= rantaviiva
█	= rakennus	█	= tie
█	= laiturit		

Museovirasto/RHO/T. Mökkönen 2002

Vuoden 1721 kartta sijoitettuna kantakartan päälle. Lähde: Mökkönen 2002.

kokoinen rakennus valmistui v. 1736 (ks. kartat s. 13 - 15). Rakennuksessa oli pohjoisesta etelään lukien tullikamari, jossa oli erotettu tuulaakikirjanpitäjän konttori, eteinen, vaakahuone ja pakkahuone. Rakennuksesta oli matkaa seuraavalle läntiselle tontille 26 kyynärää (15,4 m) ja eteläiselle 17 kyynärää (10,1 m). Laivasillan maatukeen oli matkaa 38 kyynärää (22,6 m). Idässä maasto oli avointa mereen saakka. Pohjoisessa oli 96 kyynärän (57 m) levyinen rakentamaton alue rinteellä, jonka harjalla maaherrantalo sijaitsi.⁷ Vuoden 1736 rakennus sijaitsi kokonaisuudessaan nykyisen rakennuksen lounaispuolella. Sen eteläpääty oli Aleksanterinkadun ajoradan pohjoisosassa ja länsireuna Mariankadun itäisen jalkakäytävän kohdalla. Pohjoispääty oli nykyisen rakennuksen keskilinjan kohdalla. Rakennus oli lähes katulinjojen suuntainen.

Laivasillan kautta piti tapahtua kaikki lastin purku rannalla sijaitseviin tulli- ja pakkahuoneisiin ja aittoihin. Sitä käyttivät isommat alukset. Pienemmille laivoille oli Kaupunginlahden pienempi laivasilta.⁸

Puinen tulli- ja pakkahuone oli mennyt huonoon kuntoon kolmessakymmenessä vuodessa. Se tilalle alettiin puuhaamaan uutta kivistä tulli-, pakka- ja vaakahuonetta.⁹ Samanaikaisesti 1740- ja 1750-luvuilla Augustin Ehrensward suunnitteli useita Helsingin kaupunkia ympäröiviä linnoituksia.¹⁰ Varustustöiden aloittamisen varalta ostettiin kruunun laskuun useita sijainneiltaan sopivia tontteja. Niillä olleita rakennuksia ei purettu vaan ne vuokrattiin tai käytettiin sotaväen tarpeisiin.¹¹ Tutkimusalueen kohdalle suunniteltiin eri suunnitelmissa kurtiinia tai bastionia (ks. kartta s. 15).

Nykyisen tulli- ja pakkahuoneen piirustukset vahvistettiin v. 1757 (ks. kuvat s. 16 – 19, kartat s. 15, 20 - 23). Rakentaminen alkoi ilmeisesti perustustöillä 1758 muurarimestari Samuel Bernerin johdolla, mutta rakennustyöt käynnistyivät kunnolla vasta 1760. Ne jatkuivat Bernerin vuonna 1761 tapahtuneen kuoleman jälkeen vasta 1765 Johan Kr. Hillertin johdolla. Rakennustyöt valmistuivat kuitenkin jo samana vuonna. Rakennus on kantakaupungin toiseksi vanhin kivirakennus Sederholmin talon jälkeen. Rakennuksesta (30 x 12 m) tehtiin raskasrakenteinen ja sitä tuli voida käyttää puolustustarkoituksiin. Siitä piti tulla linnoituksen osa kurtiiniin sovitettuna. Vanha tulli- ja pakkahuone on ainoa rakennus, joka toteutettiin kivitalomuuuri-suunnitelmasta. Käyttötarkoituksesta johdettu rakennuksen vinottainen sijainti ympäristöönsä nähden. Jo v. 1780 rakennus oli huonossa kunnossa ja sitä jouduttiin jatkuvasti korjailemaan kuten muitakin kaupungin ja kruunun rakennuksia. Alun perin rakennus oli kaksikerroksinen ja varustettu mansardikatolla. Alimmassa kerroksessa sijaitsivat kolme salia tulli-, pakka- ja vaakahuoneet sekä tuulaakihuone, joista viimeisessä oli vain tulisija. Ylempi kerros oli kaupungin raadin käytössä v. 1765-1804, koska torilla sijainnut raatihuone oli liian huonossa kunnossa ja myöhemmin purettuna. Uusi raatihuone valmistui vasta 1804. Yläkerroksessa oli neljä huonetta meritullikamarille, kolme maistraatille, yksi kämnerinoikeudelle ja kassahuone. Puinen pakkahuone piti myytämän kivitalon valmistumisen jälkeen huutokaupalla ja seuraavalla rekikelillä kuljettaman pois (ks. kartat s. 15 ja 21 – 22).¹²

Rakennus vaurioitui pahoin vuoden 1808 kaupunkitulipalossa, jossa tuhoutui kaupungin kaakkoisosat kokonaan (ks. kartat s. 23 - 24). Tulipalon jälkeen Vanhan tulli- ja pakkahuoneen pohjoispuolelle suunniteltiin Ehrenströmin uuden asemakaavan mukaisesti keisarillista linnaa 1600-luvun ja 1700-luvun alun maaherran residenssin ja 1700-luvun lopun varastojen paikalle Ruutikellarin- eli

⁷ Hornborg 1950: 60-61.

⁸ Hornborg 1950:47-48.

⁹ Hornborg 1950:240.

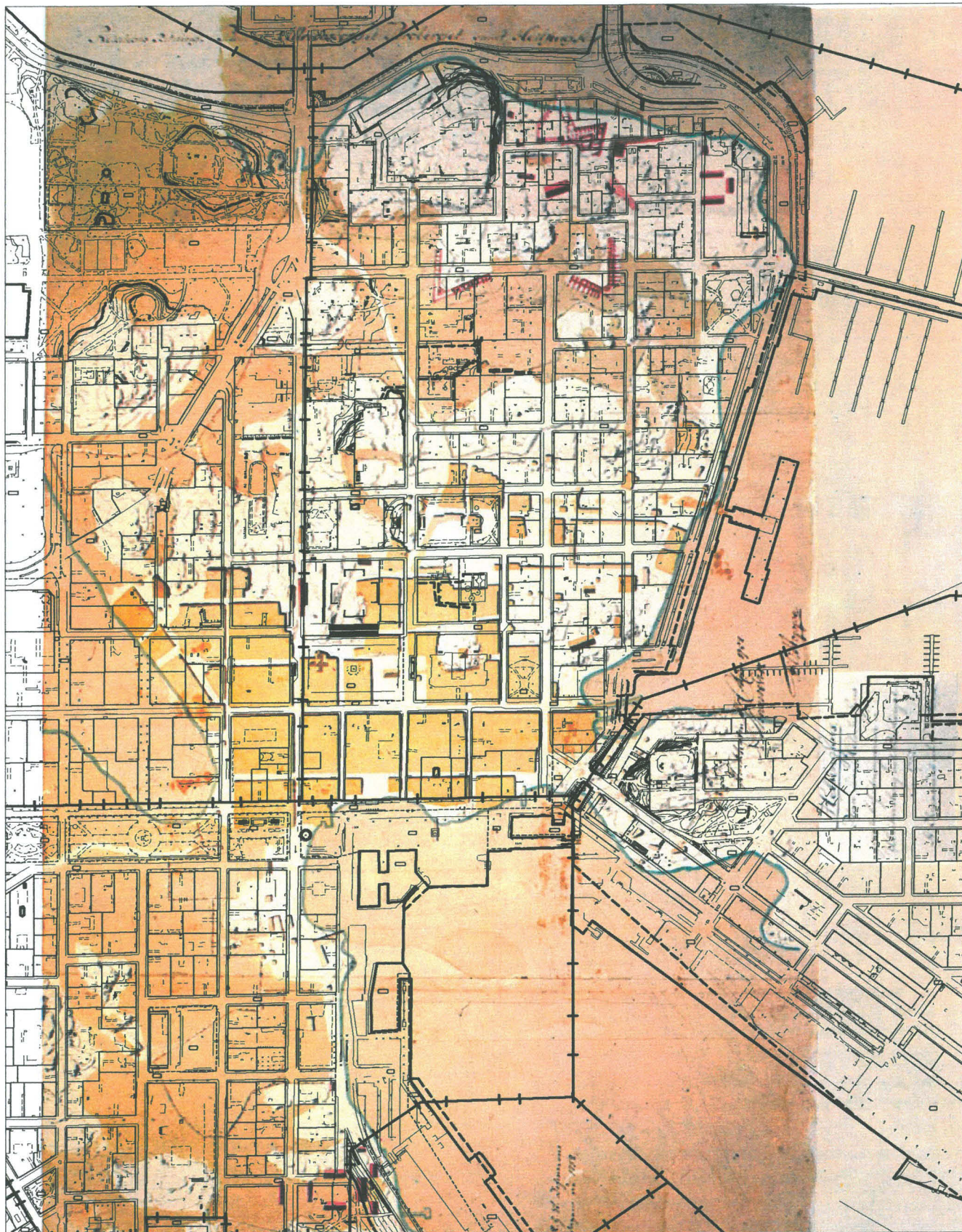
¹⁰ Hornborg 1950:213-231.

¹¹ Hornborg 1950:234; rakennuksen tarkka rakennushistorian selvitys katso: Maarit Mannila: Vanha tulli- ja pakkahuone. Mariankatu 3, Helsinki. Rakennushistorian selvitys. 2002. Consart Oy. Helsingin kaupunginmuseo.

¹² Hornborg 1950:240-241.

A. Ehrensvärdin ja F.W. Hoppen allekirjoittama kaupunkialuetta ja ympäristöä kuvaava kartta vuodelta 1752. Kartassa on näkyvissä vuoden 1736 puinen tulli- ja pakkahuone (Stenius 1969: N:o 32). Tutkimuskohta on rasteroitu.

Kartakartta © Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Kaupunkimittaosasto

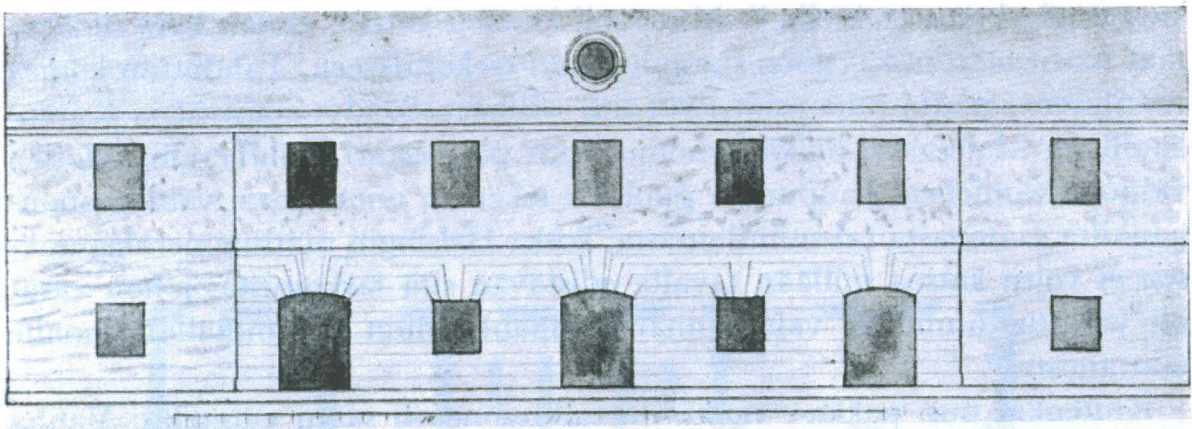
HELSINKI 1752
Ehrensvärdin ja Hoppen allekirjoittama kartta
vuodelta 1752

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2002

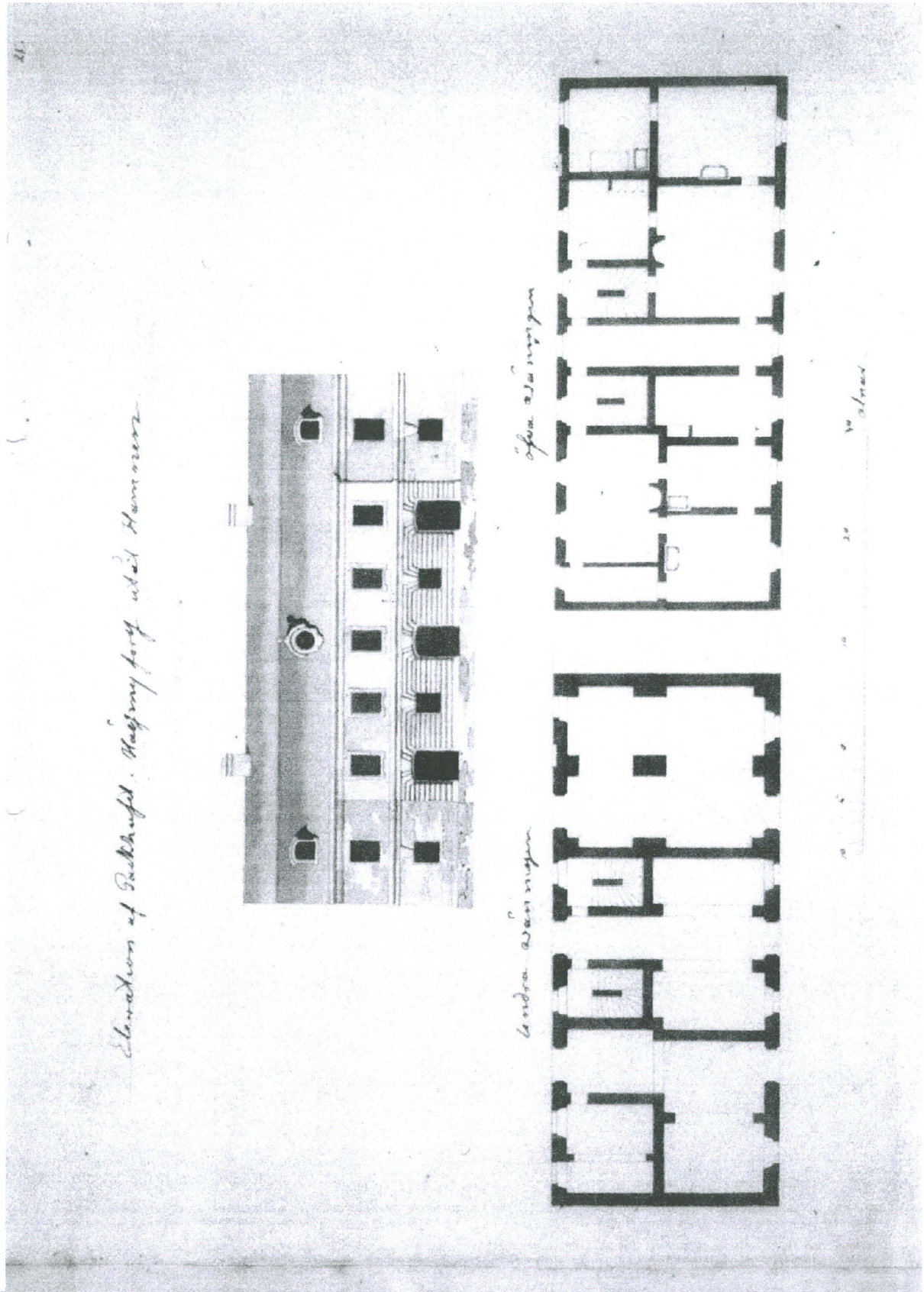
Vuoden 1752 kartta sijoitettuna kantakartan päälle. Lähde: Mökkönen 2002.

A.E. Geten piirtämä kartta vuodelta 1763, jossa näkyy vanha tulli- ja pakkahuone sekä uusi tulli- ja pakkahuone sen itäpuolella suunnitellun linnoituksen osana (Stenius 1969. N:o 40). Tutkimuskohde on rasteroitu.

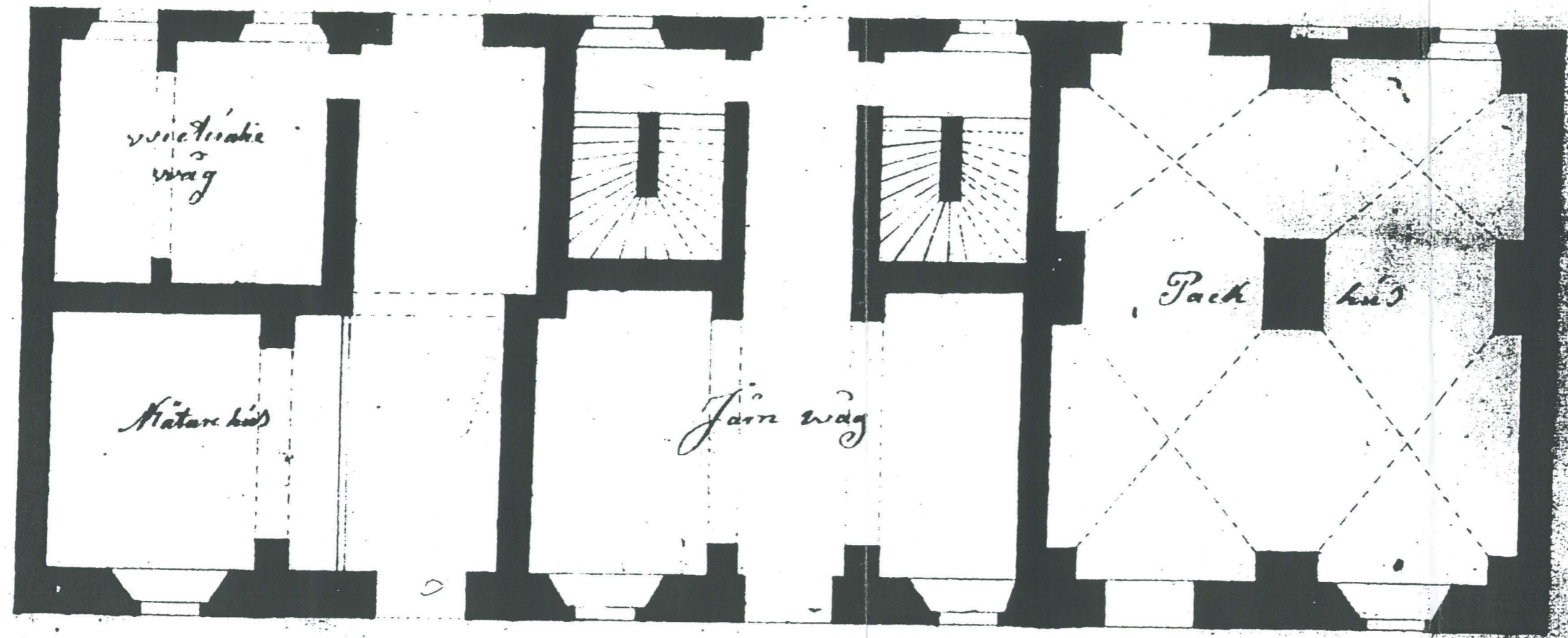

Tulli- ja pakkahuoneen julkisivu itään. Signeeramaton ja päiväämätön. Ilmeisesti piirtänyt Samuel Berner. Mansardikatosta on piirretty vain jyrkkä sivulape. Rakennuksen toteutus vastannut ilmeisesti jossakin määrin piirustusta (Hornborg 1950, s. 239).

Tulli- ja pakkahuone. Signeeramaton ja päiväämätön. Ilmeisesti A..E. Geten 1760-luvun alussa kopioiman originaalipiirustuksen toteutumista ei ole pystytty todistamaan (Ehrensverd-seuran kokoelmat)

Plan af Packhuuset i Helsingfors. Nedre vånningen

Sidan at se'n

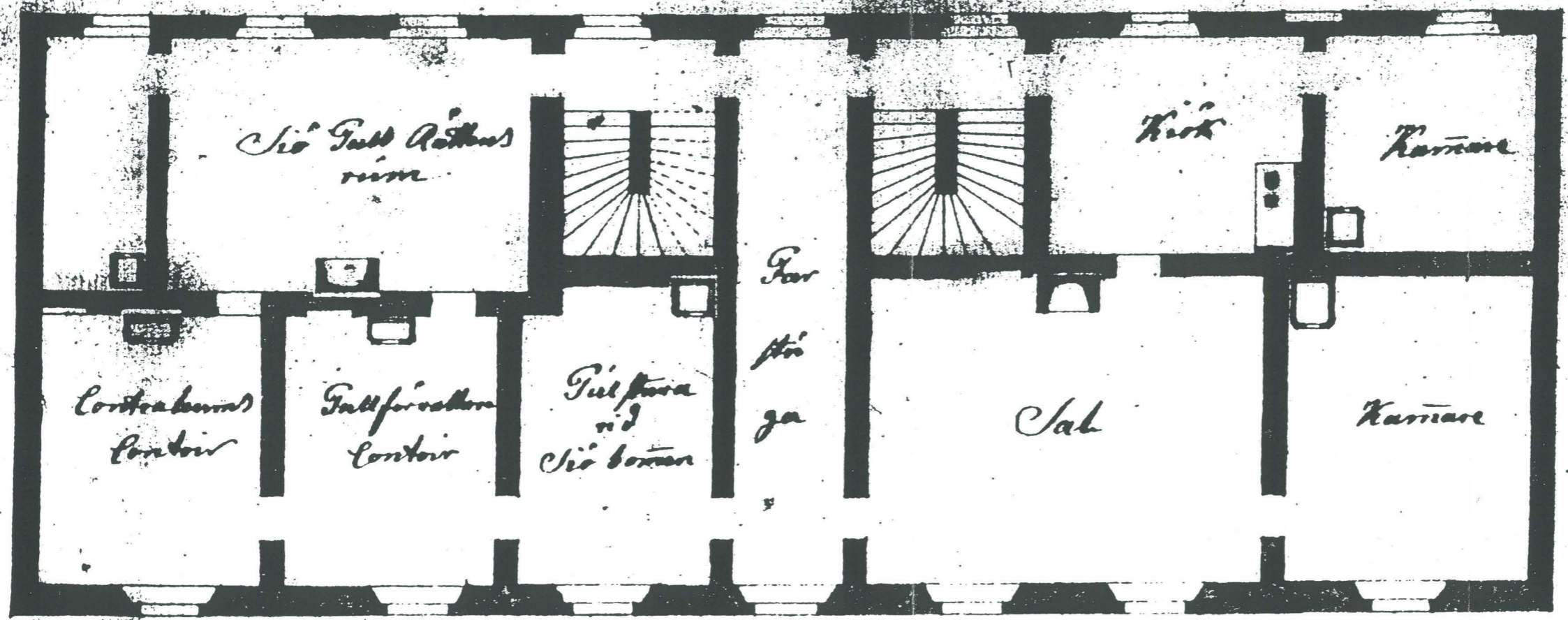
för Byggnads Salunda
Sveab. d. 14. juli 1757

Lit. H. N. 54

Almström

Vanhan tulli- ja pakkahuoneen 1. kerroksen pohjapiirros vuodelta 1757.

Plan af Packhuset i Århus öfver våningen

Sjö Vidan

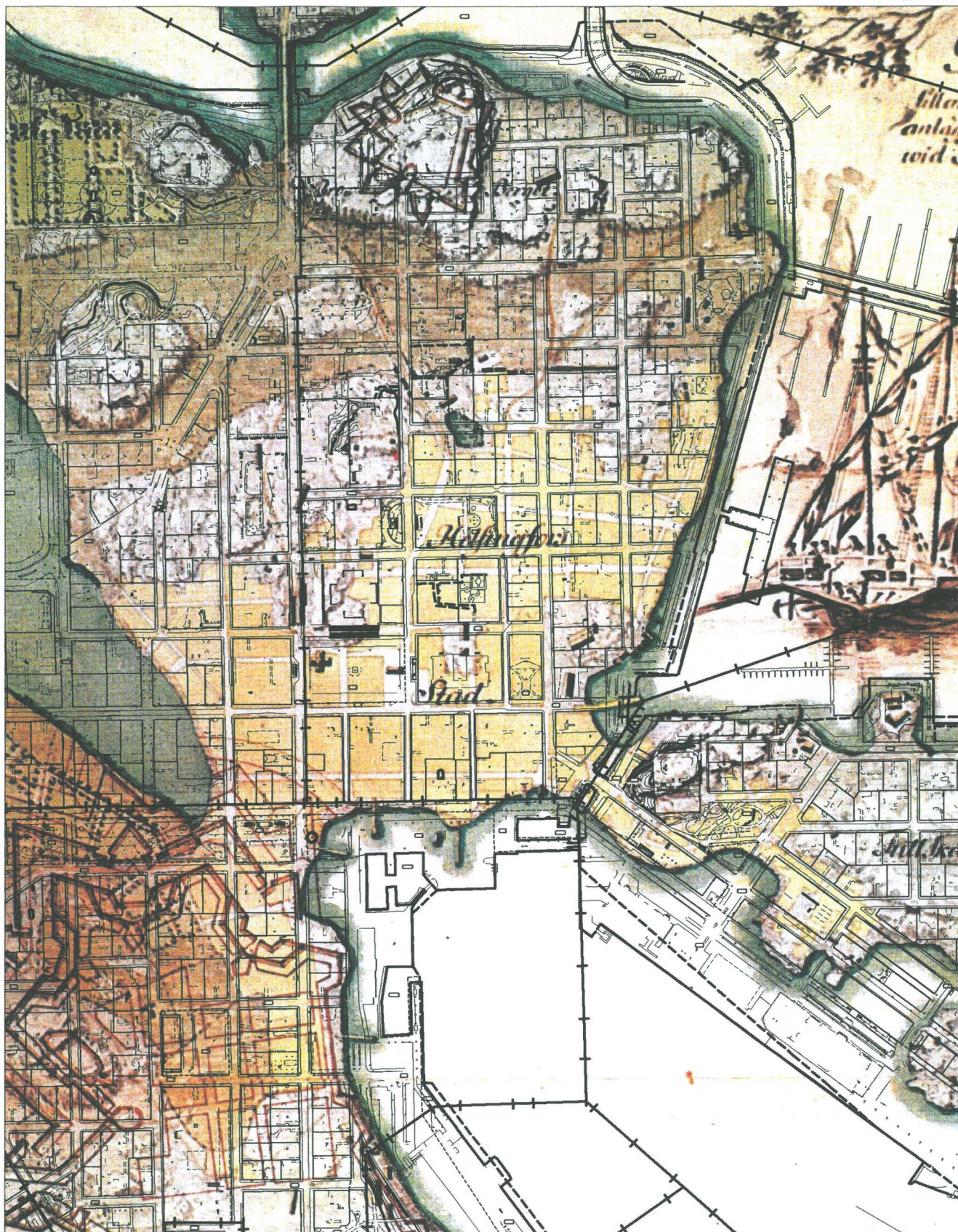
Jar byggd Salunda

Århus den 15. juli 1757.

H. H. H. H.

lib. H. N. 52.

Vanhan tull- ja pakkahuoneen 2. kerroksen pohjapiirros.

HELSINKI 1767
Wijnbladhin kartta vuodelta 1767

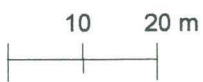
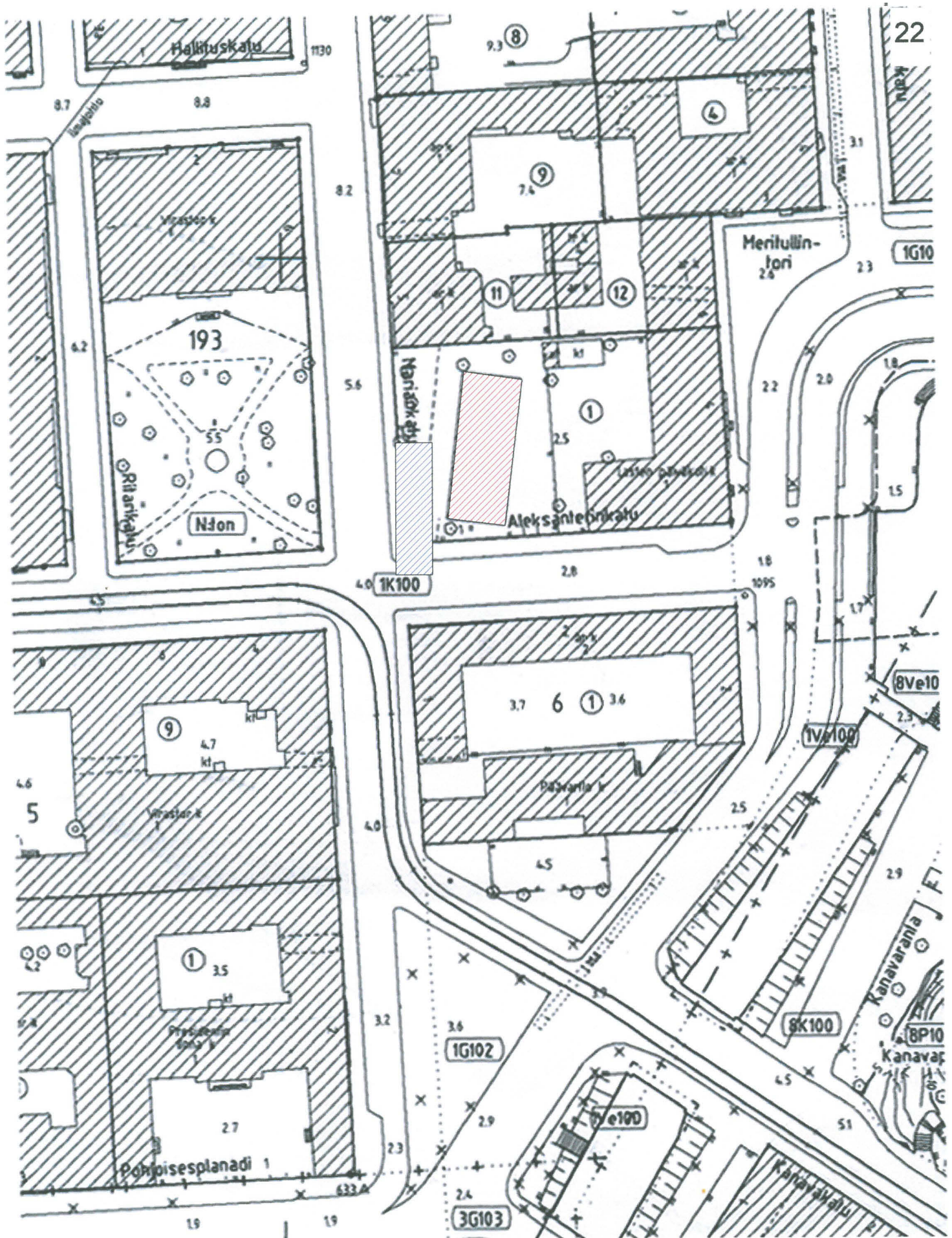
Kantakartta © Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Kaupunkimittaosasto

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2002

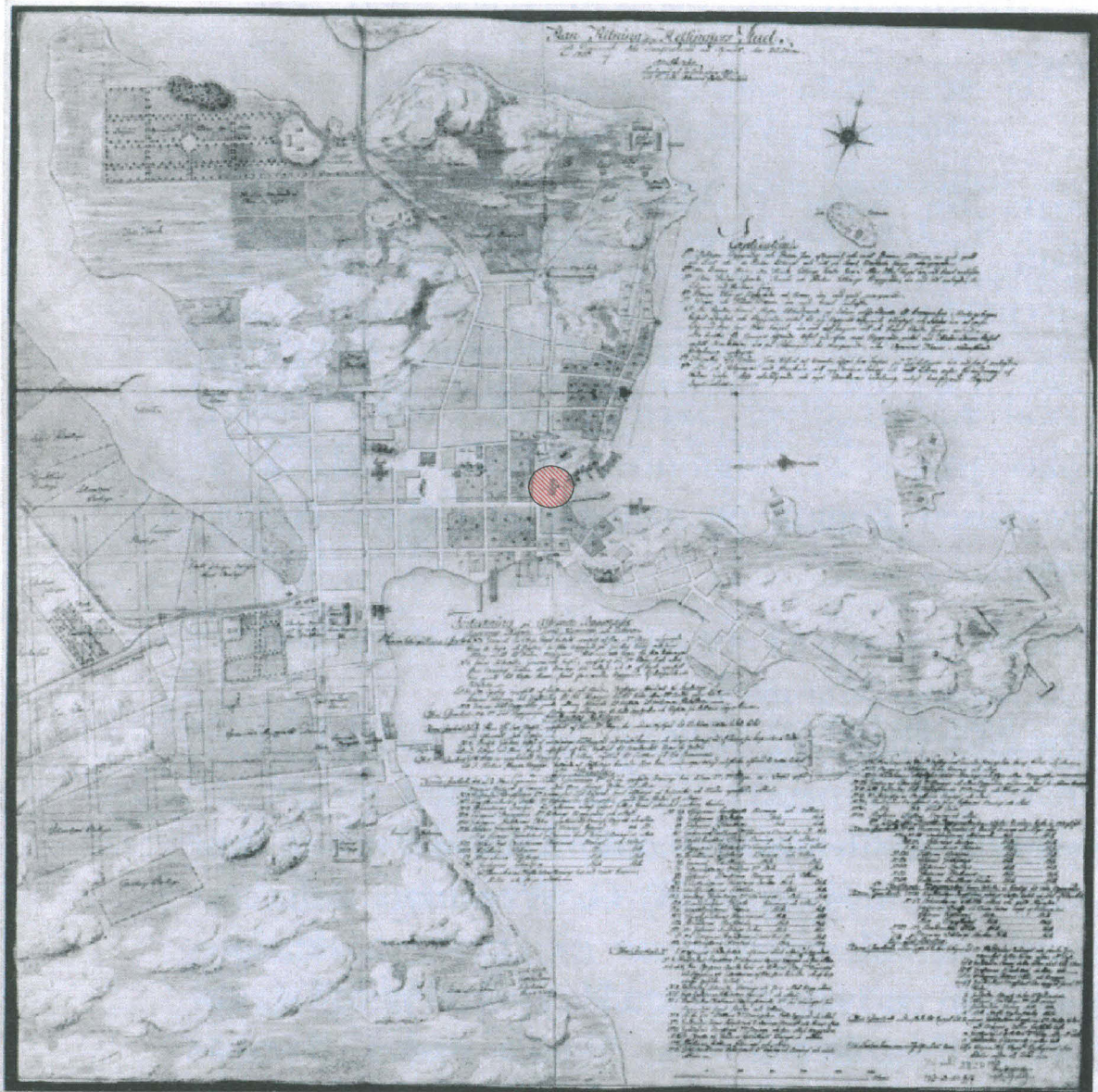
Vuoden 1767 kartta sijoitettuna kantakartan päälle. Lähde: Mökkönen 2002.

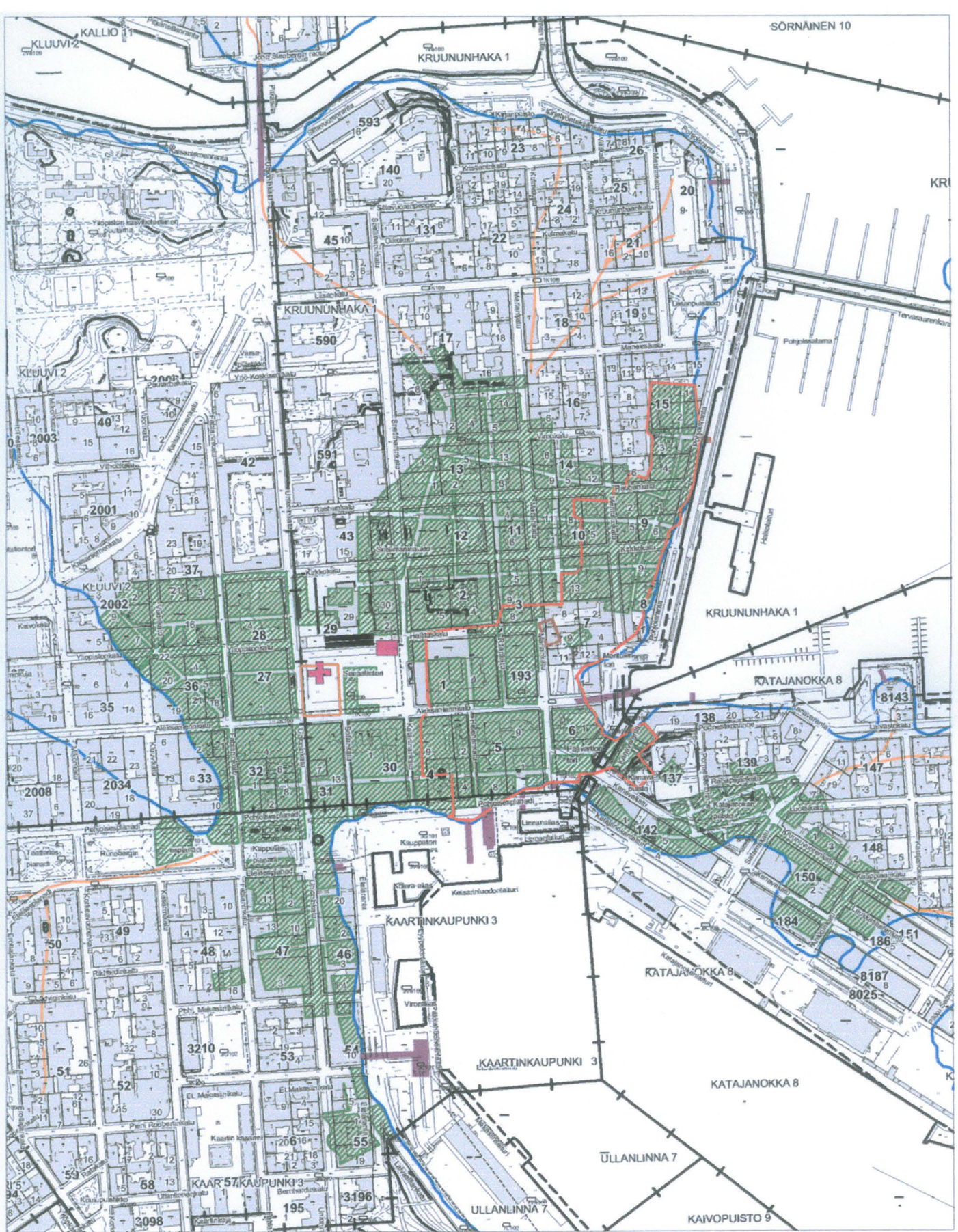
Helsinki 1700-luvun lopussa. A.E. Gete/Fonseén 1763/1798 Helsinki-Atlas). Kartassa näkyy yhtäaikaa vuoden 1736 (katkoviiva) ja vuoden 1757 tulli- ja pakkahuone. Tutkimuskohde on rasteroitu.

Uuden (punainen) ja vanhan (sininen) tulli- ja pakkahuoneen sijainti nykkykartalla.

Anders Kocken asemakaavasuunnitelma vuodelta 1810. Kartasta käy ilmi vuoden 1808 kaupunkipalossa tuhoutuneet alueet (Stenius 1969: N:o 71). Tutkimuskohde on rasteroitu.

Kantakartta © Helsingin kaupungin kiinteistövirasto, Maanmittausosasto

HELSINKI 1810

Kocken asemakaavaehdotus vuodelta 1810
- ehdotuksen pohjana toimiva olemassa
oleva kaupunkirakenne

Museovirasto/RHO/T.Mökkönen 2002

	= kortteli		= kirkkotarhan aita
	= rakennus		= rantaviiva
	= laituri		= tie
	= v. 1808 tulipalon tuhoama alue		

Vuoden 1810 kartta sijoitettuna kantakartan päälle. Lähde: Mökkönen 2002.

Varikkomäelle. Linnan eteläpuolelle mm. tulli- ja pakkahuoneen kohdalle suunniteltiin ”Place du Chateu`ta” (ks. kartta s. 26). Linnan rakentamisesta paikalle luovuttiin lopullisesti 1827.

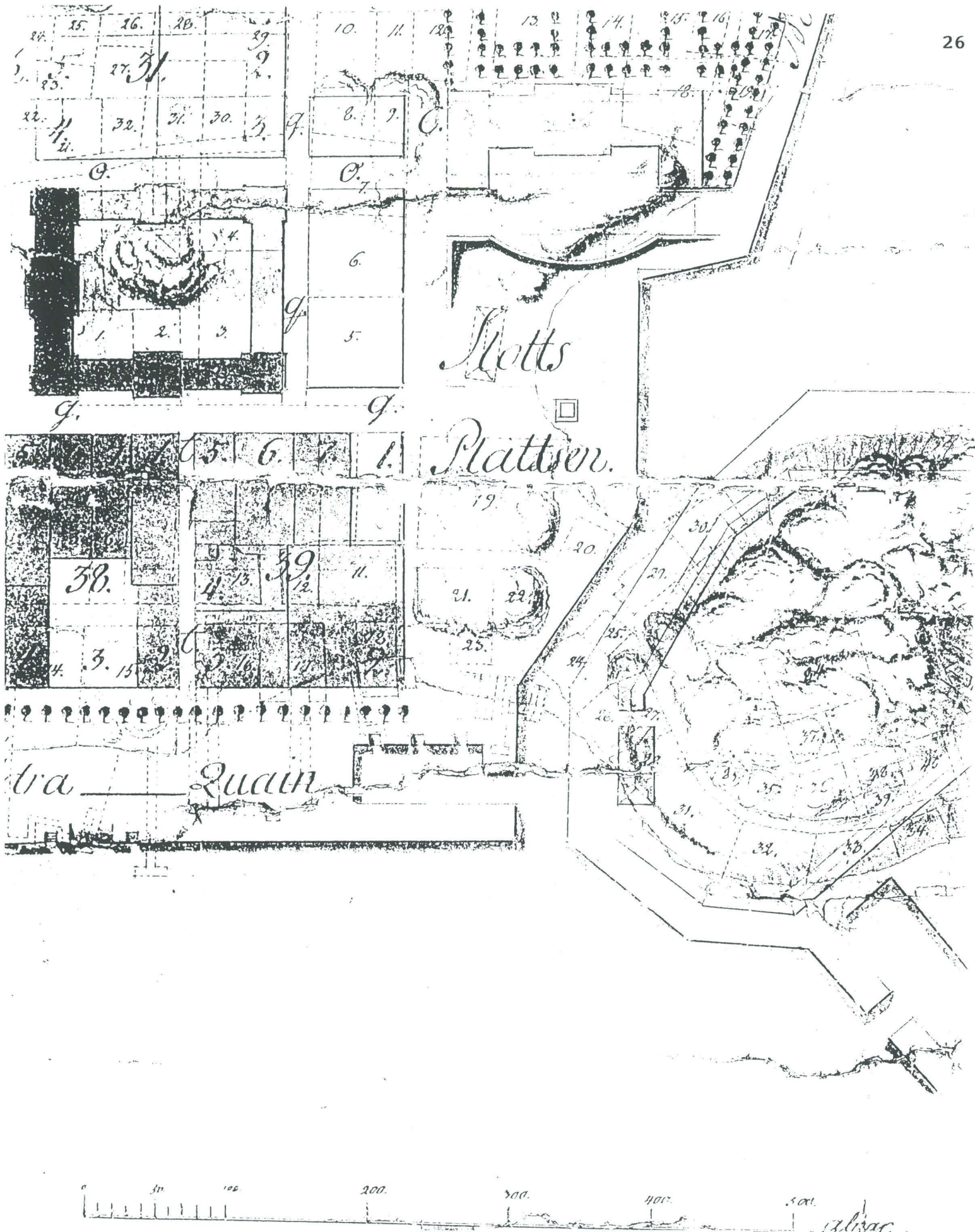
Rakennuksen tulipalovahinkoja korjattiin vuodesta 1809 lähtien. Varsinaiset korjaustyöt alkoivat 1811 uudelleenrakennuskomitean toimesta. Rakennuksessa toimi Helsingin tullikamari vuodesta 1813 vuoteen 1883. Alakerta toimi vielä sen jälkeen pakkahuoneen varastona. Toiminta hiljeni 1850-luvulla uuden pakkahuoneen valmistuttua tontin itäosaan v. 1851. Huutokauppakamari toimi talon toisessa kerroksessa vuodesta 1884 1900-luvun alkuvuosiin saakka. 1920 rakennukseen sijoitettiin Kruununhaan poliisiasema, jolloin alakerran huonejärjestystä muutettiin merkittävästi. Alakertaan sijoitettiin myös lisää tulisijoja. Rakennusta on korjattu viimeksi 1936 (HKR/arkk. Gunnar Taucher), 1947 (HKR/arkk. Runar Eklund) ja 1964 (HKR/Seppämäki). Muutos pysäköinnin valvontatoimistoksi tapahtui 1974 (HKR/Seppämäki). Rakennus tyhjennettiin vuonna 2000 remontin takia. Tutkimusalueella ei ole sijainnut tiettävästi muita rakennuksia kuin kaksi eriaikaista tulli- ja pakkahuoneen rakennusta ja 1800-luvun lopulla rakennuksen pohjoispuolella ollut itä-länsisuuntainen puinen ulkorakennus (noin 9 x 3,7 m).

Vuoden 1808 tulipalon jälkeisissä korjaustöissä rakennus sai nykyisen ulkohahmonsensa (ks. kuva s. 27). Rakennuksessa on aumattu vesikatto. Klassistiselle ulkoasulle on luonteenomaista kerroslistat sekä ikkuna-aukkojen barokkimaiset kehykset. Ulkoarkkitehtuuri on osaksi 1700-lukua ja osaksi 1810-luvun korjausvaihetta. Pohjakerros on myöhempien muutosten takia rikkonainen. Tilajako on muuttunut erittäin radikaalisesti 1900-luvun alun muutoksissa. Pääasiassa vain holvattu, nyt väliseinän jaettu pohjakerros on pirstottu pitkäksi käytäväksi ja pieniksi huoneiksi, joiden jakoa uusien suunnitelmien mukaan muutetaan (?). Samoin alkuperäinen portaikkorakenne on muutettu. Ylemmän kerroksen tilajako on lähinnä peräisin 1930-luvulta.

1765 valmistuneen nykyisen Vanhan tulli- ja pakkahuoneen ympärillä oli 1700-luvun lopussa ja 1800-luvun alussa runsaasti vapaata tilaa kaikissa suunnissa. Kaupungin pääkatu Suurkatu, nykyinen Aleksanterinkatu, rajasi aluetta eteläpuolella. Katu oli ennen vuoden 1812 asemakaavamuutosta tutkimusalueen länsipuolella koko linjaltaan pohjoispuolelta 13 kyynärää eli 7,7 metriä kapeampi kuin nykyinen Aleksanterinkatu. Katu, silloiselta nimeltään *Stora Nylands Gatan*, oli alunperin noin 10 metriä leveä. Kadun itäpäässä kaukana maalla alkoi laivasilta. Laivasilta jatkui pitkälle matalahkoon merelle. Laivasillan maatuki alkoi 1700-luvun lopussa rakennuksen itäseinän linjan kohdalta. Tontti rajautui idässä mereen, joka 1800-luvun alussa sijaitsi noin 12 metriä talon itäpuolella. Ranta oli aivan nykyisen itäisen pihan aidan itäpuolella. 1600-luvulla ranta sijaitsi nykyisen rakennuksen kohdalla. Vastaavasti laivasilta alkoi Aleksanterinkadulla lännempää nykyisen rakennuksen kohdalta.

Rakennuksen länsipuolella nykyisen Mariankadun länsipuoliskon kohdalla sijaitsi Mariankadun suuntainen kapeampi katu. Sen länsipuolella Ritaritalon puistikossa oli julkisivu merelle päin kruunun omistama suuri kaksikerroksinen puinen hallitustalo (rak. 1750). Se oli vedetty korttelilinjasta hiukan länteen päin. Sen ja Vanhan tulli- ja pakkahuoneen väliin muodostui täten levennetystä kadusta pieni aukio.

Vanhan tulli- ja pakkahuoneen pohjoispuolella oli avointa tilaa kallioihin saakka, jossa oli 1600-luvulla maaherran residenssi ja 1700-luvulla varastoja. Mm. Mariankatu 7 kohdalla oli kruunun varuskamari, jota käytettiin myöhemmin heinälatona. Alueella sijaitsi myös 1700-luvulla kaupungin vankila.

A. Kocken kartassa vuodelta 1820 näkyy paikalle suunniteltu " Slotts Plattsen". Katkoviivalla on merkitty vanha korttelijärjestelmä.

Pohjoisranta, C.L. Engel 1816 ?. Tulli- ja pakkahuone kallion takana meren rannassa (HKM).

PAINAMATON AINEISTO

Maarit Mannila: Vanha tulli- ja pakkahuone. Mariankatu 3, Helsinki. Rakennushistorian selvitys. 2002. Consart Oy. Helsingin kaupunginmuseo.

Jaana Perttilä: Vanha tulli- ja pakkahuone (valm. 1765). Mariankatu 3. Helsinki. Rakennushistorialliset tutkimukset. Helsingin kaupunginmuseo 24.1.2000.

Kiinteistö Mariankatu 3. Peruskorjaus. Hankesuunnitelma. Helsingin kaupunki, kiinteistövirasto ja rakennusvirasto 14.3.1997.

KARTAT

Charta öfwer gamble och Nya Helsingfors varande ägor. Hans Hansson 1645. Alkuperäinen Ruotsin valtionarkisto. Signum: Läntmät. lev. 1850. Nr 78 (Kartavd. m format)

Geographisk Delineation Öfwer Hellsingfors Stadens skoug, fjskevatn och tillhörige hollmar.Lars Forssell 1696/Niels Avander 1707. Alkuperäinen Ruotsin valtionarkisto. Signum: Läntmät. lev. 1892. Nr 28 (Kartavd. m. format)

Geometrisk Grundritning Öfwer Stapel Staden Hellsingfors i Nyhland och alle des tillhörige åkrar afmätta ANNO 1696 af Sahl Lars Forssell renoverat och beskrefwen Anno 1707. Alkuperäinen Ruotsin valtionarkisto. Signum: Läntmät. lev. 1892. Nr 27 (Kartavd. m. format)

Geometrisk Carta Öfwer Belägenheten af Helsingfors, jemte de derstädes af Ryssarne anlagde Defensions Wärck. 1721. Kopioinut Johan Cronhielm. Alkuperäinen Ruotsin sota-arkisto. Signum IX nr 99.

Proiect Öfwer Helsingfors Stads Anläggning. Axel Löwen 1723. Alkuperäinen Ruotsin sota-arkisto. Signum: IX nr 1.

Relationsritning. Plan af Ullricasborg och Broberget samt Helsingfors stad, Allekirjoittaneet A. Ehrensverd ja F.W. Hoppe 1752. Alkuperäinen Ruotsin sota-arkisto. Signum: IX nr 51.

Geographisk Charta öfwer Hellsingfors Stad Med dess närmaste belägenhet. A. E. Gete 1763. Alkuperäinen Ruotsin sota-arkisto. Signum: IX nr 57.

General Plan till en Fästning och Place d'Armes anläggande på Fasta Landet wid Helsingfors Stad tillika med Brobergets befästande. Alkuperäinen Ruotsin sota-arkisto. Signum: IX nr 67.

Helsingfors Stads. A.E. Gete ja Fonseen 1763/1798. Helsinki-Atlas.

Plan Ritning Öfwer Helsingfors Stad. Anders Kocke 1810. Alkuperäinen Kansallisarkisto. Signum: Hels. 29/2D 19/3.

Plan Karta öfver Helsingfors Stad År 1820. And. Kocke. Alkuperäinen Kaupunkimittausosaston arkisto. Signum: CA 6.

Plan af Packhuset i Helsingfors. Alkuperäinen Ruotsin sota-arkisto. Signum: Lit. H. N:o 52 ja 54.

KIRJALLISUUS

Hornborg, Eirik 1950: Ajanjakso 1721-1809. *Helsingin kaupungin historia 2*. Helsinki.

Stenius, Olof 1969 (toim.): Helsingin asemakaavahistoriallinen kartasto. Helsinki.

Suolahti, Eino E. 1950: Ensimmäinen Vironniemen Helsinki. *Helsingin kaupungin historia 1*. Helsinki.

4. POHJARAKENNUSSELVITYKSET JA ARKEOLOGISET TUTKIMUKSET

4.1 Vuoden 1990 pohjarakennusselvitykset

Vuonna 1990 Vanhan tulli- ja pakkahuoneen ulkopuolelle kaivettiin kolme koekuoppaa rakennuksen perustusvaurioiden selvittämiseksi. Tutkimuksessa havaittiin seuraavaa¹³:

Koekuoppa 1 oli kaivettu rakennuksen itäisivulle rakennuksen eteläpähän. Koekuopasta todettiin rakennuksen betonisokkelin alla olevan louhoskivistä kahteen kerrokseen ladottu kivijalka. Kivijalan alapuolella oli epäsäännöllinen kivilatamus, joka oli ladottu hirsiarinan päälle. Hirsirakenne oli yksikerroksinen rakenne, joka oli tehty talon pituussuuntaisesti hiekkakerroksen päälle. Hirsiarinan yläpinta oli noin tasolla + 0,7.

Koekuoppa 2 kaivettiin rakennuksen itäisivulle rakennuksen pohjoispähän ja koekuoppa 3 länsiseinän pohjoispähän. Koekuopista todettiin rakennuksen betonisokkelin olevan louhoskivistä kahteen kerrokseen ladottu kivijalka. Kivijalan alapuolella oli pienemmistä kivistä tehty epäsäännöllinen kivilatamus, joka oli tehty hirsiarinan päälle. Hirsiarina oli tehty siten, että talon pituussuuntaan asennetun hirsikerroksen päälle oli poikittaissuuntaan oleva toinen hirsikerros. Hirsikerroksen yläpinta oli koekuopassa 2 noin tasolla + 1,0 ja koekuopassa 3 tasolla + 1,3. Hirsirakenne oli tehty koekuopassa 2 silttisen hiekkakerroksen päälle.

Arkeologista valvontaa ei ollut vuonna 1990.

4.2 Vuoden 1996 pohjarakennusselvitykset ja arkeologiset havainnot

Kesällä 1996 tutkittiin Vanhan tulli- ja pakkahuoneen kuntoa peruskunnostamista varten kiinteistöviraston ja rakennusviraston yhteistyönä. Kaupunginmuseo toimi asiantuntijana. Rakennuskonservaattori Jaana Perttilä kaupunginmuseosta osallistui rakennuksen rakennushistoriallisen tutkimisen ja allekirjoittanut arkeologian osalta.

Rakennusvirasto teki rakenneteknisen kuntoarvion ja asbestikartoituksen. Kiinteistöviraston geotekninen osasto teki pohjarakennusselvityksen. Perustukset kaivettiin esiin neljästä koekuopasta, kaksi rakennuksen sisältä ja kaksi rakennuksen ulkopuolelta. Rakennuksen sisältä kaivetuista koekuopista selvitettiin myös lattiarakenne. Rakennuksen perustuksissa oli ylimpänä betonisokkelin ja tiilimuurauksen alla louhoskivistä 2 - 3 kerrokseen ladottu kivijalka, joka oli paikoin saumattu

¹³ Kiinteistö Mariankatu 3. Peruskorjaus. Hankesuunnitelma. Helsingin kaupunki. Kiinteistövirasto/Rakennusvirasto. 14.3.1997. Liite 3.

kalkkilaastilla. Alimpana perustusrakenteena oli yksi- tai kaksikerroksinen hirsiarina, joka yläpinta vaihteli tasojen + 0,7 ja + 1,3 välillä.

Koekuopista selvityksessä todettiin seuraavanlaisesti¹⁴:

Koekuoppa 1 (Koekuoppa 1996:1) kaivettiin rakennuksen sisätiloissa rakennuksen eteläpään keskiosaan huoneeseen 123. Koekuopasta todettiin, että rakennuksen keskiosan pituussuuntaisen idänpuoleisen perustus ei ole arkistokuvien mukainen. Seinän alla ei ole anturaa vaan seinä on perustettu matalalle kaksikerroksiselle kivilatomukselle. Kivien välit on täytetty kalkkilaastilla. Kivilatomuksen alla on kitkamaan ja kivien sekaista täytemaata. Tämä perustamistapa johtunee siitä, että ko seinä on rakennettu jälkeinpäin.

Aleksanterinkadun puoleisen päädyn lattiataason alapuolella on perustuksena ensin tiilimuuraus, jonka alla on louhoskivistä kahteen kerrokseen ladottu kivijalka. Kivijalan alapuolella on epäsäännöllinen kivilatomus, joka on tehty hirsien päälle. Hirsikerroksen yläpinta on noin tasolla + 0,9. Pohjaveden pinta oli tasolla + 0,9.

Arkeologin havainnot (ks. kartat 1 –2 ja 4, kuvat 1-7 ja diat 1-6): Kaakkoisnurkan huoneen lattia oli sijainnut korkeudella 3,06 m mpy. Työmiehet olivat poistaneet ennen arkeologin saapumista huoneen lattiarakenteet ja huoneen lounaisosaan oli kaivettu laaja koekuoppa, jota arkeologi syvensi pieneltä osalta. Kuopan kaksi profiilia dokumentoitiin. Itäprofiilissa oli alimpana noin korkeudella 1 m mpy erittäin mätää hirsyä, jotka hajosivat kaivettaessa. Hirret olivat lounais –koillis –suunnassa 5 – 10 cm välein. Ne olivat halkaisijaltaan 15 cm. Hirsien päällä oli noin 20 cm:n paksuudelta litteäksi louhittuja kiviä. Päällä oli noin 1 metrin paksuinen orgaanisesta, tummaa (mustaa) maata, jossa oli jonkin verran hiekkaa, tiiliä ja laastia paikoin seassa. Profiilissa ei ollut havaittavissa varsinaista kerrostumista. Edellisen kerroksen päällä 50 cm:n paksuinen kerros irtohiekkaa, jossa oli tiiliä ennen lattiarakenteita. Eteläprofiilissa rakennuksen eteläseinän kohdalla oli edellisten kerrosten lisäksi eteläseinän perustukset. Länsiprofiilin kohdalla lattian alapuoliset betonikerrokset menivät huoneen länsiseinän alle ja niiden alla oli mukulakivetys, jota tavattiin myös koekuopassa 2000:6.

Hirsien alta otettiin kairalla näytteet. 0.26 m mpy alkoi hiekka, -1,24 m mpy silttihiekka, -2,04 m mpy ja -2,66 m mpy sorahiekka ja hiekka.

Tummasta orgaanisesta maasta otettiin talteen etupäässä liitupiipun varsien katkelmia ja punasavikeramiikkaa. Liitupiipun varsia oli mm. aivan hirsien päällä. Kivisavikeramiikan ja fajanssiastian pala, lasipullon kylkipala, ikkunalasi ja luuta otettiin myös talteen (KM 98023:1-13).

Koekuoppa 2 (Koekuoppa 1996:2) kaivettiin rakennuksen sisätiloissa rakennuksen keskelle huoneeseen 130. Koekuopasta todettiin tiiliseinän alla olevan epäsäännöllinen kivilatomus, jonka yläpinta on tasattu pienemmällä kivillä ja välit täytetty kalkkilaastilla. Kivilatomus on tehty hirsien päälle. Lattian alapuolisena täyttönä on kiviä ja kitkamaata.

Arkeologin havainnot (ks. kartta1 ja 4, kuvat 8–13 ja diat 7-13): Lattian pinta sijaitsi 3,00 m mpy. Paksun betonilattian alla oli täytemaata, joka oli isojen kivilohkareiden ja tiilien sekainen hiekkakerros. Kivilohkareiden ja täytemaiden alla oli syvyydessä 0,80 – 1,45 m mpy mustaa orgaanista

¹⁴ Kiinteistö Mariankatu 3. Peruskorjaus. Hankesuunnitelma. Helsingin kaupunki. Kiinteistövirasto/Rakennusvirasto. 14.3.1997. Liite 3.

täytemaata, jossa oli seassa tiiltä ja laastia. Noin 1,00 m mpy maa alkoi muuttumaan vetiseksi, 0,80 m mpy alkoi esiintymään puuta ja 0,65 m mpy oli runsaasti puuta. 0,50 m mpy:stä lähtien oli vetistä, mustaa puunsekaista maata, joka tuoksui voimakkaasti.

Syvemältä otettiin kairalla näytesarja. 0,30 – 0,50 m mpy oli mustaa märkää maata/hiekkaa, -0,20 – 0,30 m mpy kivitäytettä (pienempää kiveä – soraa?), -6,00 - -0,20 m mpy hiekkaa, jonka jälkeen oli kovaa kitkamaata.

Koekuoppa 3 (Koekuoppa 1996:3) kaivettiin rakennuksen ulkopuolelle länsiseinän pohjoispäähän. Koekuopasta on todettu rakennuksen betonisokkelin alla olevan louhoskivistä kolmeen kerrokseen ladottu kivijalka. Kivijalan alapuolella on epäsäännöllinen kivilatomus, joka oli tehty hirsien päälle. Hirsikerroksen yläpinta on noin tasolla + 1.

Arkeologin havainnot (ks. kartta 1 ja 4, kuvat 14-15 ja diat 14-15): Koekuoppa oli 2 x 1,20 metrin kokoinen. Rakennuksen perustus muodostui siten että pihapinnan alla (2,96 m mpy) oli noin 50 cm muurattua kiviperustusta ja sen alla oli harvaa sekaista kiveystä (mm. tiiltä). Kivet olivat melko pieniä. Hirret tulivat vastaa 1,80 m asfaltinpinnasta eli 1,16 mpy:n korkeudella. Kuopan kohta oli ollut auki viime aikoina, koska pihan puoleisissa profiileissa vielä noin 1 metrin syvyydessä oli asfaltinpaloja. Vieressä kulki viemäri. Asfaltin alla oli 30 cm soraa, sitten tummaa sekoittunutta hiekkaa, tiiltä ja asfalttia. 130 cm asfaltin alapuolella alkoivat kivet.

Koekuoppa 4 (Koekuoppa 1996:4) kaivettiin rakennuksen ulkopuolelle länsiseinän eteläpäähän. Koekuopasta on todettu tiiliseinän alla olevan kalkkilaastilla muuratun kivilatomuksen noin 1 metrin syvyyteen. Tämän alapuolella on epäsäännöllinen kivilatomus, joka on tehty hirsien päälle. Hirsien yläpinta oli noin tasolla + 0,9. Muuratun kivilatomuksen alapinnan tasolla oli havaittavissa vanha kivetty piharakenne. Pohjavedenpinta oli tasolla + 0,8.

Arkeologin havainnot (ks. kartat 1-2 ja 4, kuvat 16-20 ja diat 16-21): Koekuoppa oli kooltansa 2 x 1,20 metriä. Pihan korkeus oli kuopan kohdalla 3,02 m mpy. Länsiprofiilissa asfaltin alla oli 50 cm soraa, sitten johtojen suojana olevat betonisuojukset 2,41 m mpy:n korkeudella. Putkien alla oli 30 cm tummaa sekoittunutta hiekkaa (tiilimurskaa ym). 1,91 m mpy:n korkeudella oli kivikerros, jonka kivet olivat mukulakiviä. Kivikerroksen alla oli 10 cm vaaleaa hiekkaa ja tämän alla 30 cm tummaa maata. Niiden välissä oli tiilimurskaa. Sen alla oli 15 cm paksu palokerros, 5 - 7 cm vaalea hiekkaa ja 20 cm tummaa maata. 220 cm maanpinnan alapuolella eli 0,82 m mpy oli huonokuntoisen arinan yläpinta. Pintakerroksen alla oli parempia puuta. Vesi alkoi tulemaan esiin tällä korkeudella. Kairalla otetussa näytteessä savi alkoi 260 cm ja sora 390 cm maanpinnan alapuolella. Edellä mainittu kivikerros ei voi, jos se on pihakiveystä, olla nykyisen rakennuksen pihakiveystä vaan mahdollisesti aiemman tullihuoneen pihakiveystä. Aleksanterinkadulla Päävartion kohdalla löydettiin samalta kohtaa katupinta korkeudelta 2,16 m mpy.

Pihapinnan alapuolella oli rakennuksen muurattua muuria noin 105 cm:n syvyyteen saakka eli 1,97 m mpy, jonka alla oli kivilatomus. Se ulottui arinaan saakka.

Kuopan kaivetuista maista otettiin talteen punasaviastian pala, punasavikaakelin pala, lasipullon suu, ikkunalasi ja luuta. (KM 98023:14-18).

Selvityksessä todettiin lisäksi: *Rakennuksen ympärillä on vuonna 1993 piha-alueen liikennöitävät osat peruskorjattu ja asfaltoitu. Lisäksi piha-alueen sadevesiviemäri on uusittu. Sadevesiviemäri on suunniteltu ja rakennettu siten, että se toimii osittain myös sadevesien imeytysputkistona.*

Putkijohtokaivantoihin tehtiin lisäksi sulut estämään veden virtaus putkikaivantoja pitkin ja näin alentamaan pohjavesipintaa.

Maanpinta rakennuksen länsipuolella on tasojen + 2,9 ja + 3,2 välillä, rakennuksen pohjoispuolella tasojen + 2,7 ja + 3,0 välillä ja rakennuksen itäpuolella tasojen + 2,6 ja 2,9 välillä.

Maanpinta on luonnontilaiskartan mukaan ollut ylimmillään tontin koilliskulmassa tasolla noin + 5 ja tontin kaakkoiskulmassa tasolla noin + 1 luonnontilaista rantaviivaa. Maanpinta on rakennusvaiheen aikana tasattu.

Rakennuksen alueella on ylimpänä maakerroksena pihan rakennekerrokset. Rakennekerrosten alla on rakennusjätettä ja hiekkaa olevaa täytemaata. Täytemaakerroksen alla on rakennuksen eteläosassa savikerrostuma, jonka alapinta on syvimmillään tasolla – 3,2. Savikerroksen alla on silttikerros, jonka alla on kalliopintaan saakka moreenia. Rakennuksen pohjoisosassa on täytemaakerroksen alla Mariankadun puoleisella osalla liejun ja saven sekainen maakerros, jonka alapuolella on silttistä hiekkaa ja moreenia. Rakennuksen idänpuoleisella osalla on täytemaakerroksen alla silttistä hiekkaa ja liejuista silttiä oleva maakerros, jonka alla on kallion pintaan saakka moreenia.

Rakennus on perustettu hirsiarinalle. Hirsiarina on ilmeisesti koko rakennuksen alueella. Hirsiarinassa on paikoin ristikkäin olevat hirsikerrokset ja paikoin vain yhteen suuntaan oleva hirsikerros. Hirsikerroksien yläpinnat ovat rakennuksen pohjoisosan länsipuolella noin tasolla + 1,3 ja itäpuolella noin tasolla + 1. Rakennuksen eteläosan länsipuolella tasossa noin + 0,9 ja itäpuolella noin tasolla + 0,7. Rakennuksen eteläosassa keskellä rakennusta hirsiarinan yläpinta on tasolla + 0,9 ja rakennuksen keskellä noin tasolla + 0,8.

Hirsikerroksen yläpinnassa on kalkin, hiekan ja pienien kivien sekainen täyterkerros, jonka päälle on tehty perustusrakenteet.

Maaperän kokoonpuristumisesta ja hirsien lahoamisesta johtuen rakennus on vuosien aikana painunut enimmillään noin 300 mm. Rakennuksen seinälinjojen vaaitusten perusteella voidaan todeta, että osa maaperän kokoonpuristumisesta johtuvista painautumista on tapahtunut jo rakennustyön aikana.

Rakennuksen ulkoseinän alaosaan on tehty sähköinen suojaus veden kapilaarisen nousun estämiseksi betonissa.

1. kerroksen lattiat on tehty maanvaraiseksi.

4.3 Vuoden 2000 arkeologinen koekaivaus

Vuoden 2000 keväällä rakennuksen korjauksen suunnittelijat halusivat tietää Vanhan tulli- ja pakahuoneen pihan entiset pihatasokorkeudet pihatason korkeuden suunnittelua varten. Pihalle päätettiin kaivaa kolme koekuoppaa (koekuopat 2000:1-3), joiden kaivaussyvyudeksi määriteltiin 50 cm. Rakennuksen sisälle tehtiin lattiarakenteiden selvittämiseksi 1. kerrokseen kolme koekuoppaa (koekuopat 2000:4-6) ja 2. kerrokseen yksi (koekuoppa 2000:7). Kaikki pihan koekuopat ja yksi talon sisäpuolinen koekuoppa kaivettiin arkeologien toimesta.

Koekuoppa 2000:1 (kartat 4 ja 5, kuvat 27-33, diat 33-39) sijaitsi läntisellä pihalla asfalttipihan ja nurmikkoalueen rajalla rakennuksen pohjoisosan kohdalla. Työmiehet olivat poistaneet koekuopan kohdalta asfaltin noin 1,75 x 1,75 metrin kokoiselta alueelta. Piha sijaitsi 2,88 – 3,08 m mpy:n korkeudella koekuopan kohdalla.

Asfaltin [Y 4] alla oli 5 – 10 cm paksu sorakerros [Y 5], jonka alla oli 5 – 10 cm paksu vaalea karkea hiekka [Y 6]. Tämän alta tuli esiin korkeudella 2,72 – 2,83 m mpy 10 – 15 cm läpimittaisista kivistä muodostunut mukulakiveys [Y 7], jossa oli asfaltin ja nurmikkoalueen rajalla matala vesikouru. Kivien välissä oli mustaa palanutta, nokista hiekkansekaista multaa [Y 9] tai ruskeaa, karkeaa hiekkaa [Y 8]. Nurmikkoalueella kaivausalueella oli nurmikko ja multa [Y 1], jonka alla oli hiekansekainen multa ja sora [Y 2] ja alimpana savi [Y 3]. Kerrokset liittyivät johonkin uudempaan kaivuutyöhön.

Kiveys poistettiin vain kuopan eteläosassa 0,75 cm:n levyisellä kaistalla, jonka kohdalla kaivausta jatkettiin. Kiveyksen alla oli noin 10 cm paksu tummanruskea hiekka [Y 10], johon kivet oli aseteltu. Sen alla oli 25 cm paksuinen tummanruskea mullansekainen hiekka [Y 11], joka sisälsi tiilimurskaa ja hiiltä. Tämän jälkeen oli 2 – 10 cm paksu laastikerros [Y 12], joka oli ilmeisesti Vanhaan tulli- ja pakkahuoneen rakennusvaiheen tai vuoden 1808 tulipalon korjausten rakennusjätettä sekä musta palokerros (mullansekainen hiekka), joka sisälsi tiilimurskaa [Y 13]. Se laajeni myös laastikerroksen alle. Kerros sijaitsi korkeudella 2,40 – 2,29 m mpy. Koekuopan kaakkoisnurkkaan kaivettiin vielä noin 25 cm syvä kuoppa. Täällä jatkui kuitenkin vielä kerros [Y 13] kun kaivaus lopetettiin. Kuopan eteläprofiilista piirrettiin profiilikartta.

Kerroksesta [Y 10] kivikerroksen alta tuli kirkasta ikkunalasia ja pullolasia, vihreätä pullonlasia, posliiniastian paloja, kuparilejeerinkinen kaareva levy, luoti ja uudempi rautanaula. Kerroksesta [Y 11] tuli runsaammin lasitettua punasavista uunin kaakelia/kattotiiliä, kirkkaan ja vihreän lasipullon paloja. Kirkkaan lasipullon pohjassa oli tekstikatkelma ...KING. Uudempien fajanssiastioiden palat, vihertävä ikkunalasinpala, muutama luu, liitupiipun varsipala ja pieni pesäkatkelma olivat muita löytöjä. Pesä oli 1600-luvun ja 1700-luvun alun mallia. Laastikerroksesta tuli iso rautanaula, joka poistettiin kuten myös muut rautanaulat luetteloinnin jälkeen (ks. liite VIII). Useimmat naulat olivat ohuita, pitkiä ja pienikantaisia. (KM 20003083: 1 - 25, poistetut metalliesineet 1 - 4).

Koekuoppa 2000:2 (kartat 4 ja 6, kuvat 34-44, 72, diat 40-50) sijaitsi itäisellä pihalla itäpuolisen aidan äärellä rakennuksen pohjoisosan kohdalla. Työmiehet olivat poistaneet asfaltin 2 x 1,25 metrin kokoiselta alueelta. Piha sijaitsi tässä korkeudella 2,64 - 2,66 m mpy. Asfaltin [Y 1] ja soran [Y 2] alta tuli pihakiveys [Y 3] korkeudelta 2,39 – 2,55 m mpy. Kuopan lounaisosassa kiveystä ei tullut esiin vaan se oli tuhoutunut jossakin rakennustöissä (sadevesiviemäryöt 1993?), sillä tällä korkeudella oli vain soraa.

Kuopasta poistettiin kiveys vain kuopan pohjoisosasta 75 cm:n kaistaleelta. Alta tuli karkea sekoitettu hiekka (max. 10 cm), jossa oli seassa hiiltä ja tiilimurskaa [Y 4]. Uuden aidan vieressä oli aitaan liittyvä vaaleampi hiekkakerros. Kerroksen [Y 4] alla oli koekuopan itäosassa 10 cm paksu karkea kellanruskea hiekka [Y 5] ja länsiosassa tummanruskea hiekka, jossa oli seassa tiilimurskaa [Y 6]. Kerros [Y 6] laajeni koko alueelle ja siinä oli rautaläikkiä ja se oli noin 7,5 cm paksu. Kerroksen länsipäässä oli runsaammin laastia ja hiiltä. Tämän alta tuli noin 10 cm paksu laastikerros [Y 7] 2,16 – 2,26 m mpy eli 40 – 50 cm asfaltin pinnasta. Kaivausalueen länsiosaan jäi kerrosta [Y 6]. Kohtaan muodostui kuoppa kyseisestä kerroksesta. Laastikerroksen alla oli org. pit. tumma sekoitettu hiekka [Y 8], jossa oli runsaasti tiilimurskaa, laastia, hiiltä ja juuria. Länsiosassa se oli hiilipitoisempi ja itäosassa oli laastia mukana. Koekuopan kaivaus lopetettiin 60 cm:n asfaltin pin-

nasta, jolloin kerros [Y 8] yhä jatkui. Tällöin se oli noin 20 cm paksu. Koekuopan profiili piirrettiin kuopan eteläseinästä.

Kerroksesta [Y 4] tuli vihreä lasipullon pala. Kerroksesta [Y 6] tuli uudemman fajanssiastian ja punasavikeramiikka-astian pala ja kirkkaita ikkunalasinpaloja ? (voimakas lasisairaus) ja kaksi rautanaulaa, joista toinen oli hevosenkenkänaula. Kerroksesta [Y 7] tuli uudemman fajanssiastian pala ja vihreä ikkunanlasin pala ja kaksi naulaa. Kerroksesta [Y 8] tuli kaksi liitupiipun varsikatkelmaa, vihreä lasipullon pala ja väritön lasiastian pala sekä uudemman fajanssiastian pala. Rautanaulat olivat kaikki pitkiä ja pikkukantaisia. (KM 2003083: 26 – 35, poistetut metalliesineet: 5 - 7).

Koekuoppa 2000:3 (kartat 4 ja 7, kuvat 45-50, diat 51-56) sijaitsi rakennuksen pohjoispäädyn pohjoispuolella 75 cm päässä pohjoispuolisen tontin kiviseinästä. Työmiehet olivat poistaneet täältäkin asfaltin. Kuopan koko oli 1,40 x 1,15 metriä, mutta se pieneni nopeasti juurien ym takia. Pihan pinta oli korkeudella 2,93 – 3,05 m mpy. Asfaltin [Y 1] jälkeen tuli sora [Y 2] ja sitten 15 – 25 cm:n päässä pihan pinnasta noin 20 cm paksu ruskea humus- ja hiekkapitoinen, orgaaninen sekoittunut maa, jossa oli seassa hiiltä [Y 3]. Sen alla oli org. pit, hiilensekainen, karkea harmahtava sora/hiekka kivien [Y 4] välissä korkeudella 2,55 – 2,63 m mpy. Kivikerros oli epämääräinen eikä vaikuttanut pihakiveykseltä. Kivet ja kerros oli noin 5 cm paksuja. Kerroksen alta tuli kerrokset, orgaaninen tumma maa soran seassa [Y 5] ja sora [Y 6] noin 50 cm asfalttipinnan alapuolelta. Molemmissa oli hiiltä joukossa. Alin kerros [Y 7] oli ilmeisesti puhdas moreeni korkeudella 2,43 – 2,49 m mpy. Lounaiskulmassa oli joko iso kivi tai kallion pinta. Moreenikerrokseen kaivettiin vielä 30 cm syvä kuoppa, jossa kerros jatkui yhä.

Koekuopan kerroksesta 3 tuli runsainten löytöjä vuoden 2000 kaivauksissa. Joukossa oli lyijylasitetua punasavikeramiikkaa, fajanssia, uudempaa fajanssia, liitupiipun varsia ja pesän kanta. Yhdessä koristellussa varressa oli teksti FRANS VAN ja se oli luultavasti valmistettu Amsterdammassa Frans van der Lyt'n toimesta ja ajoitus on tällöin 1725-50. Ikkunalasia ja lasipullojen/-astioiden paloja oli väritöntä ja vihertävää. Rautanauloja oli kuusi kappaletta ja enemmistö paksumpia ja isompikantaisia kuin muiden kuoppien rautanaulat. Esineistö oli ajallisesti ilmeisesti erittäin sekoittunut (1600 - 1900-luvut). Kyseessä on täytemaa, joka on sekoittunut vasta melko myöhään. (KM 2003083: 36 – 70, poistetut metalliesineet: 8).

Koekuoppa 2000:4 (kartat 4 ja 8, kuvat 51-59, diat 57-65) sijaitsi rakennuksen 1. kerroksen koillishuoneessa huoneessa 102. Koekuoppa sijaitsi keskellä huonetta. Työmiehet olivat avanneet 60 x 70 cm:n kokoisen alueen ja rikkoneet ensimmäisiä betonikerroksia, jonka jälkeen arkeologi kaivoi loput. Maavarainen lattia sijaitsi korkeudella 2,95 - 2,97 m mpy. Kohdasta oli poistettu 0,2 cm paksuinen muovimatto [Y 1], sen alla ollut 1,5 cm:n paksuinen punainen laastikerros [Y 2] ja osittain 11 cm paksu ylempi [Y 3] ja 8 cm paksu alempi betonikerros [Y 5]. Betonikerrosten välissä oli ohut tervapahvi [Y 4]. Kerros [Y 3] jakaantui puoliksi ylempään harmaaseen kerrokseen ja alempaan vaalean kerrokseen, jossa oli isojakin kiviä joukossa. Kerroksen [Y 5] yläpinta oli tasainen. Betonikerrosten alla oli ladottu tiilikerros [Y 6], jossa tiilet olivat kyljellään. Tiilikerroksen yläpinta oli korkeudella 2,75 m mpy. Tiilet olivat kooltansa 24 x 15 x 7 - 8 cm. Tämän 15 cm paksun tiilikerroksen päällä osittain, välissä ja alla oli ruskea hiekkakerros [Y 7]. Tiilien päällä sitä oli vain häviävän pieni määrä ja alla noin 3 cm. Hiekkakerroksen alla oli 7 – 15 cm paksu laastikerros [Y 8]. Laastikerroksen ohuemman kohdan alla oli laastin ja hiekan sekainen kerros [Y 9]. Tumma mullansekainen hiekka (laasti ja tiilimurska) [Y 10] alkoi näiden kerrosten alla 55 cm lattiapinnan alapuolella korkeudella noin 2,40 m mpy. Kerroskaivaus lopetettiin 85 cm lattiapinnan alapuolella ja kuopan eteläosaan kaivetun pienen kuopan kaivaminen 1 metrin syvyydessä lattian pinnasta, jolloin kerros 10 jatkui yhä. Kerros sisälsi enemmän nyrkinkokoisia kiviä.

Koekuopasta otettiin talteen näytteiksi betonikerroksista paloja ja tervapahvia [Y 2 – 5] ja muutama tiili tiilikerroksesta [Y 6] ja laastia laastikerroksesta [Y 8]. Kerroksesta [Y 7] tuli uudemman fajanssiastian pala. Kerroksesta [Y 10] tuli punasaviastioiden paloja, fajanssiastian paloja, erikoisen lasiastian suureunapala, liitupiippujen varsia sekä luita. (2003083: 71 - 84).

Koekuoppa 2000:5 (kartat 4 ja 9, kuvat 60-63, diat 66-68) sijaitsi 1. kerroksen pitkittäisen käytävän itäpuolisessa huoneessa 120. Työmiehet olivat tehneet koekuopan huoneen koilliskulmaan ja se oli alun perin 85 x 50 cm:n kokoinen. Koekuoppa pieneni nopeasti 30 x 50 cm:n kokoiseksi. Työmiesten avaamaa kuoppaa kaivettiin arkeologien toimesta syvemmäksi. Lattia sijaitsi korkeudella 2,97 m mpy.

Lattialla oli ohut 0,2 cm paksuinen muovimatto [Y 1] ja sen alla 6 cm paksu betonikerros [Y 2]. Alla oli vaalea 7 cm paksu betonikerros [Y 3], jonka yläpinta oli tasainen. Molemmat betonikerrokset olivat raudoitettuja. Vastaavanlainen kahden betonikerroksen rakenne oli koekuopassa 2000:4, mutta ilman raudoitusta sekä koekuopissa 2000:5 sekä 1996:1 - 2. Betonikerroksien alla oli 5 cm paksu oljennäköistä eristelevyä (tojalevyä) [Y 5] ja sen päällä tervapahvi [Y 4]. Niiden alla oli 4 cm paksu musta kivilevy [Y 6] ja sen alla kuopan pohjaan saakka täytesoraa [Y 7] 14 cm. Pohjoisen väliseinän vieressä oli noin 25 cm levyinen muurattu tiililevitys [Y 8], jonka yläpinta sijaitsi korkeudella 2,67 m mpy. Kuopan pohja sijaitsi 44 cm lattian alapuolella korkeudella 2,53 m mpy.

Koekuoppa 2000:6 (kartat 4 ja 10, kuvat 64-66, diat 69-72) sijaitsi edellä mainitun käytävän 110 eteläpäässä, käytävän itäpuolisen huoneen 123, oven edessä. Käytävän lattia sijaitsi korkeudella 2,96 m mpy. Lattia oli kaivettu auki 95 x 50 cm:n kokoiselta alueelta. Koekuopasta dokumentoitiin pohjoisprofiili. Lattiassa oli muovimatto [Y 1], jonka alla oli betonikerros [Y 2] ja toinen raudoitettu betonikerros [3], jossa oli pieniä kiviä ja vielä kolmas betonikerros [Y 4], joka oli rikottu kuopan keskellä itä-länsi -suuntaisten kahden vanhan rautaputken takia. Betonikerroksen [Y 4] alla oli mukulakiveys korkeudella 2,71 m mpy 25 cm lattian alapuolella. Kivet olivat 10 – 15 cm läpimitaltaan. Itäpuoleisen huoneen koekuopasta 1996:1 havaittiin betonikerrosten ja mukulakiveyksen olevan myös väliseinän alla. Käytävän ilmeisesti lattiakiveyksen alla oli sekoitunutta täytehiekkää. Profiilin alapinta sijaitsi korkeudella 2,46 m mpy ja kuopan pohja 2,21 m mpy.

Koekuoppa 2000:7 (kartat 4 ja 11, kuvat 68-71, diat 73-77) sijaitsi 2. kerroksen koillisnurkan huoneessa 203. Työmiehet olivat tehneet koekuopan huoneen keskelle. Alueesta piirrettiin tasokartta ja kaksi profiilikarttaa kuopan ollessa valmis. Lattiarakenne muodostui 2 millimetrin paksuisesta muovimatosta [Y 1], jonka alla oli alle senttimetrin paksuinen levy [Y 2]. Levyn alla oli maalatuista uusista ponttilaudoista tehty kerros [Y 3]. Laudat olivat 10 x 4 cm:n kokoisia. Niiden alla oli vastakkaiseen suuntaan laitettut lankut [Y 4] (24 x 3,5-4,5 cm, 28 x 5 cm), jotka olivat vuorostaan lankkuihin nähden vastakkaiseen suuntaan (länsi – itä) laitettujen noin 20 cm paksujen lattiavasojen päällä [Y 8]. Esillä olevien kahden lattiavasan ja lankkujen välissä oli koolaus puurimoilla [Y5]. Lattiavasojen väli oli 50 cm. Toinen esilläoleva lattiavasa oli yhdestä kohtaan tuettu holviin tiilen avulla. Lattiavasojen välien yläosa oli täytetty aluksi ohuella laasti- ja hiekkakerroksella [Y6], ja sitten 20 cm paksulla sammaltäytteellä [Y 7], joka ulottui lattiavasojen alapintaan saakka. Lattiavasojen alapuolella tiiliholvin päällä oli laasti- ja hiekkakerros [Y 9], joka on ilmeisesti levitetty paikalle ennen lattiavasojen asentamista. Tiiliholvi [Y 10] koostui 15 x 7 cm:n kokoisista tiilistä.

4.4 Mariankadun arkeologinen tutkimus 1996

Vuoden 1996 aikana huomattiin Mariankadun läntisellä jalkakäytävällä ja ajoradalla Vanhaa tulli- ja pakkahuonetta vastapäätä olevan avoimena kaukolämpöputkikaivanto korjaustöiden takia. Auki oli noin 6 metrin pituinen ja noin 2,5 metriä leveä kohta noin kuuden metrin päässä silloisesta Aleksanterinkadun jalkakäytävän eteläreunasta. Siitä dokumentoitiin kuopan länsiseinän pohjoisosan kolme viimeistä metriä (ks. kartat 1 ja 3-4, kuvat 21-26 ja diat 22-32). Profiili sijaitsi 1,8 metrin päässä jalkakäytävän reunasta.

Katutaso oli kohdalla keskimäärin 4,15 m mpy:n korkeudella. Asfaltin alla oli ohut betonikerros ja noin 30 cm paksu hiekkakerros ja niiden alla johtojen betonikansi, jonka alareuna oli korkeudella 3,15 m mpy. Sen alla oli vielä pienet poikittaiset betonipalkit. Betonikannen alla oli säilynyt vanhoja kulttuurikerroksia. Profiilin keskellä oli tuhoutunut kohta ”kuoppa”.

1,5 metriä nykyisen katupinnan alapuolella eli 2,65 m mpy sijaitsi kivirivi, jonka luultavasti on 1800-luvun alun katukiveys. Se sijaitsee käytännössä samalla korkeudella kuin Vanhan tulli- ja pakkahuoneen pihan nykyinen ja entiset pihakiveykset, jotka vuorostaan ovat huomattavasti Mariankadun alapuolella. Aleksanterinkadulla ja Mariankadulla Päävartion luoteiskulman kohdalla on arkeologisissa kaivauksissa havaittu vanhojen 1800-luvun alun katupintojen sijaitsevan noin 1 metrin nykyistä katupintaa alempana. Tutkimuskohdassa Mariankadun pintaa on korotettu täyttömailla 1800-luvun alussa, koska pohjoiseen päin jatkettu katu on haluttu tehdä loivemmaksi. Alue on ollut katutilana koko kaupunkiajan. Lännessä ollut rakennus oli vedetty 1600- ja 1700-luvuilla nykyisestä katulinjasta hiukan länteen päin, jolloin sen ja Vanha tulli- ja pakkahuoneen väliin on muodostunut pieni aukio.

Kiveyksen kohdalla oli musta hiilipitoinen kerros, joka oli sekoittunut hiekan kanssa. Kiveyksen päällä on useita ohuita kerroksia, joiden päällä on noin 50 cm paksumpi kerros profiilin pohjoispäässä. Sen sisällä oli useampia ohuita kerroksia. Profiilin eteläpäässä enemmän tummaa maata ja hiekan ja orgaanisen tumman maan kerroksia ja puunjäännöksiä. Kivikerroksen yläpuoliset maakerrokset ovat luultavasti täytemaata Mariankadun nykyisen kallistuksen aikaansaamiseksi.

Kiveyksen alla oli vaalea irtohiekkaa tai sekoittunutta hiekkaa, joiden alla oli ruosteen väristä hiekkaa ja vaaleanharmaata hienoa hiekkaa, jotka saattoivat olla jo koskemattomaa maata. Kuopan syvin kohta oli 1,65 m mpy.

Kaivannon itäprofiili käsitti vain uusia häiriintyneitä kerroksia.

Kaivannosta otettiin talteen fajanssiastian reunapala ja ikkunalasi. (KM 98023:19-20).

5. TUTKIMUSTEN TULOKSET

Vuonna 1996 Helsingin kiinteistöviraston geotekninen osasto kuntokartoitti Vanha tulli- ja pakkahuoneen perustoja Mariankatu 3:ssa. Rakennuksen sisäpuolella avattiin kahden huoneen lattia ja pihalle kaivettiin kaksi kuoppaa seinien perustusten puuarinoiden kunnan tarkistamiseksi. Helsingin kaupunginmuseo dokumentoi kaivamisen aikana näitä kaivantoja. Rakennuksen sisällä lattioiden alla oli sekoittuneita kerroksia, joista tuli vain vähän löytöjä, etupäässä punasaviastioiden paloja ja liitupiippujen varsia. Ylimmät lattiakerrokset olivat uudempia betonirakenteita, mutta joissakin huoneissa oli niiden alla mukulakivitys. Rakennuksen sisällä koekuoppien kohdalla useimmat väliseinät olivat uudempia rakenteita. Koillisnurkan huoneen seinän alla oli puarina noin kaksi metriä

lattian alapuolella (noin 1,10 m mpy). Pihan kuopista löytyi noin 2,20 metriä maanpinnan alapuolelta puuarinan pinta (noin 0,80 m mpy). Kerrokset pihan puoleisessa profiilissa oli yläosassa uudempia sorakerroksia. Alempana oli tummia sekoittuneita kerroksia, hiili- ja kivikerroksia. Maanpinnasta 1,20 metriä eli korkeudella 1,91 m mpy sijaitsi mahdollinen piha-/torikiveys, joka voisi liittyä nykyistä rakennusta varhaisempaan vuoden 1736 tullihuoneeseen tai aukioon.

Samanaikaisesti dokumentoitiin rakennusta vastapäätä Mariankadulla sijainnut pieni lämpöputkikaivannon profiili, jossa havaittiin mm. vanha katukiveystaso ilmeisesti 1800-luvun alusta. Se sijaitsi 1,5 metriä nykyisen katupinnan alapuolella, mutta samalla korkeudella kuin Vanhan tulli- ja pakkahuoneen pihan nykyinen ja entiset nykyiseen rakennukseen liittyvät pihakiveykset. Lähes vastaavilta korkeuksilta on löydetty Päävartion luoteisnurkan kohdalta Aleksanterinkadulta ja Mariankadulta katu- tai pihakiveyksiä, jotka sijaitsevat noin 1 metrin nykyistä katupintaa alempana.

Vuonna 2000 rakennuksen pihalle tehtiin kolme koekuoppaa vanhan pihakiveystason toteamiseksi. Melkein heti asfalttipinnan alta tuli esiin sitä edeltänyt pienistä kivistä tehty mukulakiveys (1900-luku) ja sen alta erilaisia vanhoja kulttuurikerroksia. Alempia pihakiveyskerroksia ei löytynyt vaan rakennuksen entiset pihakiveystasot ovat sijainneet lähes nykyisen pihatason korkeudella. Vanhat kiveystasot on poistettu. Rakennuksen 1. kerroksen maavaraiseen lattiaan tehtiin kolme ja 2. kerrokseen tehtiin puulattian alle aina tiiliholviin saakka yksi koekuoppaa, jotka olivat pieniä ja matalia. Betonikerrosten alta tuli esiin koillisnurkan huoneen koekuopasta vanha tiililadottu lattia ja käytävän koekuopasta mukulakiveys. Ne olivat 22 ja 25 cm nykyisen lattian alapuolella.

Rakennuksen kunnostaminen on päätetty vuonna 2000 tehdä rakennuksen perustuksiin koskematta. 1. kerroksen maanvaraiset lattiat jätetään myös rakennuksen kunnostuksen yhteydessä entiselleen. Sadevesiviemäriyöt ym on tehty jo aiemmin pihalla ja mahdolliset pihan pinnoitteen muutustyöt koskevat vain sekoittunutta pintakerrosta. Täten nykyiset rakennustyöt eivät aiheuta arkeologisia tutkimuksia.

Jos pihalla tehdään myöhemmin syvemmälle ulottuvia kaivuutöitä viemäreiden ym takia tai rakennus perustetaan uudelleen paalujen varaan täytyy arkeologiselle tutkimukselle varata mahdollisuus suorittaa kaivauksia ennen rakennustöiden aloittamista tai rakennustöiden aikana. Alueella tiedetään sijainneen vain tulli- ja pakkahuoneen kaksi rakennusta 1700- ja 1900- luvuilla ja 1800-luvun loppulla rakennettu ulkorakennus, joten tontilla on vain näiden rakennusten rakenteita ja rakennusmateriaaleja ja rannan täyttömaita, koska alue on vallattu puoliksi merestä. Venäläisten ison vihan aikaisen linnoituksen muurin jäänteitä saattaa olla säilynyt maan alla. Kohteessa ei ole odotettavissa muita merkittäviä rakenteita, jollei alueella ole sijainnut 1600-luvulla rakennuksia joita ei tunneta nykytietämyksellä. Kaupungin päälaiturin sijainti vieressä ja tontin toiminen tullialueena ja sitä ennen aukiona on voinut tuoda tontille erilaisia esineitä ja kasvijäännöksiä kuin tavalliselle asuintontille. Niiden tutkiminen voisi tuoda uutta tietoa 1600- ja 1700-luvun Helsingistä.

KARTTALUETTELO

KARTTALUETTELO

Helsinki, Vanha tulli- ja pakkahuone ja Mariankatu
Markku Heikkinen 1996 ja 2000

1996:

Nro	Mk	Aihe	Piirt.	Pvm	Koko
1	1:500 ja 1:100	Yleiskartta 1996	V.S.		
2	1:50, 1:25, 1:10	Koekuopan 1996:1 taso- ja profiilikartat huoneesta 123 ja koekuopan 1996:4 profiilikartta länsipihalta	J.M., M.H.	25.6., 14.8.	
3	1:25	Mariankatu, profiilikartta	J.M.	4.7.	

2000:

4	1:200	Yleiskartta 2000			
5	1:25	Koekuoppa 2000:1	R.P.	31.3.	
6	1:25	Koekuoppa 2000:2	J.M.	31.3., 3.4.	
7	1:25	Koekuoppa 2000:3	A.K., J.M.	31.3.	
8	1:25	Koekuoppa 2000:4	M.H.	7.4.	
9	1:25	Koekuoppa 2000:5	J.M.	13.4.	
10	1:25	Koekuoppa 2000:6	J.M.	13.4.	
11	1:25	Koekuoppa 2000:7	J.M.	13.4.	

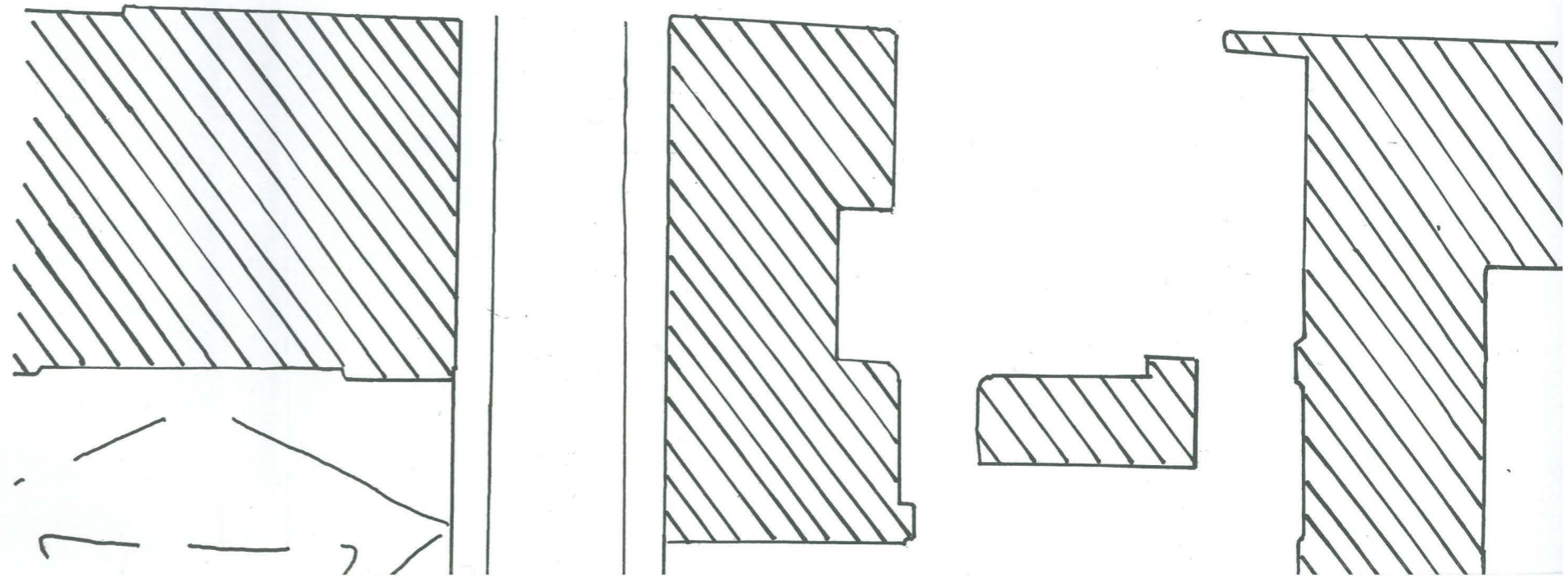
Piirtäjät:

V.P.	Veli-Pekka Suhonen
J.M.	Jaana Mellanen
M.H.	Markku Heikkinen
R.P.	Raija Peltonen

KARTTOJEN KOPIOT

VANHA TULLI-JA PAKKAHUONE,
MARIANKATU 1996
Markku Heikkinen
Yleiskartta 1:500

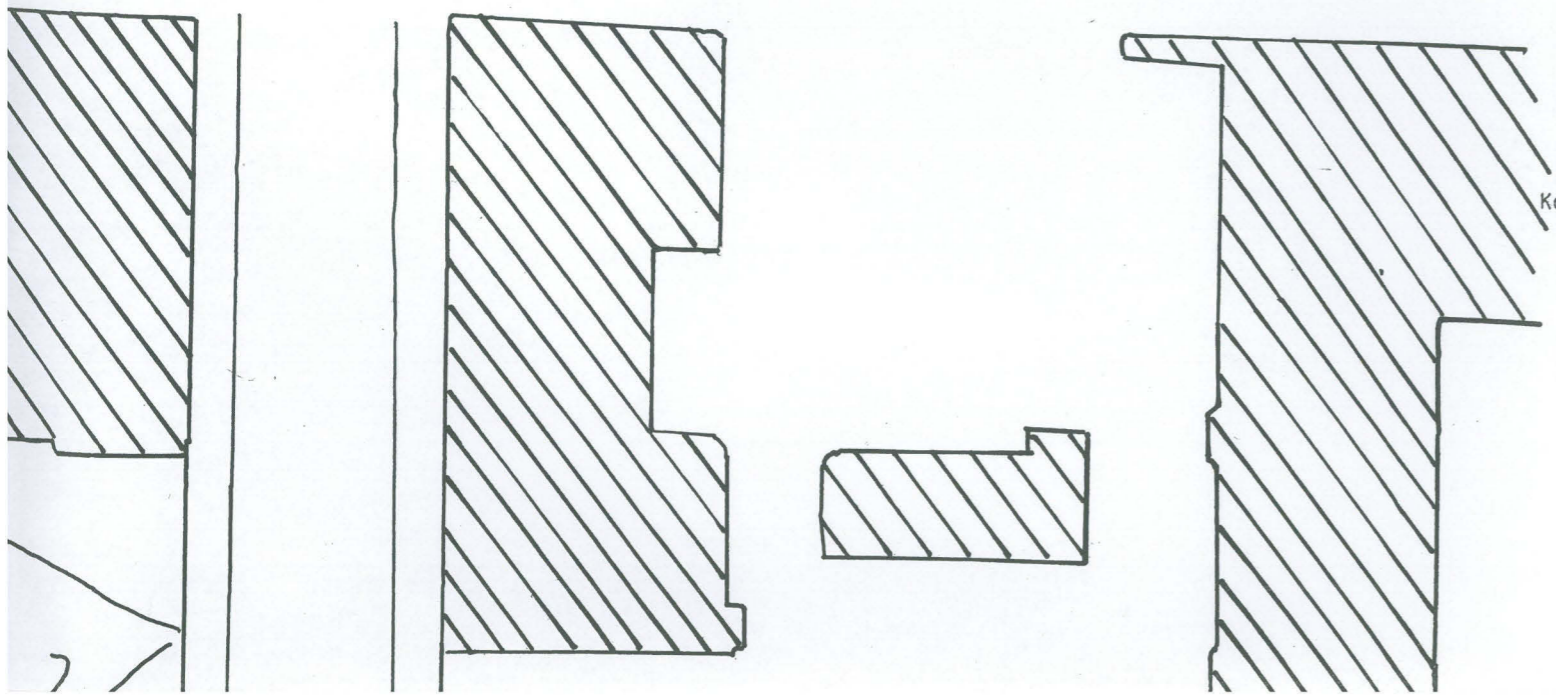
0m 10m

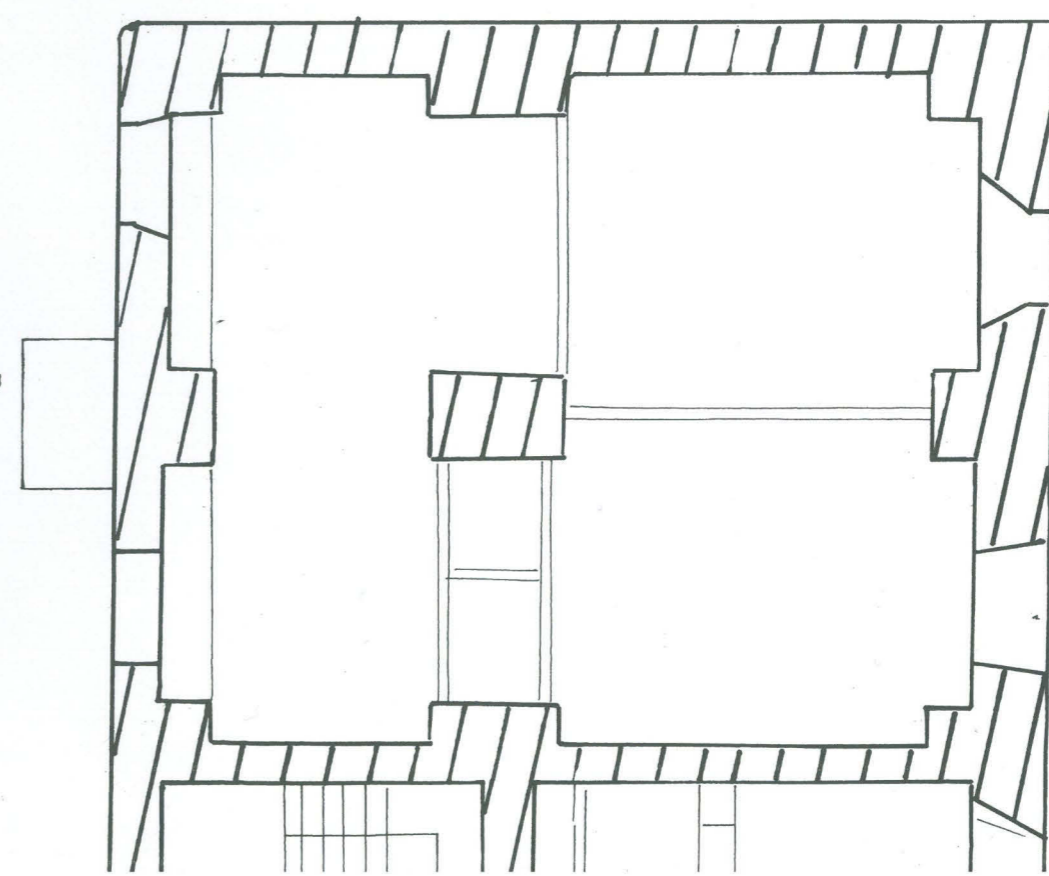
Vanha tulli- ja pakkahuone, 1:100

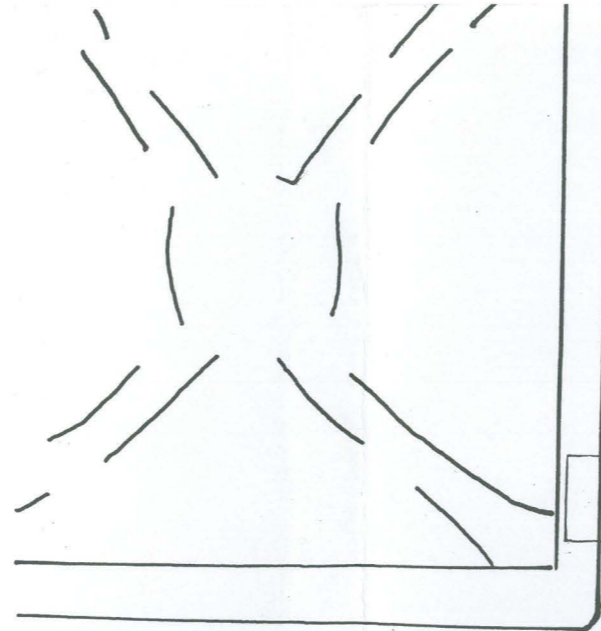
I kerroksen pohjapiiri v. 1765 vuoden 1974
pohjan päälle asetettuna

0 m 2 m

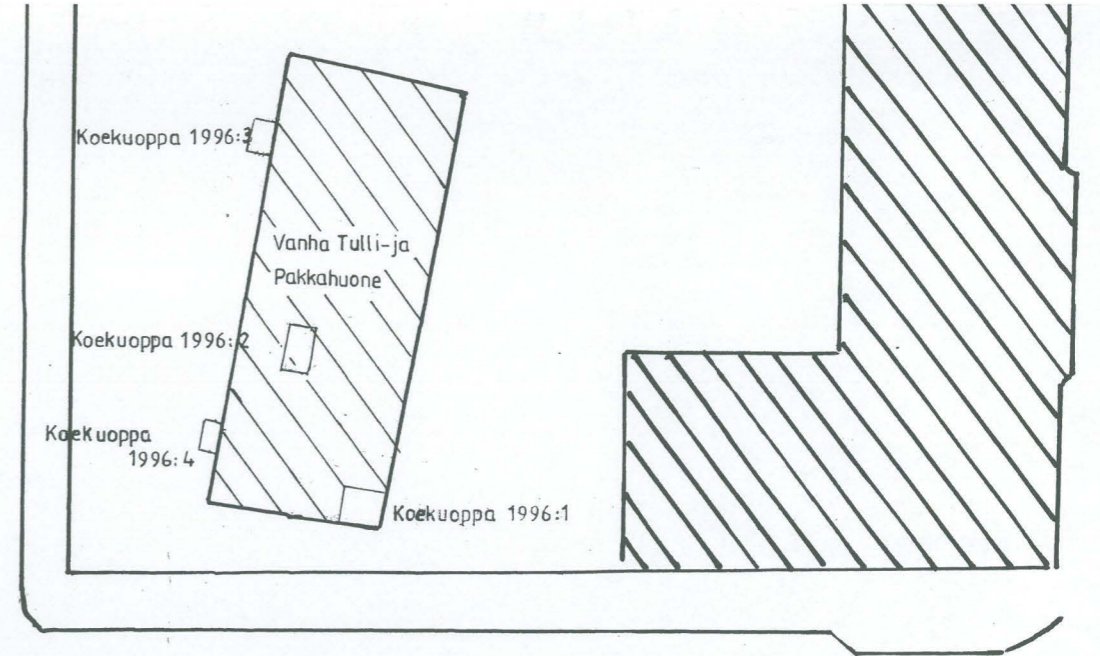

Koekuoppa 1996:3

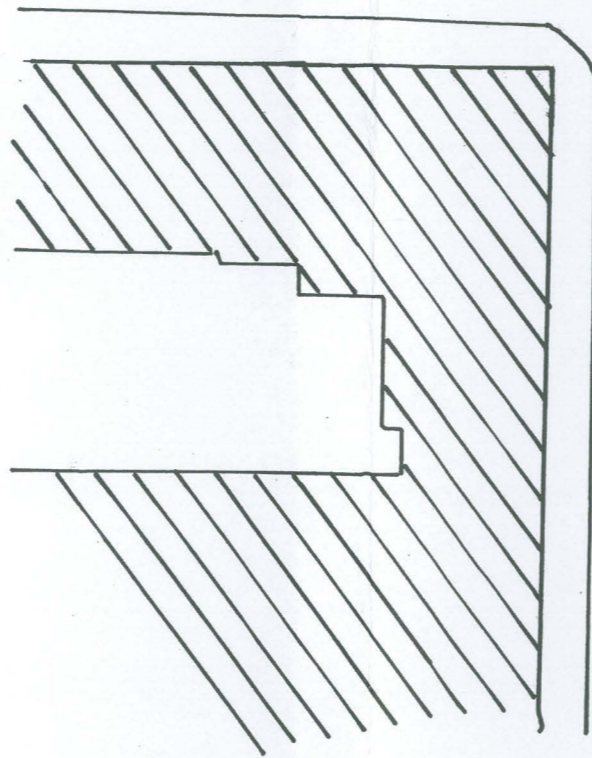

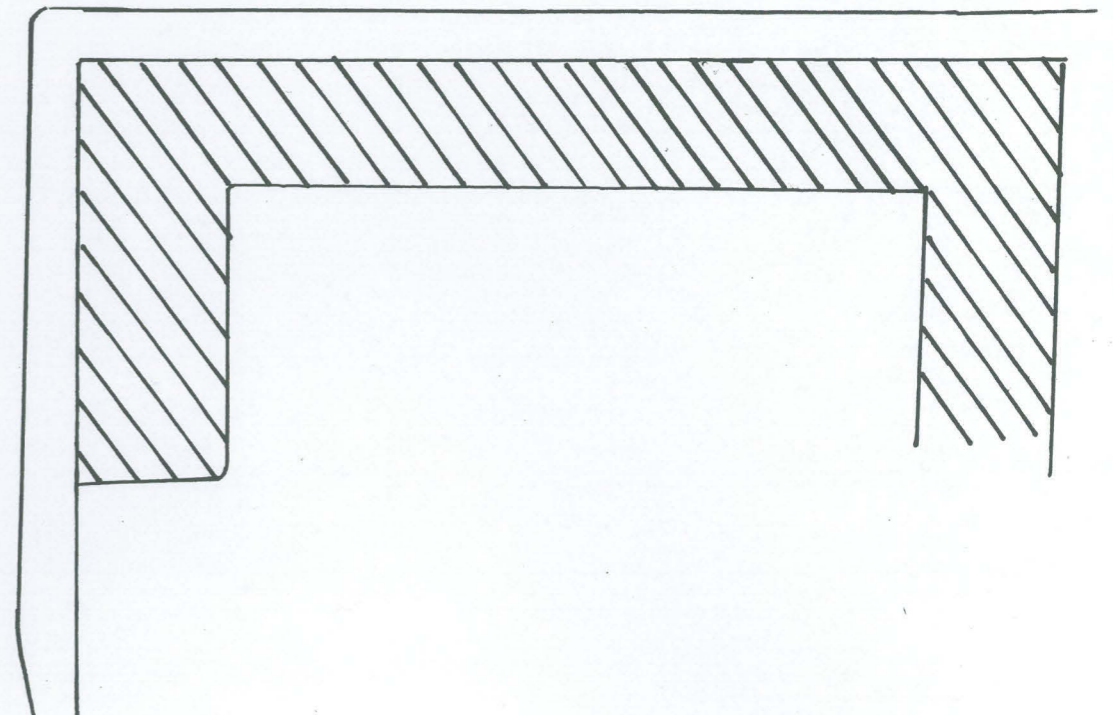
Mariankatu

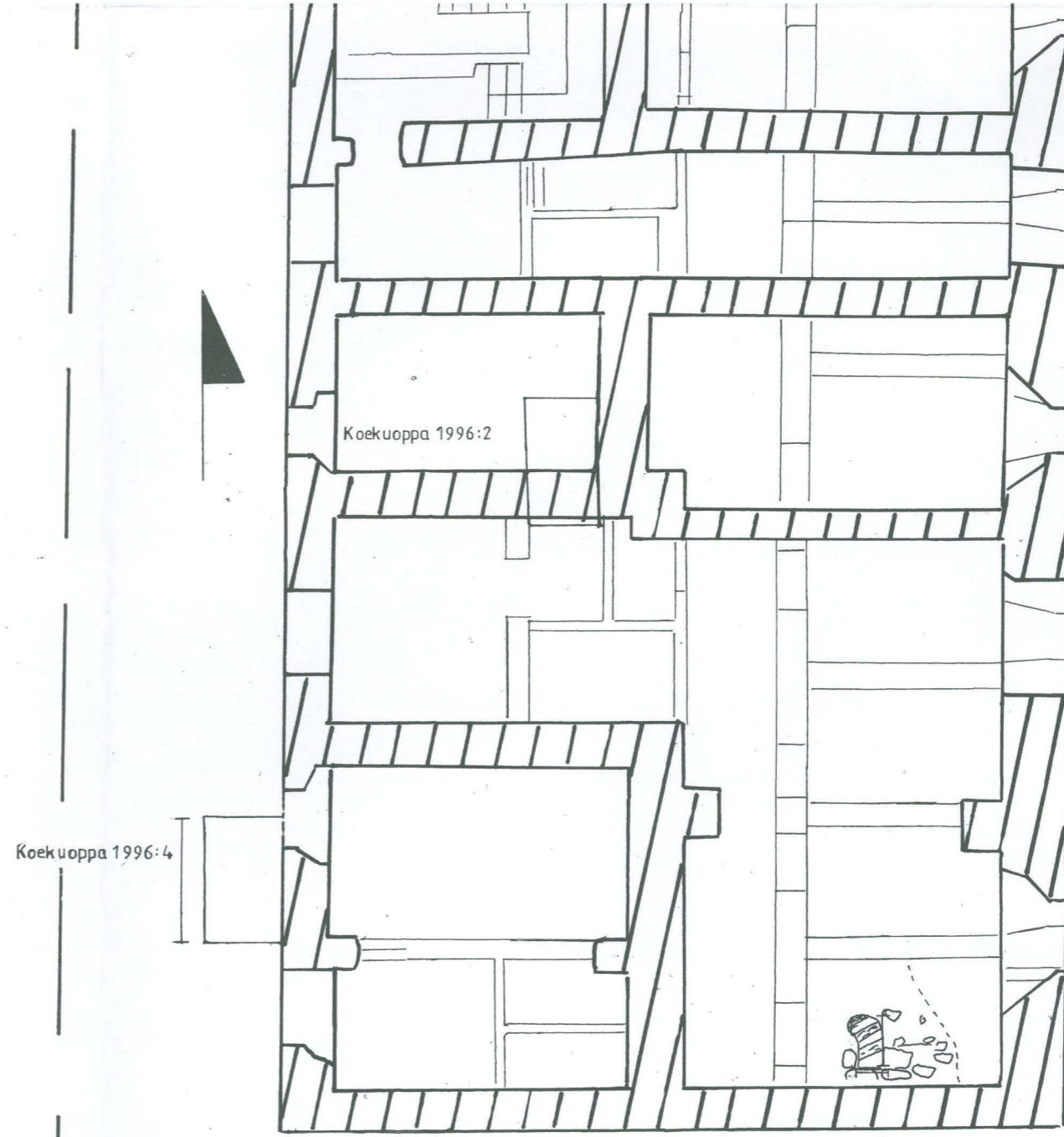
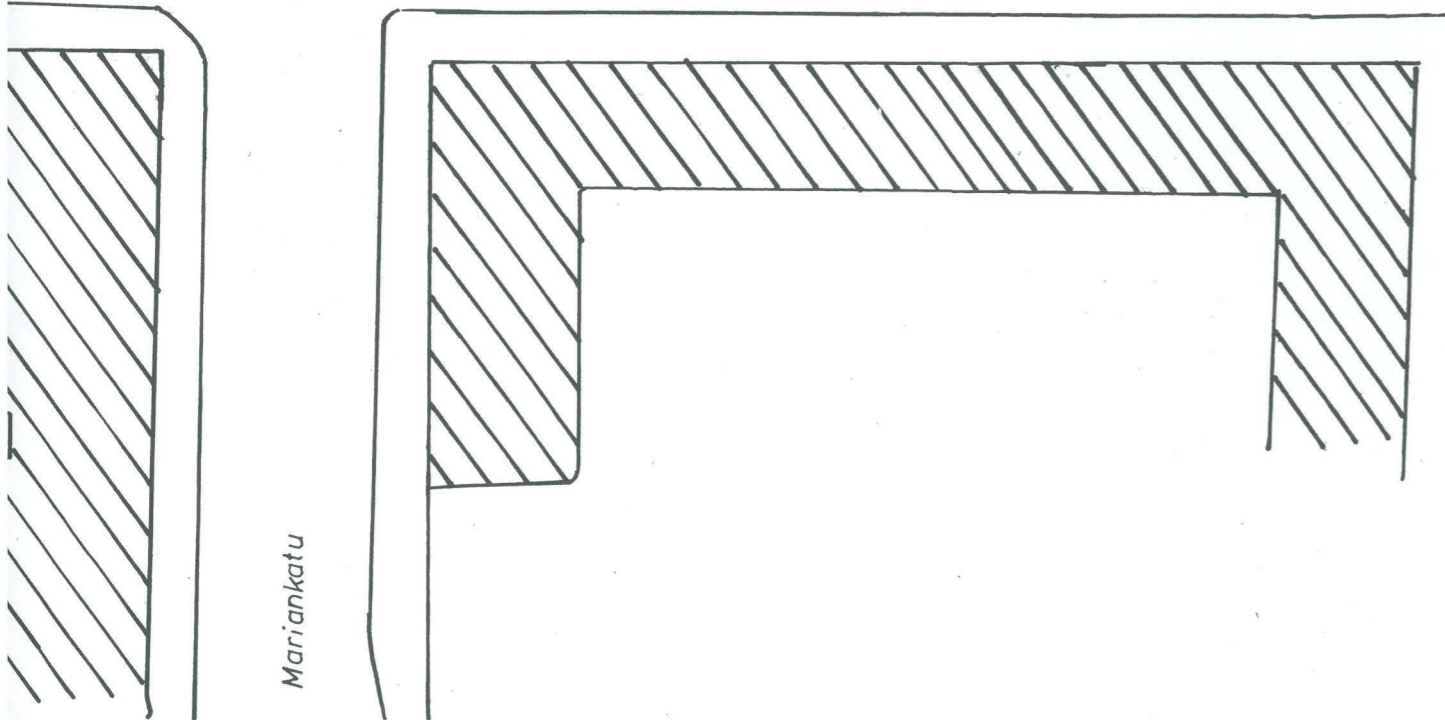
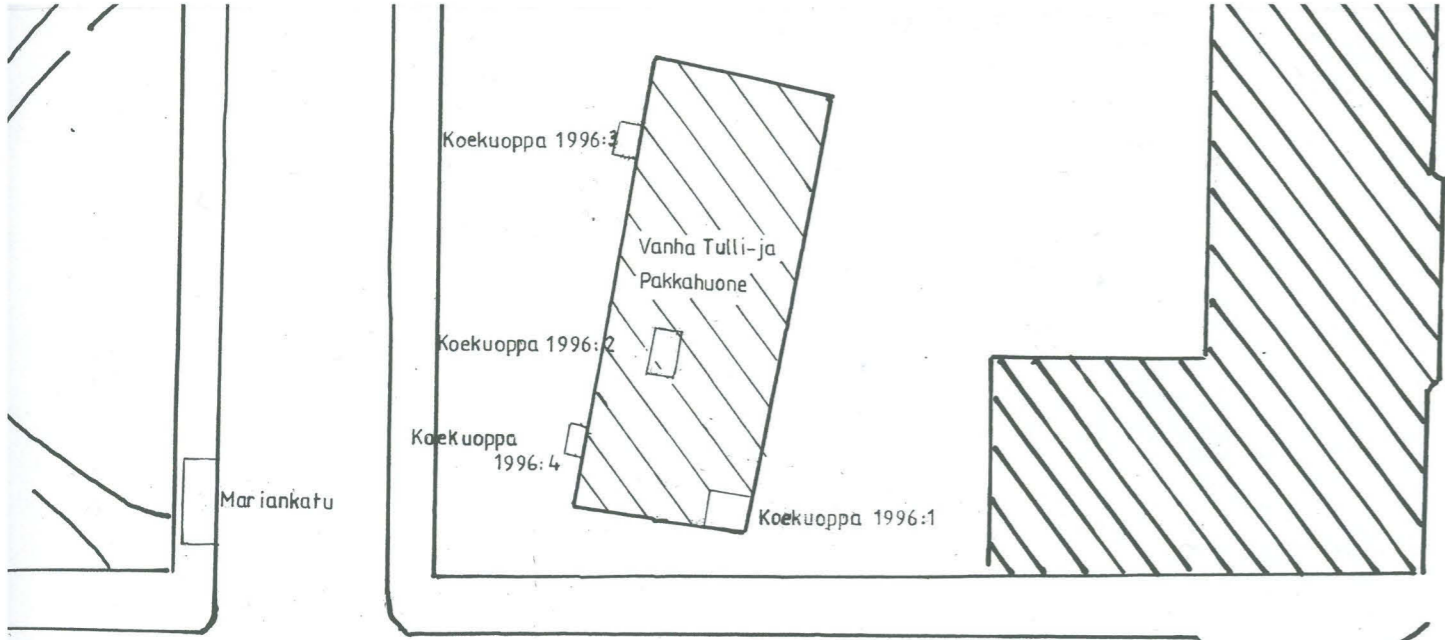
Aleksanterin katu

Mariankatu

Koe

HELSINKI, VANHA TULLI-JA PAKKAHUONE

Markku Heikkinen 1996

Koekuopat 1996:1-4

Mk Koekuoppa 1996:1, taso 1:50, profiilit 1:25

Koekuoppa 1996:4, profiili 1:10

Piirt. Jaana Mellanen

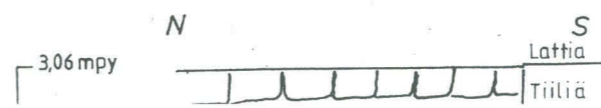
Koekuoppa 1996:1

Taso

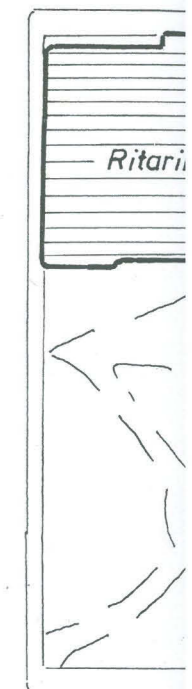
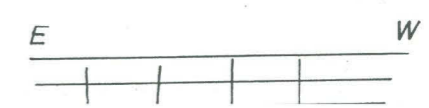
Seinän alla mukulakiveystä

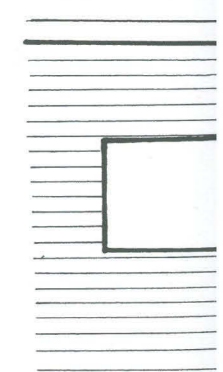
Profiili 1

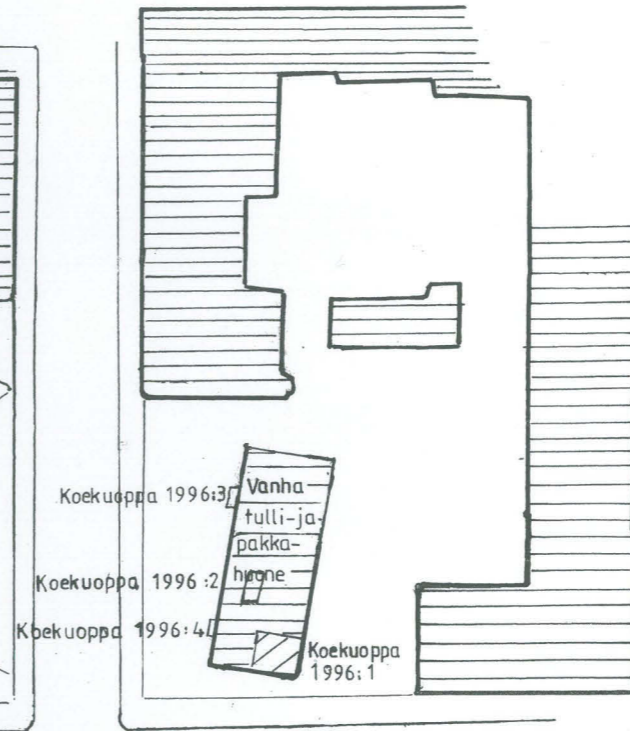
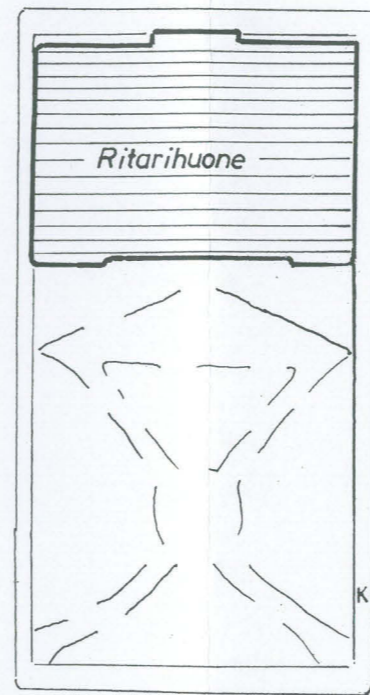
Profiili 2

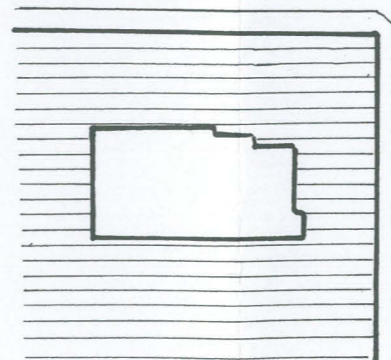
Aleksanterin

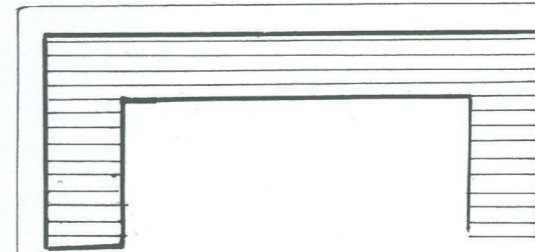
3,019 mpy

Aleksanterinkatu

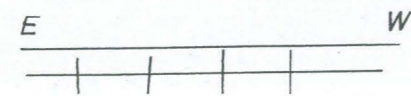
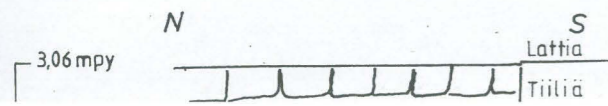

Mariankatu

Profiili 1

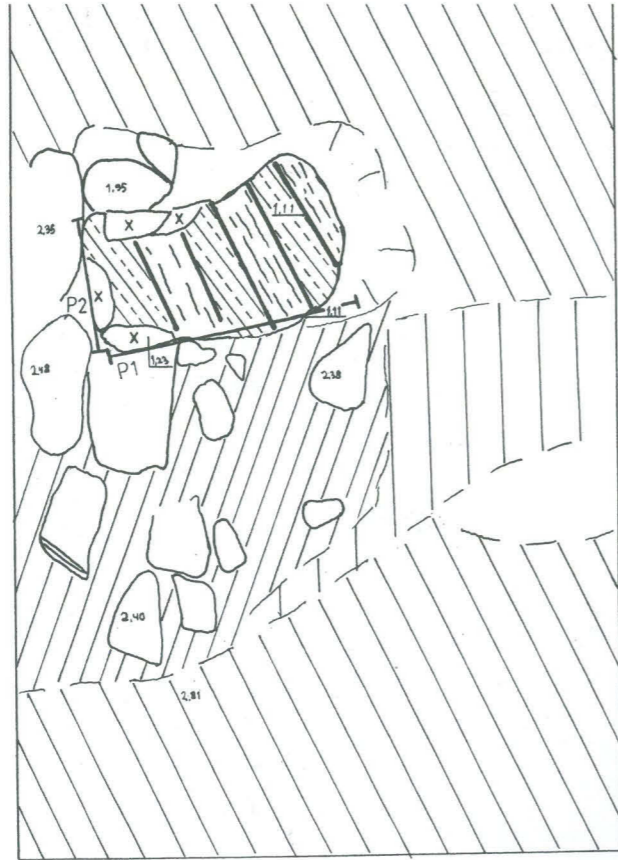
Profiili 2

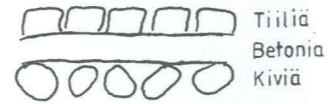
3,019 mpy

Koekuoppa 1996:4
Länsiprofiili

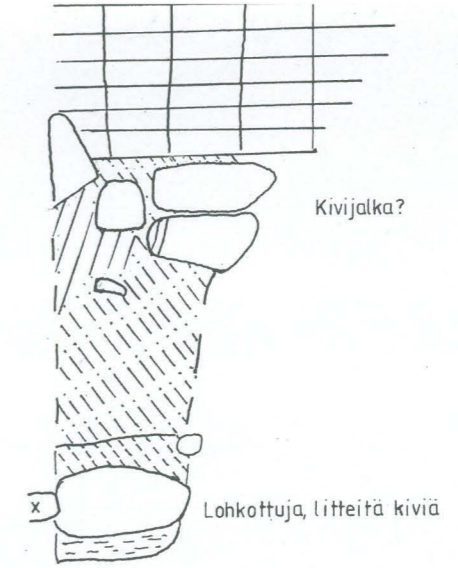
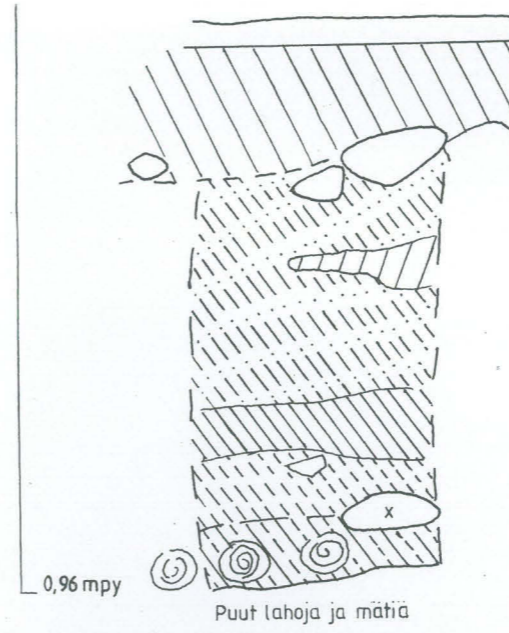

Väliseinän alla

Kiveyksen reuna?

Kivi

Hirsien päällä oleva n. 20 cm paksu kivi perustus

Puu

Täytemaa (hiekkasora)

Laasti

Irtonaista maata

Kivi, jossa porausjälki.

Tiili

Sekoittunut orgaaninen tumma maa + hiekka

Sekoittunut orgaaninen tummempi tumma maa + hiekka

Orgaaninen tumma maa + hiekka

Edellistä orgaanisempi tumma maa

Puu

Sora

Vaalea hiekka

Tumma maa

Hiilikerros

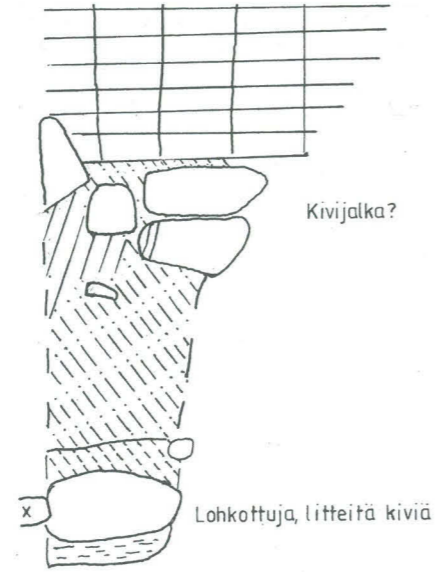
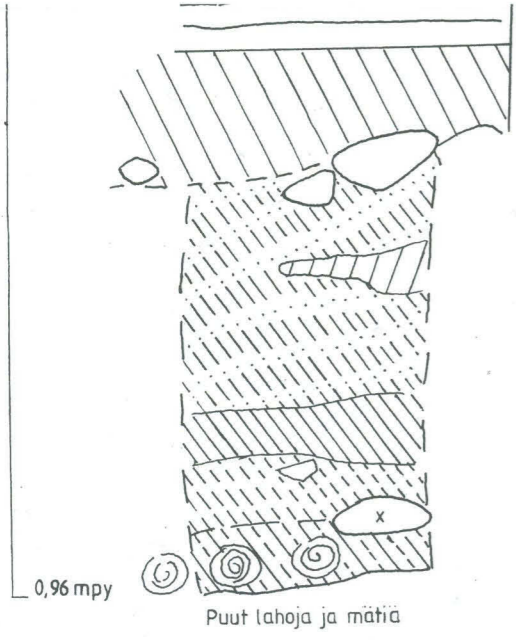

Tiilimurska

Tumma sekoittunut maa

0,69 mpy

Kivijalka?

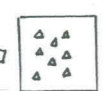
Lohkottuja, litteitä kiviä

vaaninen tumma maa + hiekka

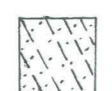
Hiilikerros

vaaninen tummempi tumma maa + hiekka

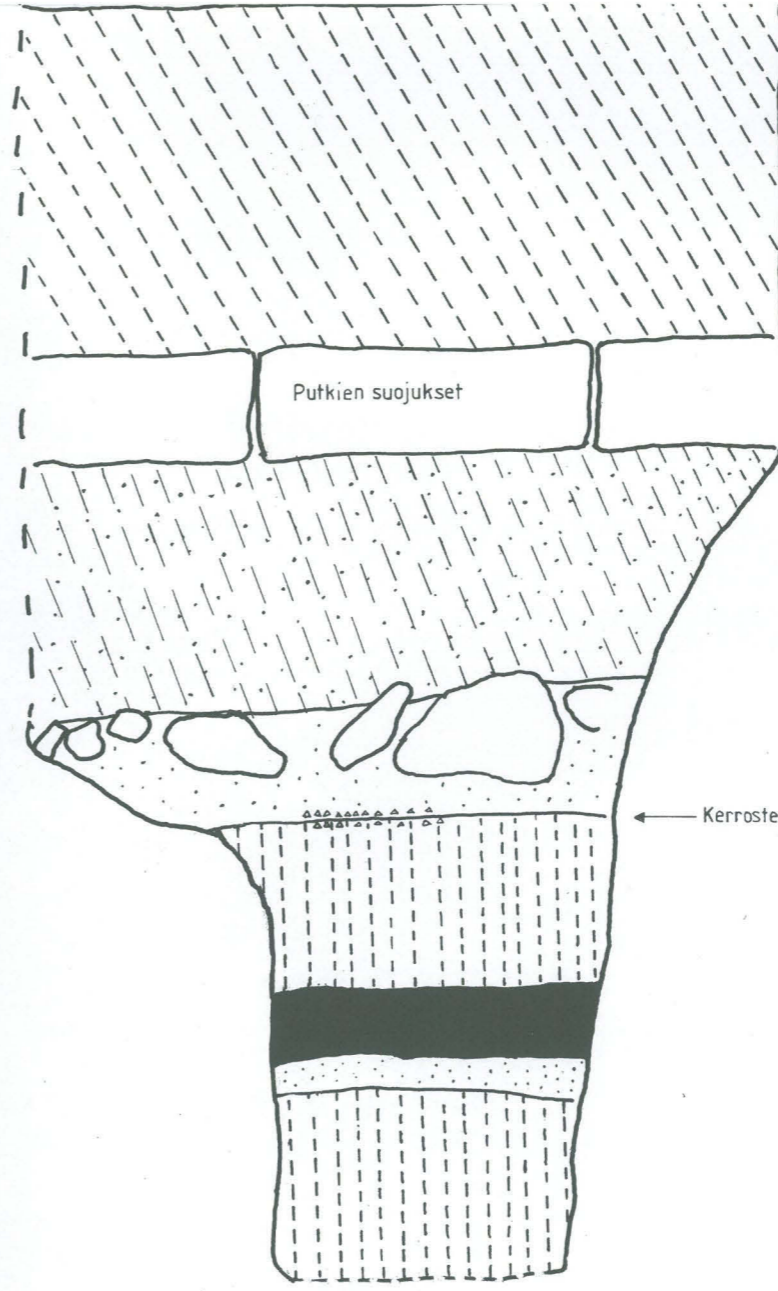
Tiilimurska

mma maa + hiekka

Tumma sekoittunut maa

anisempi tumma maa

0,69 mpy

Arina

HELSINKI, MARIANKATU

Markku Heikkinen 1996

MK 1:25

Piirt. Jaana Mellanen

0m 0,50m

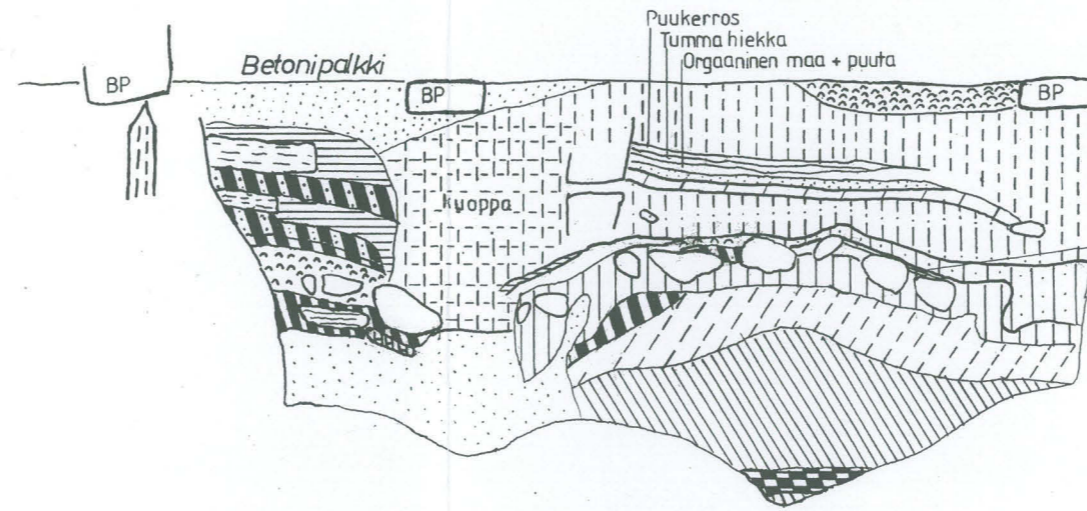
S

N

Katutaso

4,149 mpy

1,649 mpy

Kivien päällä ohut
hiekkakerros, joi-
den päällä ohut
orgaaninen tum-
ma kerros, jonka
päällä sekoittunut
hiekkakerros

Sekoittunut hiekka

Hiekka

Sekoittunut hiekka + tiiltä

Karkea sekoittunut hiekka + tiiltä ja hiiltä

Orgaaninen tahmea savipitoinen maa + hiiltä ja puuta

Sekoittunut hiili + hiekka

Tumma maa

Vaalea irtohiekka

Tumma orgaaninen maa

Hiekka ja orgaaninen tumma maa

Vaalea harmaa hieno hiekka

Ruosteen värinen hiekka

Vaalea hiekka

Pystypaalu

Hiiltä

Puuta

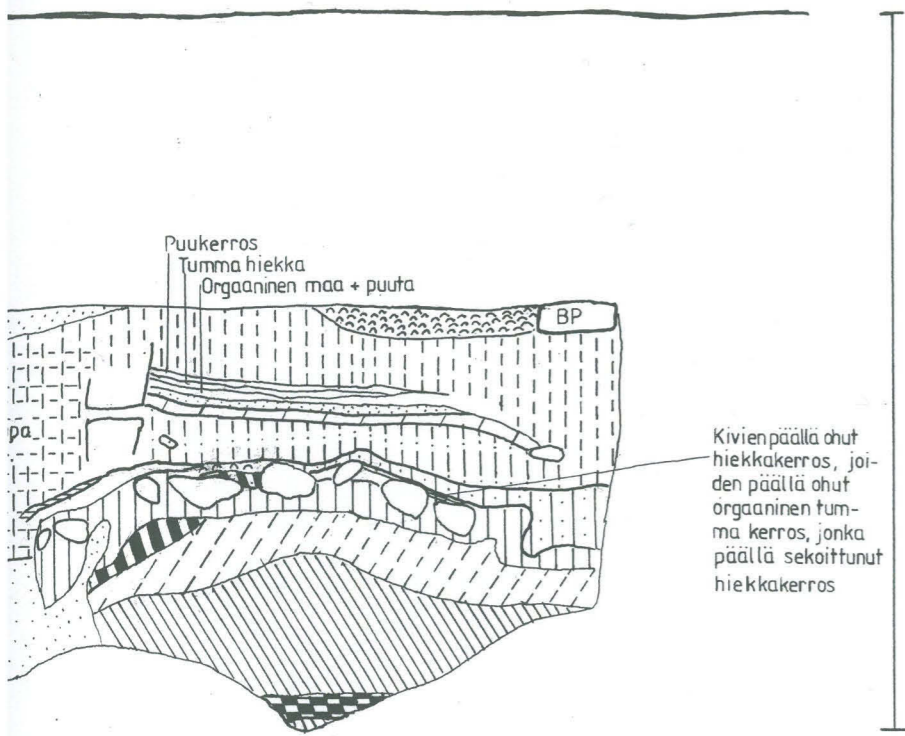
Kivi

Poikkibetonipalkki

Musta hiilipitoinen k
sekoittunut hiekan k

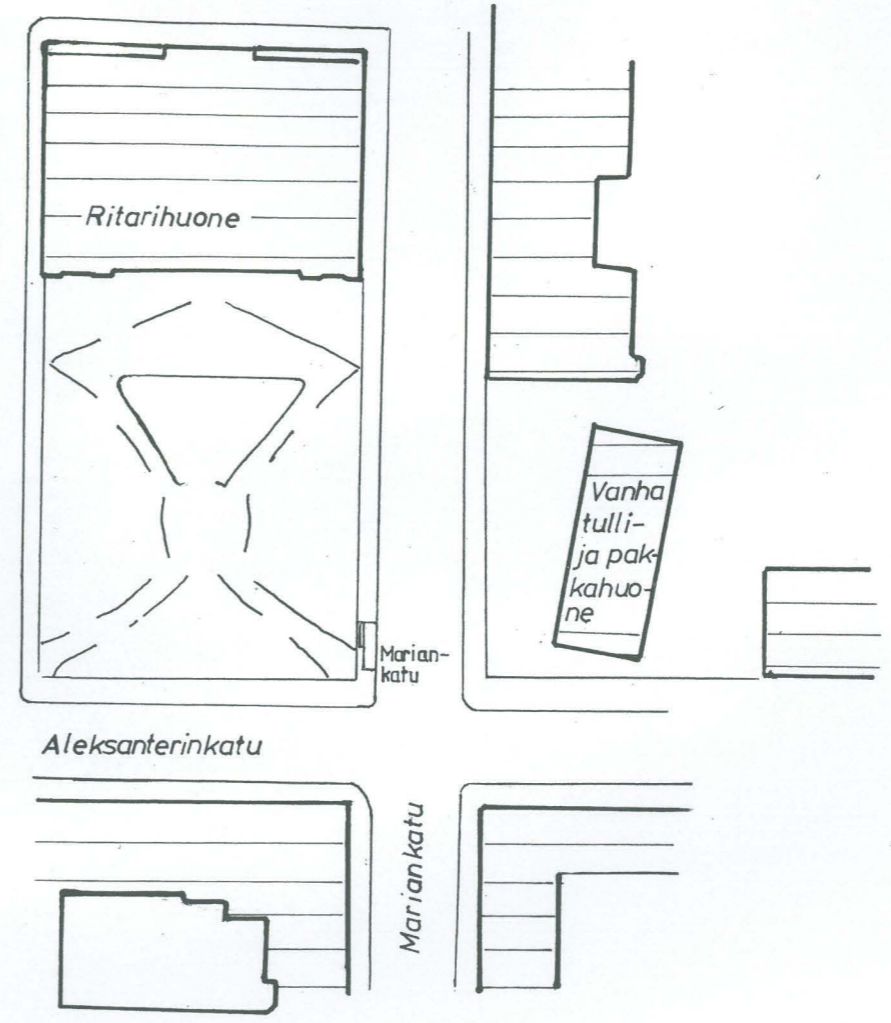
Sekoittunut hiekka-

- *Hiekka ja orgaaninen tumma maa*
- *Vaalea 'harmaa hieno' hiekka*
- *Ruosteen värinen hiekka*
- *Vaalea hiekka*
- *Pystypaalu*
- *Hiiltä*
- *Puuta*
- *Kivi*
- *Poikki betonipalkki*

+ tiiltä ja hiiltä

inen maa + hiiltä ja puuta

0 10 m

- *Musta hiilipitoinen kerros, seassa luuta, sekoittunut hiekan kanssa*
- *Sekoittunut hiekka- ja tummamaa*

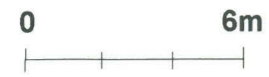
Helsinki, Vanha tulli- ja pakkahuone ja Mariankatu

M. Heikkinen 1996 ja 2000

Yleiskartta

Mk 1:200

Korkeudet m mpy

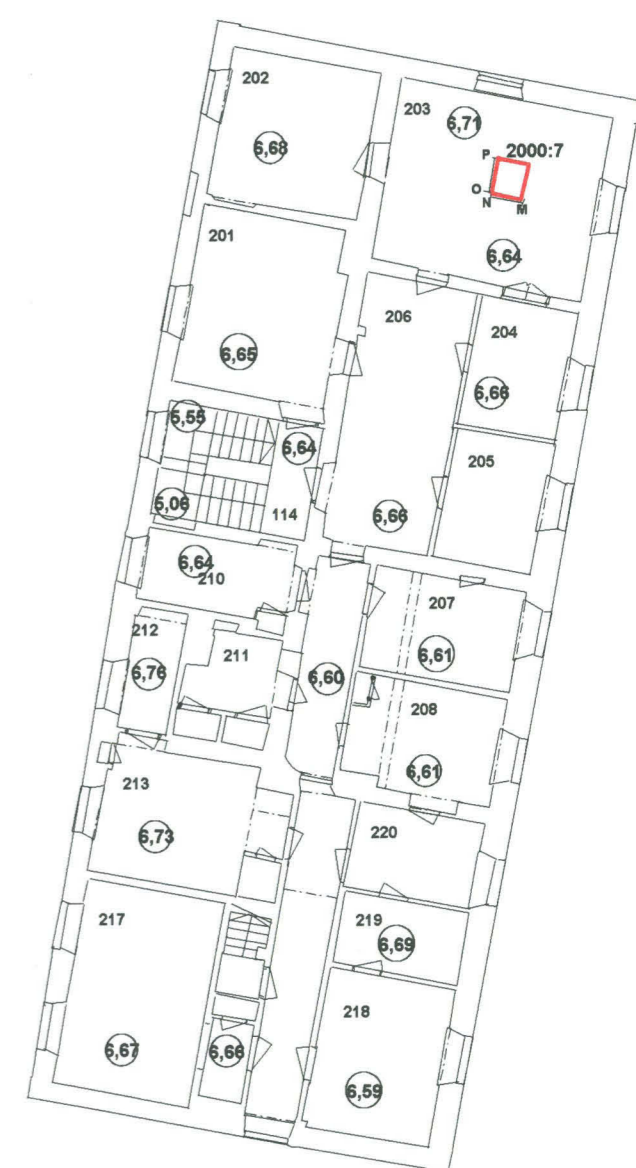

- koekuoppa 1996
- koekuoppa 2000

1. kerros

KARTTA 4

2. kerros

ALEKSANTERINKATU

4,00

2,80

MARIANKATU

sähkö-
kaapit

Mariankatu

NURMIKKO

ASFALTTI

ASFALTTI

NURMIKKO

Helsinki, Vanha tulli- ja pakkahuone

M. Heikkinen 2000

Koekuoppa 2000:1

Mk 1:25

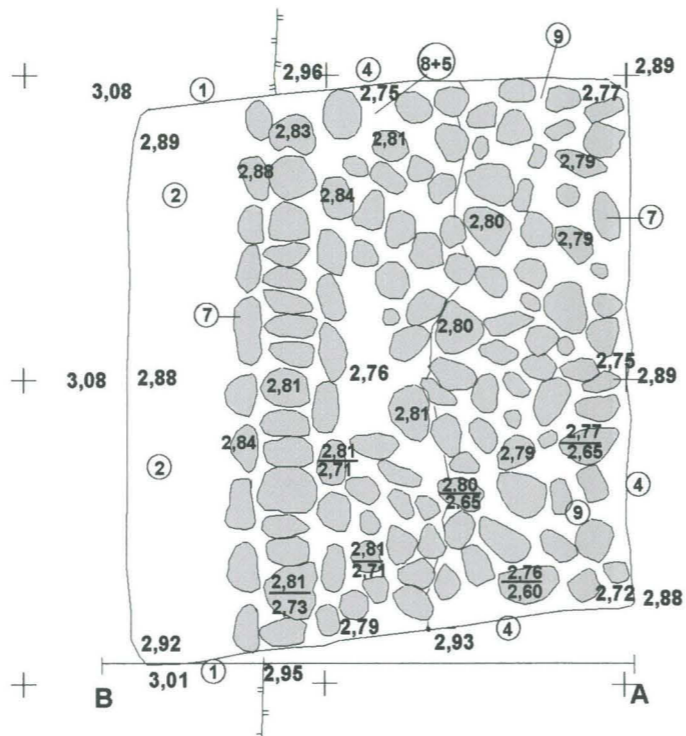

Korkeudet m mpy

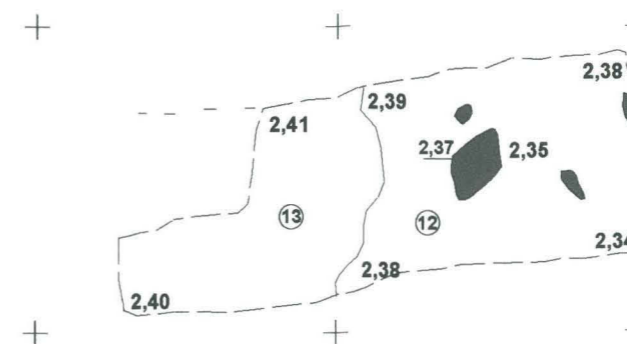
Piirt. Raija Peltonen

- asfalttiraja
- kivi
- tiili
- tiilimurskakerros
- hiili
- tiilimurska
- ① nurmikko+multa
- ② hiekansekainen multa+sora
- ③ savi
- ④ asfaltti
- ⑤ sora
- ⑥ vaalea karkea hiekka
- ⑦ pihakiveys
- ⑧ ruskea karkea hiekka
- ⑨ musta palanut, nokinen hiekansekainen multa
- ⑩ tummanruskea hiekka
- ⑪ tummanruskea mullansekainen hiekka
- ⑫ laastikerros 2-10 cm paksu, suluissa laastikerroksen pohjaluvut (3. kartoitustaso)
- ⑬ mustamaa, mullansekainen hiekka, tiilimurskaa

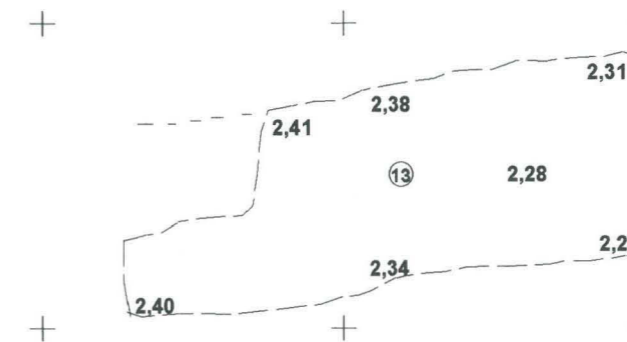
Kartoitustaso 1 (yhteydet 2,3,6,7)

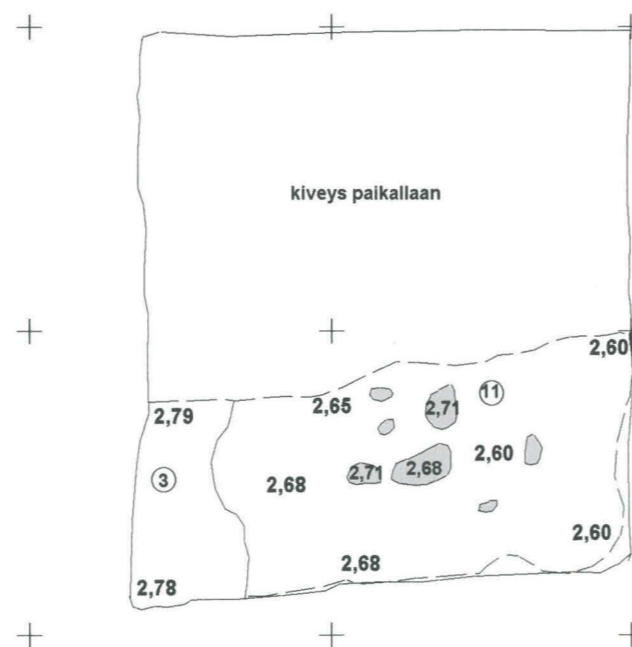
Kartoitustaso 3 (yhteydet 12,13)

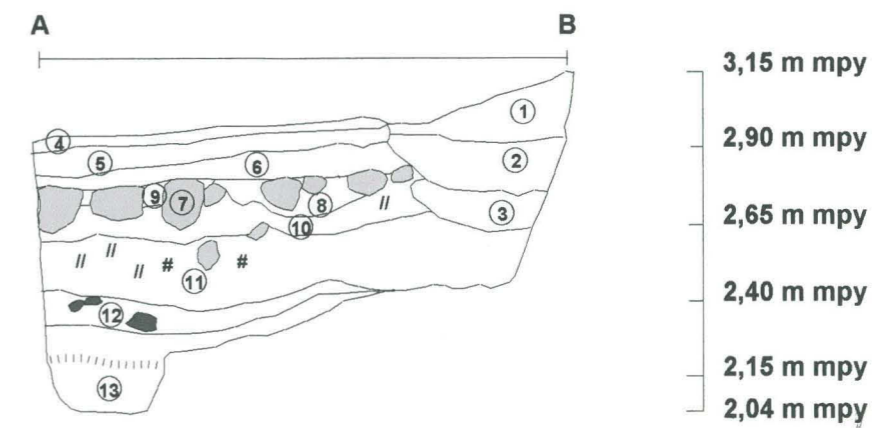
Kartoitustaso 4 (yhteys 13)

Kartoitustaso 2 (yhteydet 3,11)

Profiilileikkaus A-B

Helsinki, Vanha tull- ja pakkahuone

KARTTA 6

M. Heikkinen 2000

Koekuoppa 2000:2

Mk 1:25

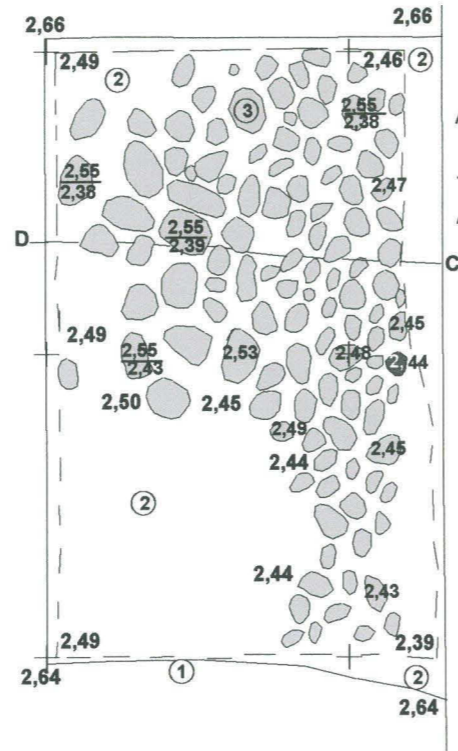
Korkeudet m mpy

Piirt. Jaana Mellanen

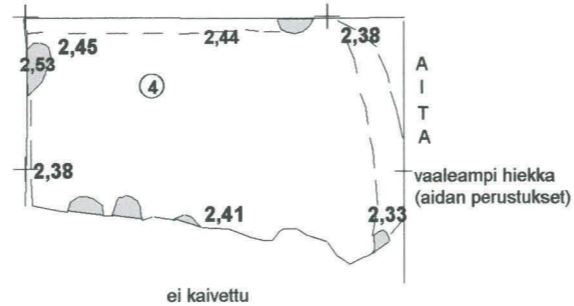
- kivi
- tiili
- tiilimurska
- laasti
- hiili

- ① asfaltti
- ② sora
- ③ pihakiveys
- ④ karkea, sekoittunut hiekka, seassa hiiltä ja tiilimurskaa
- ⑤ kellanruskea karkea hiekka
- ⑥ tummanruskea hiekka, seassa tiilimurskaa, laastia ja hiiltä (seassa ilmeisesti rautaläikkiä)
- ⑦ laastikerros
- ⑧ org. pit. tumma sekoittunut hiekka, seassa runsaasti tiilimurskaa, laastia, hiiltä, juuria

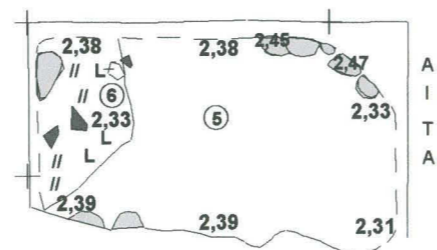
Kartoitustaso 1 (yhteydet 1,2,3)

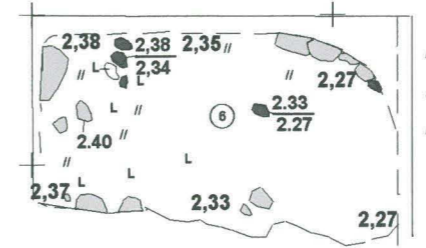
Kartoitustaso 2 (yhteys 4)

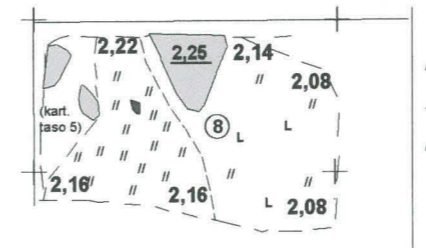
Kartoitustaso 3 (yhteys 5)

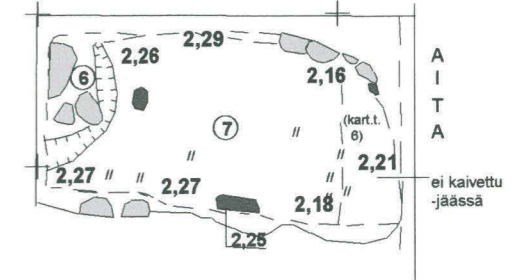
Kartoitustaso 4 (yhteys 6)

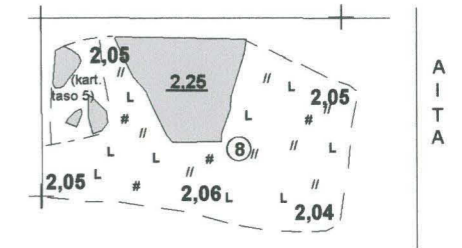
Kartoitustaso 6 (yhteys 8)

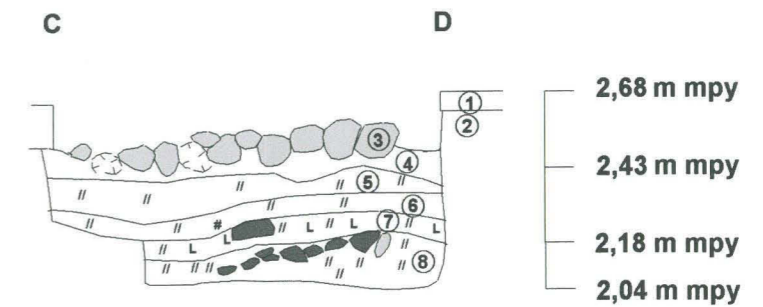
Kartoitustaso 5 (yhteys 7)

Kartoitustaso 7 (yhteys 8, -60 cm:ä asfaltin pinnasta)

Profiilileikkaus C-D

Helsinki, Vanha tull- ja pakkahuone

M. Heikkinen 2000

KARTTA 7

Koekuoppa 2000:3
Mk 1:25

N
1

0 1 m

Korkeudet m mpy

Piirt. Anja Korkala ja
Jaana Mellanen

kivi

hiiltynyt puu

hiili

tiilimurska

luu

①

asfaltti

②

sora

③

ruskea humus- ja hiekkapitoinen, orgaaninen sekoittunut maa, seassa hiiltä koko alueella

④

org. pitoinen, hiilensekainen, karkea harmahtava sora/hiekka kivien välissä

⑤

tumma org. maa, seassa soraa ja hiiltä

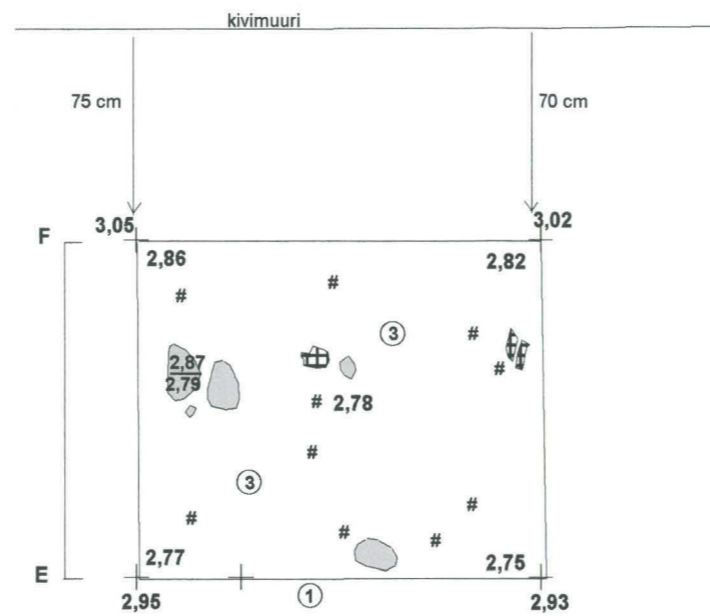
⑥

sora, koko alueella hiiltä

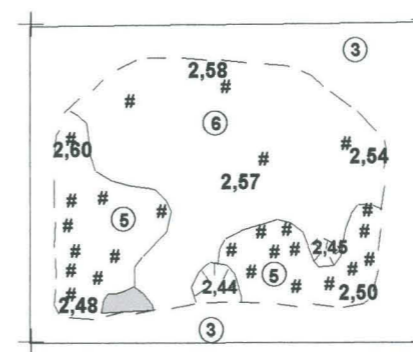
⑦

puhdas pohja? moreeni - jatkuu ainakin -30 cm:ä kaivetusta pinnasta alaspäin

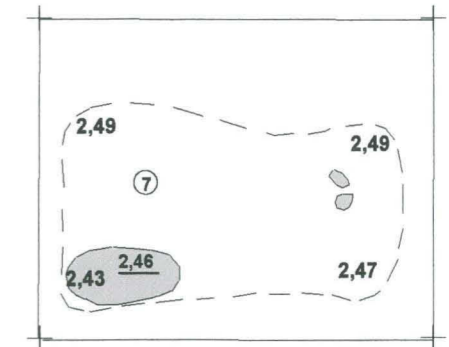
Kartoitustaso 1

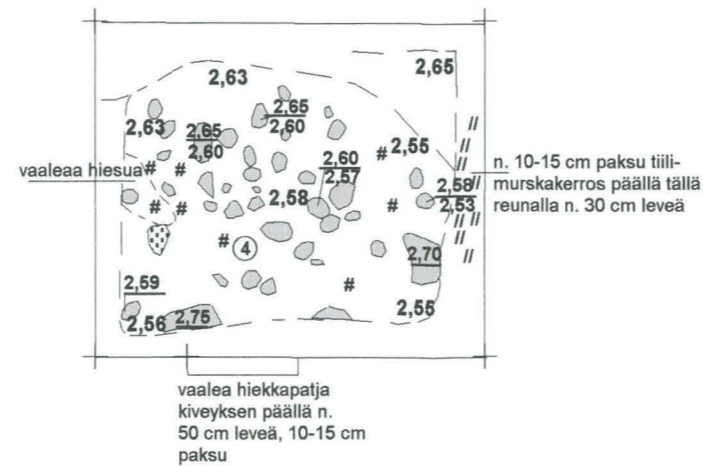
Kartoitustaso 3

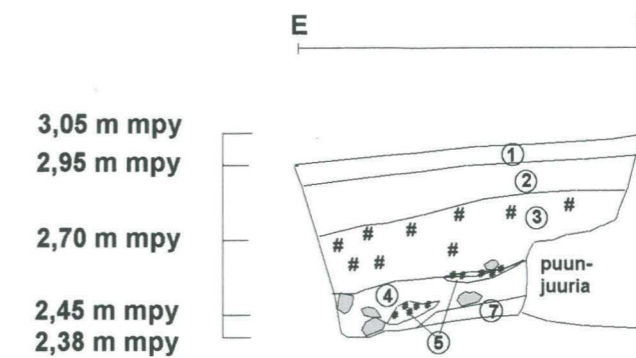
Kartoitustaso 4 (pohja -60 cm:ä maanpinnasta)

Kartoitustaso 2

Profiilileikkaus E-F

Helsinki, Vanha tull- ja pakkahuone

M. Heikkinen 2000

Koekuoppa 2000:4

Mk 1:10

0 40 cm

Korkeudet m mpy

Piirt. M. Heikkinen

tiili

kartoitustaso 7:n jälkeen kerros 10:een kaivettu lattiapinnasta 1 m syvä kuoppa

laasti

hiili

tiilimurska

①

muovimatto

②

punainen laastikerros

③

ylempi betoni

④

tervapaperi

⑤

alempi betoni, tasainen yläpinta

⑥

tiilikkerros, tiilet 24x15x7-8 cm

⑦

tummanharmaa sekoittunut hiekka (mukana laastia ja hiiltä)

⑧

laastikerros

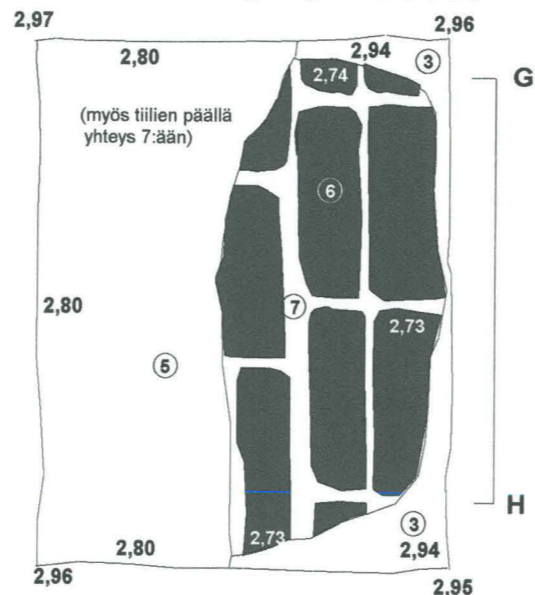
⑨

ruskean hiekan ja laastin sekainen kerros

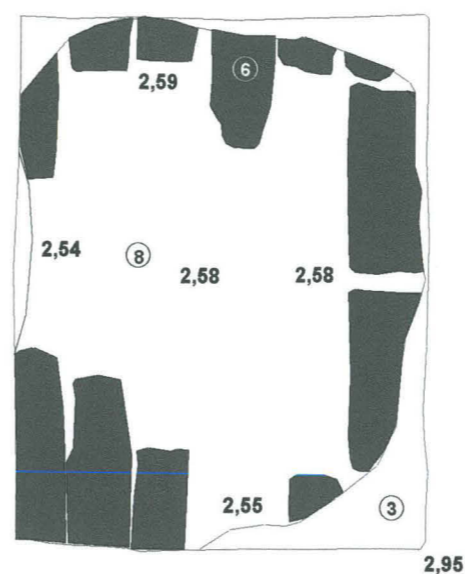
⑩

tumma mullansekainen hiekka (mukana laastia ja tiilimurskaa)

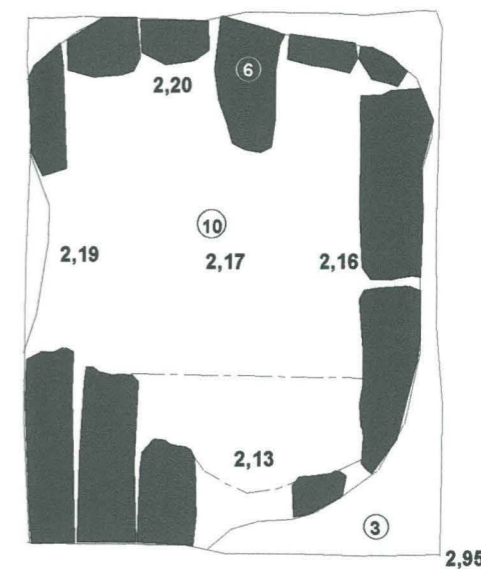
Kartoitustaso 1 (yhteydet 1,3,5,6,7)

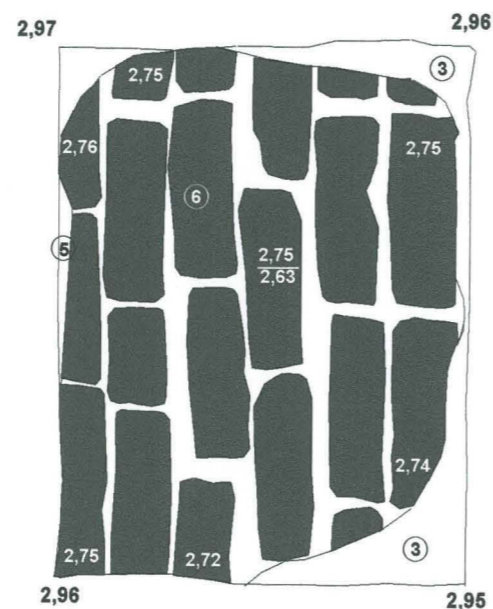
Kartoitustaso 4 (yhteydet 3,6,8)

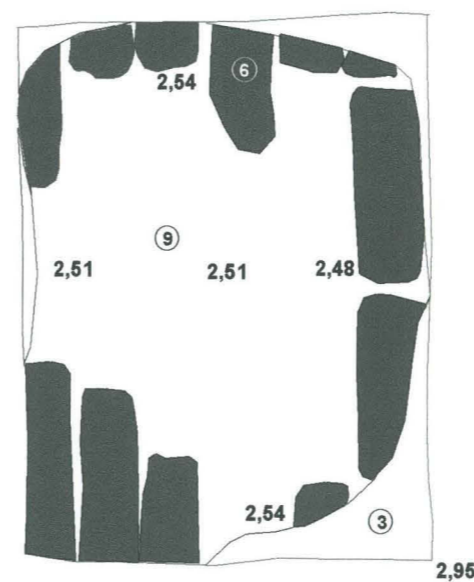
Kartoitustaso 7 (yhteydet 3,6,10)

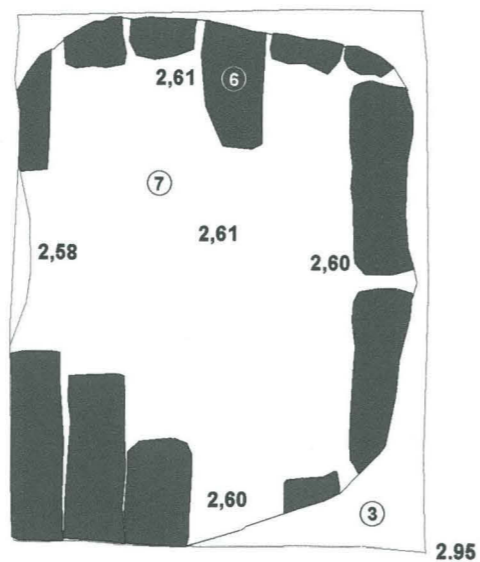
Kartoitustaso 2 (yhteydet 1,3,6,7)

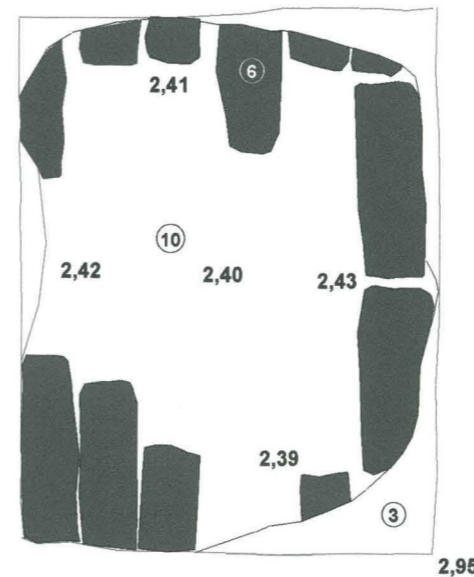
Kartoitustaso 5 (yhteydet 3,6,9)

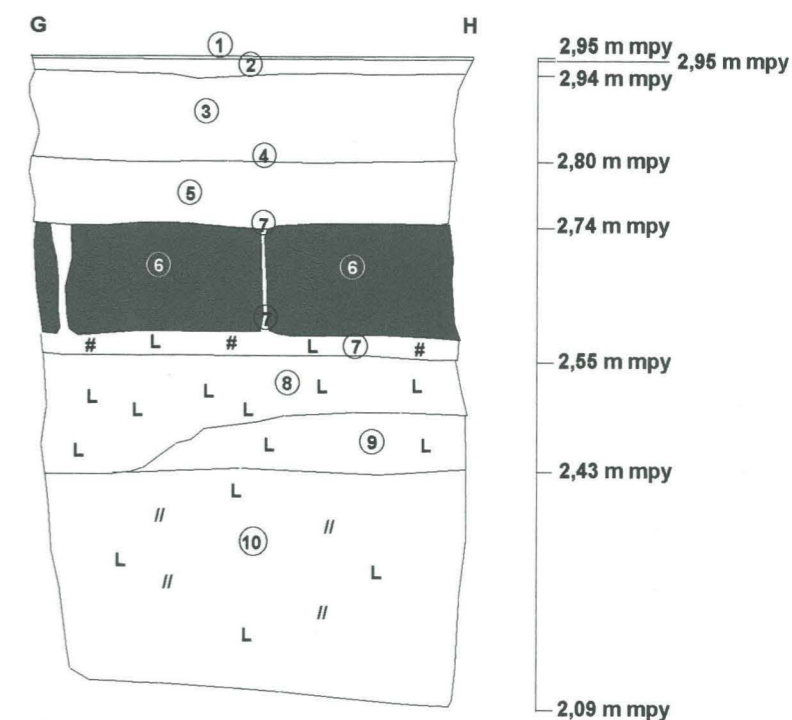
Kartoitustaso 3 (yhteydet 3,6,7)

Kartoitustaso 6 (yhteydet 3,6,10)

Profiilileikkaus G-H

Helsinki, Vanha tull- ja pakkahuone

M. Heikkinen 2000

KARTTA 9

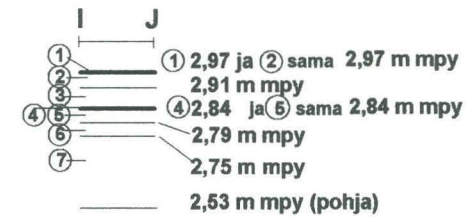
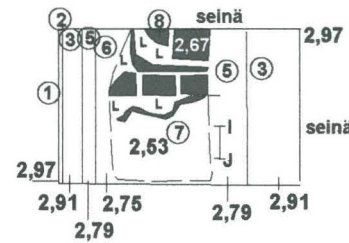
Koekuoppa 2000:5

Mk 1:25

Korkeudet m mpy

Piirt. Jaana Mellanen

laasti

tiili

- ① muovimatto
- ② betonipinta (raudoitettu)
- ③ vaalea betoni (raudoitettu)
- ④ tervapahvi
- ⑤ oljen näköinen eristelevy (tojalevyä)
- ⑥ musta pinta (kivilevy)
- ⑦ täytesora
- ⑧ tiili+laasti

Helsinki, Vanha tulli- ja pakkahuone

KARTTA 10

M. Heikkinen 2000

Koekuoppa 2000:6

Mk 1:25

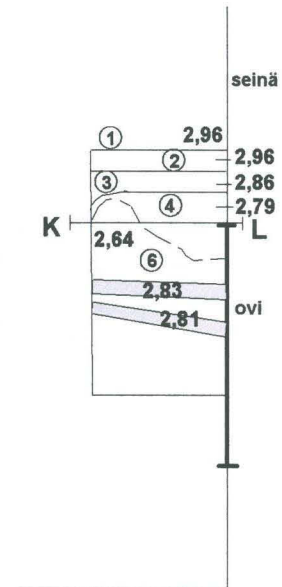
Korkeudet m mpy

Piirt. Jaana Mellanen

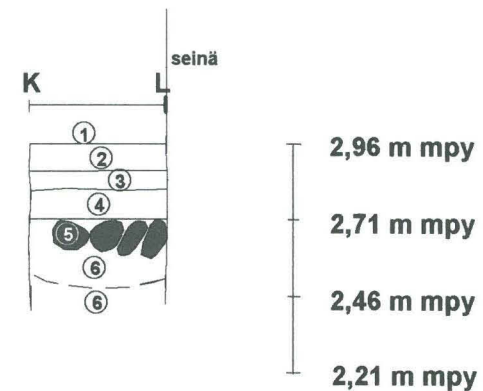

putket

- ① lattiapinta, muovimatto
- ② betoni
- ③ betoni, jossa pieniä kiviä (raudoitettu)
- ④ betoni (tämä betonikerros rikottu rautaputkia rakennettaessa)
- ⑤ vanha lattiamukulakiveys (?)
- ⑥ sekoittunut täytehiekka, jatkuu alaspäin

Profiilileikkaus K-L

Helsinki, Vanha tulli- ja pakkahuone

KARTTA 11

M. Heikkinen 2000

Koekuoppa 2000:7

Mk 1:25

Korkeudet m mpy

Piirt. Jaana Mellanen

tiili, joka kannattaa vasamaa

holvin tiilikerros (tiilet 15x7 cm)

laasti

①

muovimatto

②

levy

③

ponttilautalattia (uusi, laudat 10 cm leveitä)

④

lankkulattia (laudat 28x5, 24x3.5-4.5 cm)

⑤

puurima

⑥

laastia- ja hiekkaa

⑦

sammaltäyte

⑧

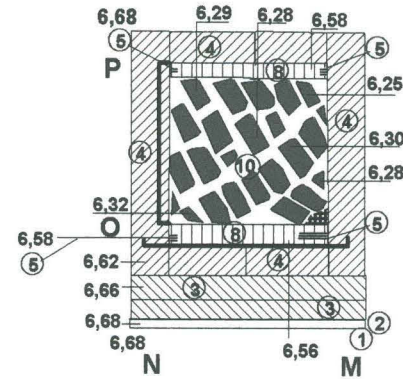
lattiavasa (21 cm paksu)

⑨

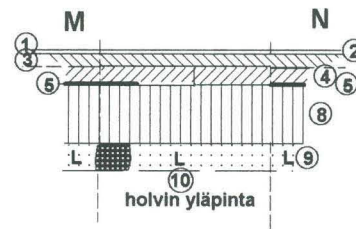
laastia ja hiekkaa

⑩

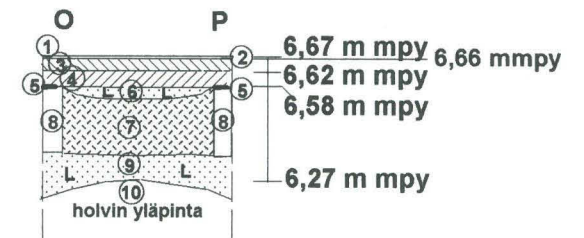
tiiliholvi

Profiilileikkaus M-N

Profiilileikkaus O-P

NEGATIIVILUETTELO

VANHA TULLI- JA PAKKAHUONE JA MARIANKATU 1996 JA 2000
Markku Heikkinen 1996 ja 2000

Luettelo kertomukseen liittyvistä negatiiveista ja kuvista

Jaana Mellanen 1996; negatiivit 274 014 – 032 (kuvat 1 – 13 ja 21 - 26)

Markku Heikkinen 1996; negatiivit 274 033 – 039 (kuvat 14-20)

Markku Heikkinen 2000; negatiivit 274 040 – 085 (kuvat 27 - 71)

Negatiivinumero	Kuva nro	Aihe ja pvm.
1996		
274 014	Kuva 1.	Vanhan tulli- ja pakkahuoneen 1. kerroksen kaakkoisnurkan huone 123. Lattia ja alapuolisia kerroksia poistettu. Edessä huoneen lounaisnurkassa sijaitsevan koekuopan 1996:1 kaivaminen aloitettu. Kuva lännestä. 24.6.1996.
274 015	Kuva 4.	Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 eteläprofiili. Kuva pohjoisesta. 25.6.1996.
274 016	Kuva 5.	Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 eteläprofiili. Profiilin alaosa. Kuva pohjoisesta. 25.6.1996.
274 017	Kuva 6.	Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 itäprofiili. Kuva lännestä. 25.6.1996.
274 018	Kuva 7.	Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 itäprofiili. Profiilin alaosa. 25.6.1996.
274 019	Kuva 2.	Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 länsiprofiili. Kuva koillisesta. 25.6.1996.
274 020	Kuva 3.	Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 länsiprofiili. Profiilin alaosa. Kuva koillisesta. 25.6.1996.
274 021	Kuva 8.	Koekuoppa 1996:2 1. kerroksen keskikäytävän Mariankadun puoleiselta osalta rakennuksen keskiosasta huoneesta 130. Keskiseinän perustuksia. Kuva etelästä. 4.7.1996.
274 022	Kuva 9.	Koekuoppa 1996:2. Edellinen tilanne. Lähikuva profiilista. Kuva etelästä. 4.7.1996.
274 023	Kuva 10.	Koekuoppa 1996:2. Edellinen tilanne. Vastakkaiselta suunnalta. Kuva pohjoisesta. 4.7.1996.

- 274 024** **Kuva 22.** Mariankatu. Kaukolämpöputkikaivanto Ritaritalon puustikon puoleisen jalkakäytävän alla vastapäätä Vanhaa tulli- ja pakkahuonetta. Länsiprofiilin pohjoisosan alaosa. Kuva idästä. 4.7.1996.
- 274 025** **Kuva 21.** Mariankatu. Kaukolämpöputkikaivanto Ritaritalon puustikon puoleisen jalkakäytävän alla vastapäätä Vanhaa tulli- ja pakkahuonetta. Länsiprofiilin pohjoisosa. Kuva idästä. 4.7.1996.
- 274 026-028** **Kuvat 23-25.** Mariankatu. Länsiprofiilin alaosat. **f. 274 928.** Eteläosa., **f. 274 027.** Keskiosa ja **f. 274 026.** Pohjoisosa. Kuvat idästä. 4.7.1996.
- 274 029** **Kuva 26.** Mariankatu. Itäprofiili. Kuva lounaasta. 4.7.1996.
- 274 030** **Kuva 11.** Huoneen 130 koekuoppa 1996:2 kaivettuna syvemmälle. Koekuopan länsiprofiili. Kuva koillisesta. 5.7.1996.
- 274 031** **Kuva 12.** Koekuoppa 1996:2. Lähikuva. Kuva koillisesta. 5.7.1996.
- 274 032** **Kuva 13.** Koekuoppa 1996:2. Lähikuva profiilista. Kuva koillisesta. 5.7.1996.
- 274 033** **Kuva 15.** Mariankadun puoleinen piha, Koekuoppa 1996:3 rakennuksen länsiseinän pohjoispäässä. Kuva etelästä. 9.8.1996.
- 274 034** **Kuva 14.** Mariankadun puoleinen piha, koekuopan 1996:3 sijainti rakennuksen länsiseinän pohjoispäässä. Kuva etelälounaasta. 9.8.1996.
- 274 035** **Kuva 18.** Mariankadun puoleinen piha, koekuoppa 1996:4 rakennuksen länsiseinän eteläpäässä. Kuva kaakosta. 14.8.1996.
- 274 036** **Kuva 19.** Koekuoppa 1996:4. Edellinen tilanne. Länsi- ja pohjoisprofiili. Kuva etelästä. 14.8.1996
- 274 037** **Kuva 20.** Koekuoppa 1996:4. Edellinen tilanne. Profiilin alaosa. Kuva etelästä.
- 274 038** **Kuva 17.** Koekuoppa 1996:4. Edellinen tilanne. Kuva lounaasta. 14.8.1996.
- 274 039** **Kuva 16.** Mariankadun puoleinen piha, koekuopan 1996:4 sijainti rakennuksen länsiseinän eteläpäässä. Kuva kaakosta. 14.8.1996.
- 2000**
- 274 040** **Kuva 28.** Rakennuksen läntinen eli Mariankadun puoleinen piha. Koekuoppa 2000:1. Asvaltti ja sen alapuoliset kerrokset poistettu. 1. kartoitustaso (Y 2 ja Y 7-9). Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.
- 274 041** **Kuva 46.** Rakennuksen pohjoispuolinen piha. Koekuoppa 2000:3. Asvaltti ja siihen liittyvät kerrokset poistettu. 1. kartoitustaso [Y 3]. Kuva idästä. 31.3.2000.

- 274 042 **Kuva 27.** Rakennuksen läntinen eli Mariankadun puoleinen piha. Koekuopan 2000:1 sijainti. Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.
- 274 043 **Kuva 45.** Rakennuksen pohjoispuolinen piha. Koekuopan 2000:3 sijainti. Kuva länsilounaasta. 31.3.2000.
- 274 044 **Kuva 35.** Koekuoppa 2000:2. Asvaltti ja alapuoliset kerrokset poistettu. 1. kartoitustaso (Y 3-4). 31.3.2000.
- 274 045 **Kuva 29.** Koekuoppa 2000:1. Koekuopan eteläosaan tehty syvempi kaivausalue. Mukulakiveys poistettu. 2. kartoitustaso [Y 3 ja Y 11]. Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.
- 274 046 **Kuva 30.** Koekuoppa 2000:1. Edellinen tilanne. Kuva lännestä. 31.3.2000.
- 274 047 **Kuva 47.** Koekuoppa 2000:3. 2. kartoitustaso [Y 4]. Kuva idästä. 31.3.2000.
- 274 048 **Kuva 31.** Koekuoppa 2000:1. 3. kartoitustaso [Y 12 ja Y 13]. Kuva lännestä. 31.3.2000.
- 240 049 **Kuva 32.** Koekuoppa 2000:1. Kuoppa tasossa, johon kaivaminen lopetettiin [Y 13]. Kuva lännestä. 31.3.2000.
- 240 050 **Kuva 33.** Koekuoppa 2000:1. Eteläprofiili. Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.
- 240 051 **Kuva 48.** Koekuoppa 2000:3. 3. kartoitustaso [Y 5-6]. Kuva idästä. 31.3.2000.
- 240 052 **Kuva 49.** Koekuoppa 2000:3. 4. kartoitustaso [Y 7]. Kuva idästä. 31.3.2000.
- 240 053 **Kuva 50.** Koekuoppa 2000:3. Länsiprofiili. Kuva idästä. 31.3.2000.
- 240 054 **Kuva 36.** Koekuoppa 2000:2. Koekuopan pohjoisosaan tehty syvempi kaivausalue. 2. kartoitustaso [Y 4]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
- 240 055 **Kuva 34.** Rakennuksen itäpuolinen eli päiväkodin puoleinen piha. Koekuopan 2000:2 sijainti. 3.4.2000.
- 240 056 **Kuva 37.** Koekuoppa 2000:2. 3. kartoitustaso [Y 5]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
- 240 057 **Kuva 38.** Koekuoppa 2000:2. 4. kartoitustaso [Y 6]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
- 240 058 **Kuva 39.** Koekuoppa 2000:2. 5. kartoitustaso [Y 7]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
- 240 059 **Kuva 40.** Koekuoppa 2000:2. 6. kartoitustaso [Y 8]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
- 240 060 **Kuva 41.** Koekuoppa 2000:2. 7. kartoitustaso [Y 8]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
- 240 061 **Kuva 72.** Koekuoppaa 2000:2 kaivetaan. Kuva luoteesta. 3.4.2000.
- 240 062 **Kuva 42.** Koekuoppa 2000:2. Eteläprofiili. Kuva pohjoisesta. 3.4.2000.

- 240 063 **Kuva 43.** Koekuoppa 2000:2. Eteläprofiili. Lähikuva. Kuva pohjoisesta. 3.4.2000
- 240 064 **Kuva 44.** Koekuoppa 2000:2. Pohjoisprofiili. Kuva etelästä. 3.4.2000.
- 240 065 **Kuva 52.** 1. kerroksen koillisnurkan huone 102. Koekuoppa 2000:4. 1. kartoitus-taso [Y 1-7]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
- 240 066 **Kuva 53.** Koekuoppa 2000:4. Edellinen tilanne. Kuoppaa laajennettu. 2. kartoit-tustaso [Y 1-7]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
- 240 067 **Kuva 54.** Koekuoppa 2000:4. 3. kartoitustaso [Y 7]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
- 240 068 **Kuva 55.** Koekuoppa 2000:4. 4. kartoitustaso [Y 8]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
- 240 069 **Kuva 56.** Koekuoppa 2000:4. 5. kartoitustaso [Y 9]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
- 240 070 **Kuva 57.** Koekuoppa 2000:4. 6. kartoitustaso [Y 10]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
- 240 071 **Kuva 58.** Koekuoppa 2000:4. 7. kartoitustaso [Y 10]. Edellistä yhteyttä kaivettu syvemmälle. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
- 240 072 **Kuva 59.** Koekuoppa 2000:4. Itäprofiili. Kuva lännestä. 7.4.2000.
- 240 073 **Kuva 61.** Rakennuksen itäsivun 1. kerroksen neljäs huone etelästä, huone 120. Koekuoppa 2000:5. Kuva etelästä. 13.4.2000.
- 240 074 **Kuva 62.** Koekuoppa 2000:5. Kuva lännestä. 13.4.2000.
- 240 075 **Kuva 65.** 1. kerroksen keskikäytävän eteläpää, huone 110. Koekuoppa 2000:6. Kuva lounaasta. 13.4.2000.
- 240 076 **Kuva 66.** Koekuoppa 2000:6. Lähikuva. Kuva lounaasta. 13.4.2000.
- 240 077 **Kuva 71.** 2. kerroksen koillisnurkan huone 203. Koekuoppa 2000:7. Lähikuva länsisivusta. Kuva idästä. 13.4.2000.
- 240 078 **Kuva 70.** Koekuoppa 2000:7. Kuva idästä. 13.4.2000.
- 240 079 **Kuva 68.** Koekuoppa 2000:7. Kuva luoteesta. 13.4.2000.
- 240 080 **Kuva 69.** Koekuoppa 2000:7. Lähikuva eteläisivusta. Kuva luoteesta. 13.4.2000.
- 240 081 **Kuva 67.** 2. kerroksen koillisnurkan huone 203. Keskellä Koekuoppa 2000:7. Kuva lännestä. 13.4.2000.
- 240 082 **Kuva 60.** Rakennuksen 1. kerroksen itäsivun neljäs huone etelästä, huone 120. Koillisnurkassa sijaitsee koekuoppa 2000:5. Kuva lännestä. 13.4.2000.

- 240 083** **Kuva 64.** 1. kerroksen keskikäytävän eteläpään, huoneen 110, koekuoppa 2000:6. Kuva pohjoisesta. 13.4.2000.
- 240 084** **Kuva 51.** 1. kerroksen koillisnurkan huone 102. Koekuoppa 2000:4 pöydän alla. Kuva etelästä. 13.4.2000.
- 240 085** **Kuva 63.** Rakennuksen itäisivun 1. kerroksen neljäs huone etelästä, huone 120. Koekuoppa 2000:5. Koekuoppaa on syvennetty. Kuva lounaasta. 13.4.2000

DIAPOSITIIVILUETTELO

VANHA TULLI- JA PAKKAHUONE JA MARIANKATU 1996 JA 2000
Markku Heikkinen 1996 ja 2000

Luettelo kertomukseen liittyvistä diapositiiveista

Jaana Mellanen 1996; diat 1-13 ja 22-32.

Markku Heikkinen 1996; diat 14-21.

Markku Heikkinen 2000; diat 33-77.

Dia nro

Aihe ja pvm.

1996

1. Rakennuksen 1. kerroksen kaakkoisnurkan huone 123. Huoneen lounaisnurkan koekuopan 1996:1 länsiprofiili. Kuva koillisesta. 25.6.1996.
2. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 länsiprofiili. Profiilin alaosa. Kuva koillisesta. 25.6.1996.
3. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 eteläprofiili. Kuva pohjoisesta. 25.6.1996.
4. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 eteläprofiili. Profiilin alaosa. Kuva pohjoisesta. 25.6.1996.
5. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 itäprofiili. Kuva lännestä. 25.6.1996.
6. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 itäprofiili. Profiilin alaosa. Kuva lännestä. 25.6.1996.
7. Koekuoppa 1996:2 1. kerroksen keskikäytävän Mariankadun puoleiselta osalta rakennuksen keskiosasta huoneesta 130. Kuva pohjoisesta. 4.7.1996.
8. Koekuoppa 1996:2. Kuva etelästä. 4.7.1996.
9. Koekuoppa 1996:2. Lähikuva koekuopan länsiprofiilista. Kuva kaakosta. 4.7.1996.
10. Koekuoppa 1996:2 kaivettuna syvemmälle. Kuva etelästä. 5.7.1996.
11. Koekuopan 1996:2 länsiprofiili. Kuva koillisesta 5.7.1996.
12. Koekuoppa 1996:2. Lähikuva profiilista. Kuva koillisesta. 5.7.1996.
13. Koekuoppa 1996:2. Kiinteistöviraston Geoteknisen osaston miehet ottavat näytettä syvemmältä. Kuva etelästä. 5.7.1996.
14. Mariankadun puoleinen piha, koekuoppa 1996:3 rakennuksen länsiseinän pohjoispäässä. Kuva lounaasta. 9.8.1996.

15. Koekuoppa 1996:3. Edellinen tilanne. Kuva etelästä. 9.8.1996.
16. Mariankadun puoleinen piha, koekuoppa 1996:4 rakennuksen länsiseinän eteläpäässä. Kuva lounaasta. 14.8.1996.
17. Koekuoppa 1996:4. Edellinen tilanne. Kuva lounaasta. 14.8.1996.
18. Koekuoppa 1996:4. Edellinen tilanne. Kuva kaakosta. 14.8.1996.
19. Koekuoppa 1996:4. Länsi- ja pohjoisprofiili. Kuva eteläkaakosta. 14.8.1996.
20. Koekuoppa 1996:4. Lähikuva edellisen profiilin keski- ja alaosa. Kuva eteläkaakosta. 14.8.1996.
21. Koekuoppa 1996:4. Lähikuva edellisen profiilin alaosa. Kuva eteläkaakosta. 14.8.1996.
22. Mariankatu. Kaukolämpöputkikaivanto Ritaritalon puustikon puoleisen jalkakäytävän alla vastapäätä Vanhaa tulli- ja pakkahuonetta. Kuva pohjoisesta. 4.7.1996.
23. Mariankatu. Edellinen tilanne. Kuva etelästä. 4.7.1996.
- 24-26. Mariankatu. Länsiprofiili. **24.** Eteläosa., **25.** Keskiosa ja **26.** Pohjoisosa. Kuvat idästä. 4.7.1996.
- 27-29. Mariankatu. Länsiprofiili. Profiilin alaosa. **27.** Eteläisin osa. Kuva idästä. **28.** Etelä- ja keskiosa. Kuva koillisesta. **29.** Pohjoisosa. Kuva itäkaakosta. 4.7.1996.
- 30-31. Mariankatu. Länsiprofiili. Profiilin pohjoisosa. **30.** Eteläpuolisko ja **31.** Pohjoispuolisko. Kuva. Idästä. 4.7.1996.
32. Mariankatu. Itäprofiili. Kuva länsilounaasta. 4.7.1996.

2000

33. Rakennuksen läntinen eli Mariankadun puoleinen piha. Koekuoppa 2000:1. Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.
34. Koekuoppa 2000:1. Asfaltti ja sen alapuoliset kerrokset poistettu. 1. kartoitustaso [Y 3 ja Y 7-9]. Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.
35. Koekuoppa 2000:1. Koekuopan eteläosaan tehty syvämpi kaivausalue. Mukulakiveys poistettu. 2. kartoitustaso [Y 3 ja Y 11]. Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.
36. Koekuoppa 2000:1. Edellinen tilanne. Kuva lännestä. 31.3.2000.
37. Koekuoppa 2000:1. 3. kartoitustaso [Y 12 ja Y 13]. Kuva lännestä. 31.3.2000.

38. Koekuoppa 2000:1. Kuoppa tasossa, johon kaivaminen lopetettiin [Y 13]. Kuva lännestä. 31.3.2000.
39. Koekuoppa 2000:1. Eteläprofiili. Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.
40. Rakennuksen itäpuolinen eli päiväkodin puoleinen piha. Koekuoppa 2000:2. Kuva pohjoisesta. 3.4.2000.
41. Koekuoppa 2000:2. Asfaltti ja alapuoliset kerrokset poistettu. 1. kartoitustaso [Y 3-4]. Kuva etelästä. 31.3.2000.
42. Koekuoppa 2000:2. Koekuopan pohjoisosaan tehty syvempi kaivausalue. 2. kartoitustaso [Y 4]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
43. Koekuoppa 2000:2. 3. kartoitustaso [Y 5]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
44. Koekuoppa 2000:2. 4. kartoitustaso [Y 6]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
45. Koekuoppa 2000:2. 5. kartoitustaso [Y 7]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
46. Koekuoppa 2000:2. 6. kartoitustaso [Y 8]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
47. Koekuoppa 2000:2. 7. kartoitustaso [Y 8]. Kuva lännestä. 3.4.2000.
48. Koekuoppa 2000:2. Eteläprofiili. Kuva pohjoisesta. 3.4.2000.
49. Koekuoppa 2000:2. Eteläprofiili. Kuva pohjoisesta. Lähikuva. 3.4.2000
50. Koekuoppa 2000:2. Pohjoisprofiili. Kuva etelästä. 3.4.2000.
51. Rakennuksen pohjoispuolinen piha. Koekuoppa 2000:3. Kuva itälounaasta. 31.3.2000.
52. Koekuoppa 2000:3. Asfaltti ja siihen liittyvät kerrokset poistettu. 1. kartoitustaso [Y 3]. Kuva idästä. 31.3.2000.
53. Koekuoppa 2000:3. 2. kartoitustaso [Y 4]. Kuva idästä. 31.3.2000.
54. Koekuoppa 2000:3. 3. kartoitustaso [Y 5 ja Y 6]. Kuva idästä. 31.3.2000.
55. Koekuoppa 2000:3. 4. kartoitustaso [Y 7]. Kuva idästä. 31.3.2000.
56. Koekuoppa 2000:3. Länsiprofiili. Kuva idästä. 31.3.2000.
57. 1. kerroksen koillisnurkan huone 102. Pöydän alla koekuoppa 2000:4. Kuva etelästä. 13.4.2000.
58. Koekuoppa 2000:4. 1. kartoitustaso (Y 1-7). Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
59. Koekuoppa 2000:4. Edellinen tilanne. Kuoppaa laajennettu. 2. kartoitustaso [Y 1-7]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.

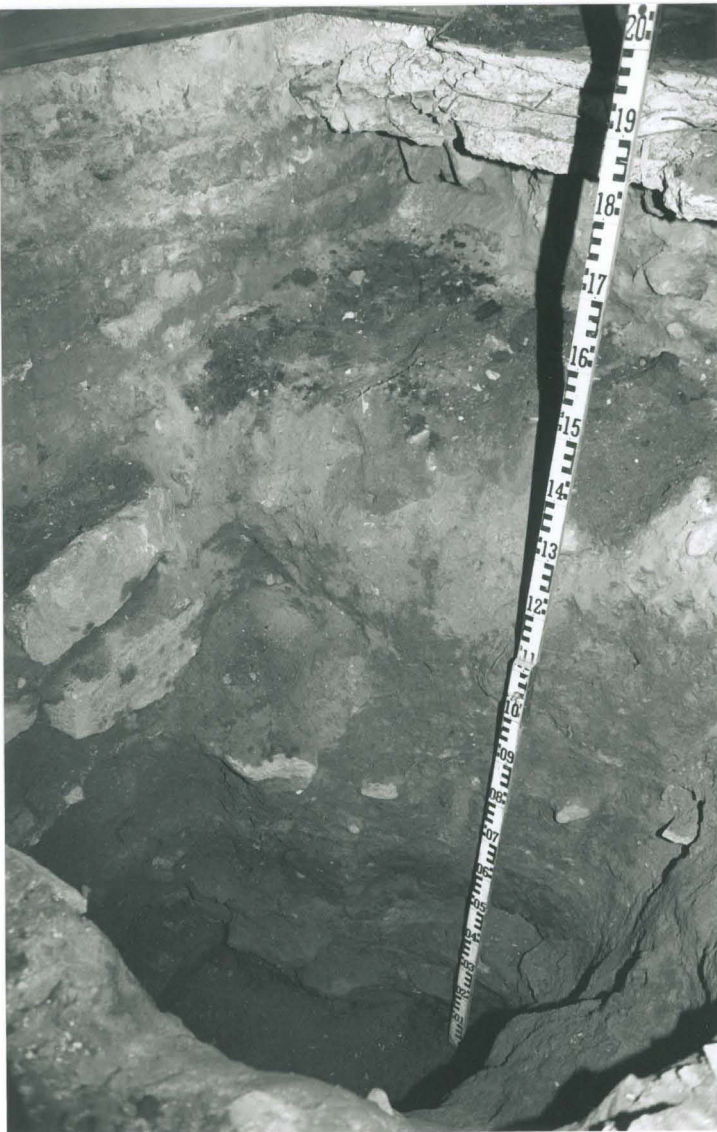
60. Koekuoppa 2000:4. 3. kartoitustaso [Y 7]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
61. Koekuoppa 2000:4. 4. kartoitustaso [Y 8]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
62. Koekuoppa 2000:4. 5. kartoitustaso [Y 9]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
63. Koekuoppa 2000:4. 6. kartoitustaso [Y 10]. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
64. Koekuoppa 2000:4. 7. kartoitustaso [Y 10]. Edellistä yhteyttä kaivettu syvemmälle). Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.
65. Koekuoppa 2000:4. Itäprofiili. Kuva lännestä. 7.4.2000.
66. Rakennuksen itäsivun 1. kerroksen neljäs huone etelästä, huone 120. Nurkassa sijaitsee koekuoppa 2000:5. Kuva lännestä. 13.4.2000.
67. Koekuoppa 2000:5. Kuva etelästä. 13.4.2000.
68. Koekuoppa 2000:5. Kuoppaa kaivettu syvemmäksi. Kuva lounaasta. 13.4.2000.
69. 1. kerroksen keskikäytävän eteläpään, huoneen 110, koekuoppa 2000:6. Kuva pohjoisesta. 13.4.2000.
70. Koekuoppa 2000:6. Kuva lounaasta. 13.4.2000.
71. Koekuoppa 2000:6. Lähikuva. Kuva lounaasta. 13.4.2000.
72. Koekuoppa 2000:6. Lähikuva pohjoisprofiilista. 13.4.2000.
73. 2. kerroksen koillisnurkan huone 203. Keskellä koekuoppa 2000:7. Kuva lännestä. 13.4.2000.
74. Koekuoppa 2000:7. Kuva pohjoisesta. 13.4.2000.
75. Koekuoppa 2000:7. Lähikuva eteläsivusta. Kuva pohjoisesta. 13.4.2000.
76. Koekuoppa 2000:7. Kuva idästä. 13.4.2000.
77. Koekuoppa 2000:7. Lähikuva länsisivusta. Kuva idästä. 13.4.2000.

KUVATAULUT

Kuva 1. Vanhan tulli- ja pakkahuoneen 1. kerroksen kaakkoisnurkan huone 123. Lattia ja alapuolisia kerroksia poistettu. Edessä huoneen lounaisnurkassa sijaitsevan koekuopan 1996:1 kaivaminen aloitettu. Kuva lännestä. 24.6.1996

f. 274 014

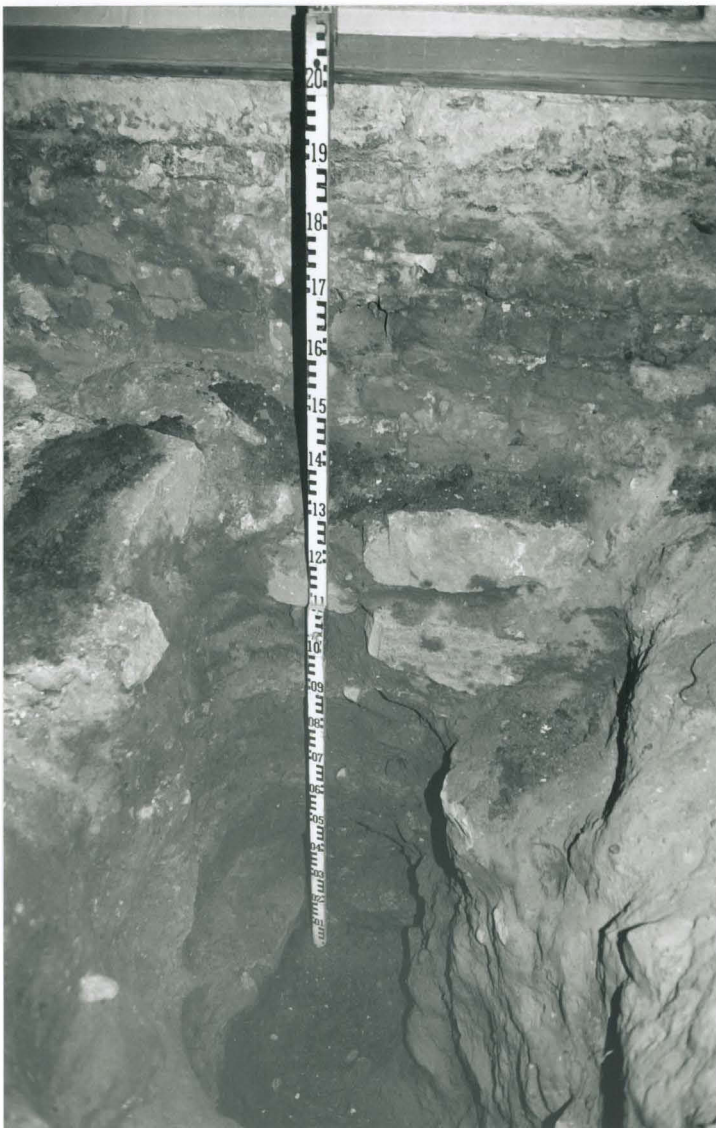
f. 274 019

Kuva 2. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 länsiprofiili. Kuva koillisesta. 25.6.1996.

f. 274 020

Kuva 3. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 länsiprofiili. Profiilin alaosa. Kuva koillisesta. 25.6.1996.

f. 274 015

Kuva 4. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 eteläprofiili. Kuva pohjoisesta. 25.6.1996.

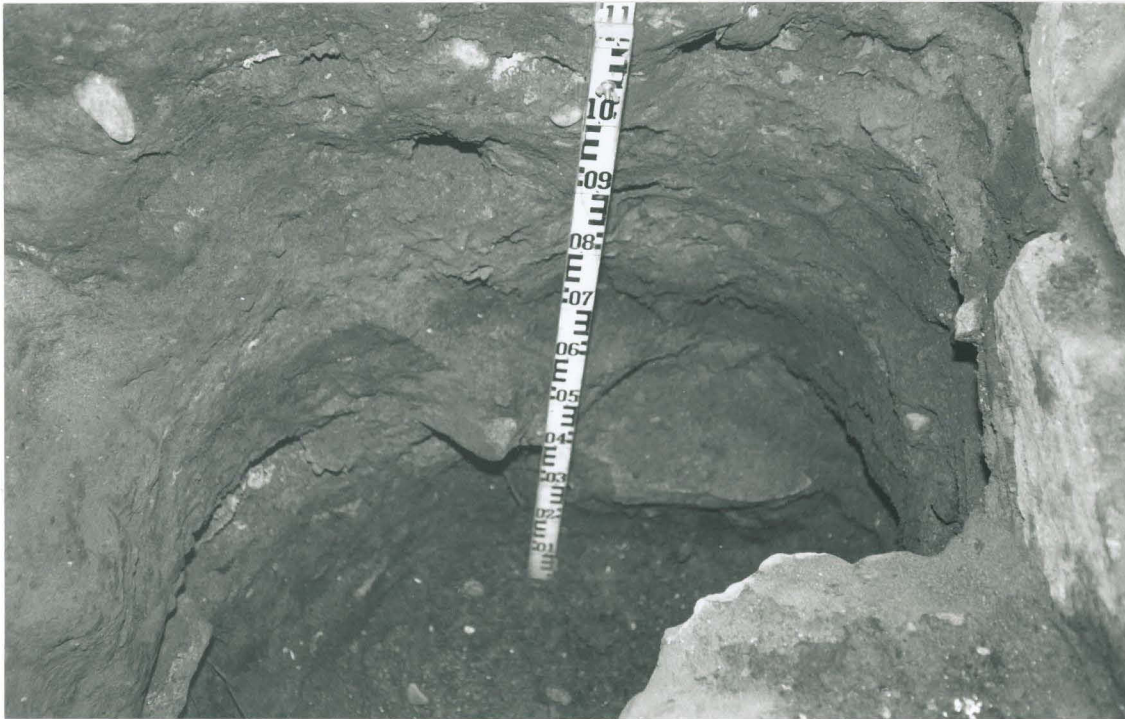
f. 274 016

Kuva 5. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 eteläprofiili. Profiilin alaosa. Kuva pohjoisesta. 25.6.1996.

f. 274 017

Kuva 6. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 itäprofiili. Kuva lännestä. 25.6.1996.

f. 274 018

Kuva 7. Kaakkoisnurkan huone. Koekuopan 1996:1 itäprofiili. Profiilin alaosa. 25.6.1996.

f. 274 021

Kuva 8. Koekuoppa 1996:2 1. kerroksen keskikäytävän Mariankadun puoleiselta osalta rakennuksen keskiosasta huoneesta 130. Keskiseinän perustuksia. Kuva etelästä. 4.7.1996.

f. 274 022

Kuva 9. Koekuoppa 1996:2. Edellinen tilanne. Lähikuva profiilista. Kuva etelästä. 4.7.1996.

f. 274 023

Kuva 10. Koekuoppa 1996:2. Edellinen tilanne. Vastakkaiselta suunnalta. Kuva pohjoisesta. 4.7.1996.

f. 274 030

Kuva 11. Huoneen 130 koekuoppa 1996:2 kaivettuna syvemmälle. Koekuopan länsiprofiili. Kuva koillisesta. 5.7.1996.

f. 274 031

Kuva 12. Koekuoppa 1996:2. Lähikuva. Kuva koillisesta. 5.7.1996.

f. 274 032

Kuva 13. Koekuoppa 1996:2. Lähikuva profiilista. Kuva koillisesta. 5.7.1996.

f. 274 034

Kuva 14. Mariankadun puoleinen piha, koekuopan 1996:3 sijainti rakennuksen länsiseinän pohjoispäässä. Kuva etelälounaasta. 9.8.1996.

f. 274 033

Kuva 15. Mariankadun puoleinen piha, koekuoppa 1996:3 rakennuksen länsiseinän pohjoispäässä. Kuva etelästä. 9.8.1996.

f. 274 039

Kuva 16. Mariankadun puoleinen piha, koekuopan 1996:4 sijainti rakennuksen länsiseinän eteläpäässä. Kuva kaakosta. 14.8.1996.

Kuva 17. Koekuoppa 1996:4. Edellinen tilanne. Kuva lounaasta. 14.8.1996.

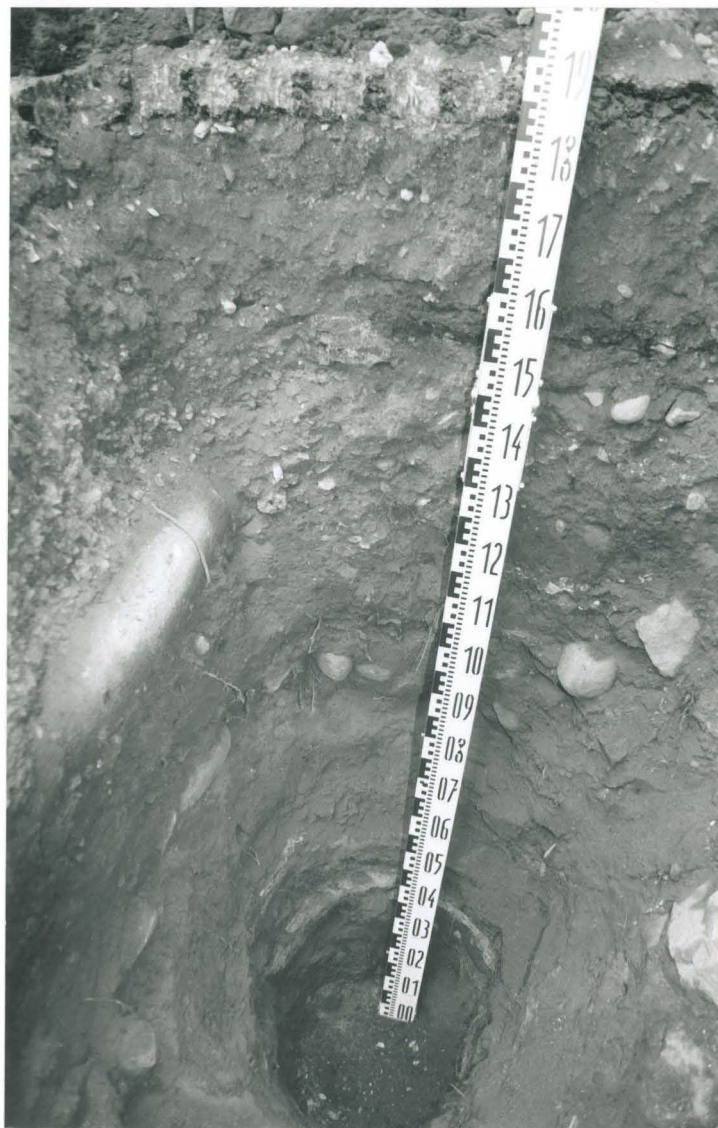
f. 274 038

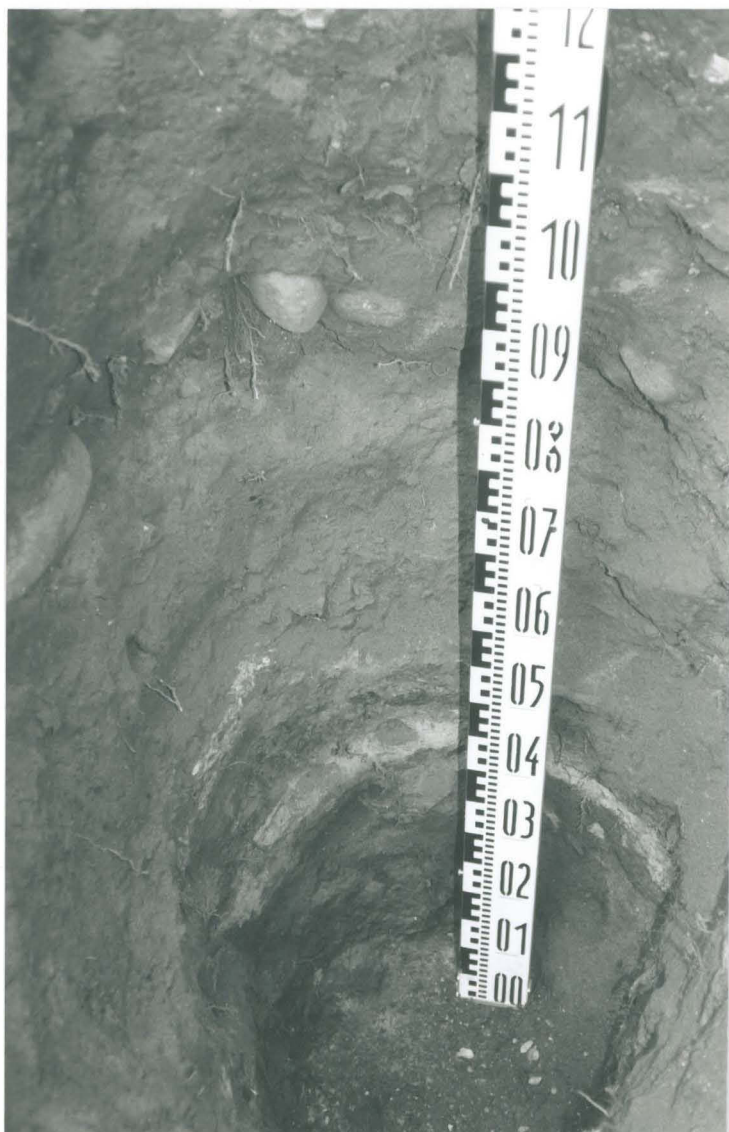
f. 274 035

Kuva 18. Mariankadun puoleinen piha, koekuoppa 1996:4 rakennuksen länsiseinän eteläpäässä. Kuva kaakosta. 14.8.1996.

Kuva 19. Koekuoppa 1996:4. Edellinen tilanne. Länsi- ja pohjoisprofiili. Kuva etelästä. 14.8.1996.

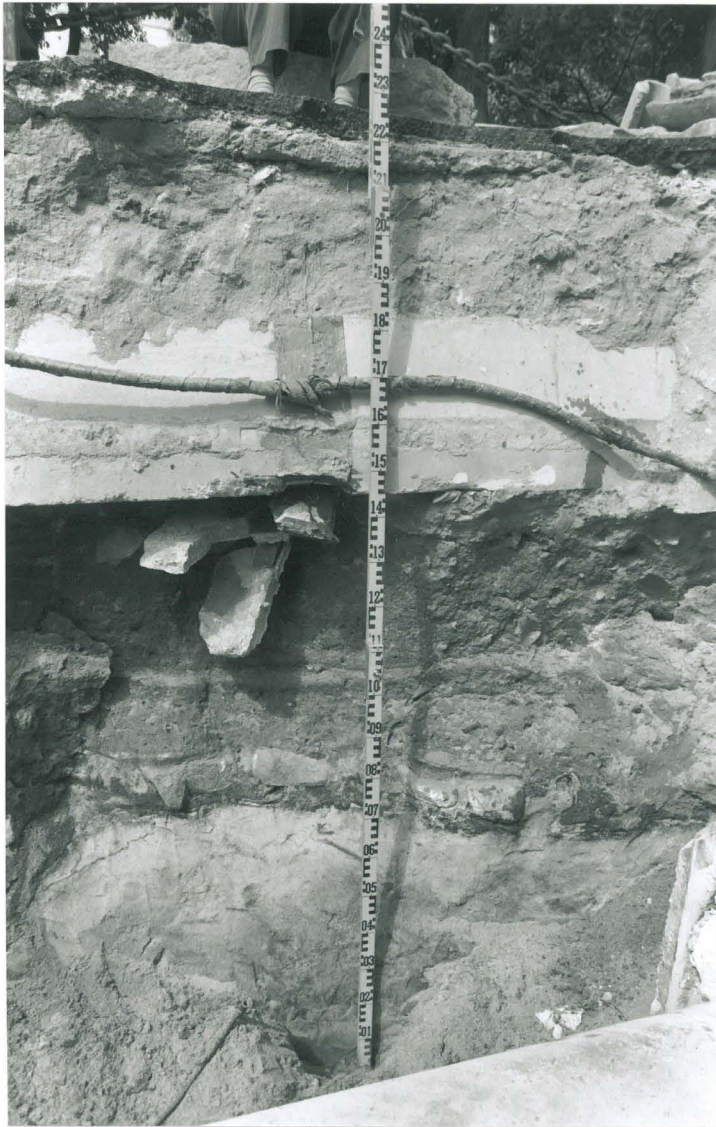

f. 274 036

f. 274 037

Kuva 20. Koekuoppa 1996:4. Edellinen tilanne. Profiilin alaosa. Kuva etelästä.

f. 274 025

Kuva 21. Mariankatu. Kaukolämpöputki-
kaivanto Ritaritalon puolei-
sen jalkakäytävän alla vastapäätä Van-
haa tulli- ja pakkahuonetta. Länsiprofiilin pohjoisosa. Kuva idästä. 4.7.1996.

f. 274 024

Kuva 22. Mariankatu. Kaukolämpöputkikaivanto Ritaritalon puoleisen jalkakäytävän alla vastapäätä Vanhaa tulli- ja pakkahuonetta. Länsiprofiilin pohjoisosa. Kuva idästä. 4.7.1996.

f. 274 026

Kuva 23. Mariankatu. Länsiprofiilin alaosat. Pohjoisosa.
Kuva idästä. 4.7.1996.

f. 274 027

Kuva 24. Mariankatu. Länsiprofiilin alaosat. Keskiosa.
Kuva idästä. 4.7.1996.

f. 274 028

Kuva 25. Mariankatu. Länsiprofiilin alaosat. Eteläosa.
Kuva idästä. 4.7.1996.

Kuva 26. Mariankatu. Itäprofiili.
Kuva lounaasta. 4.7.1996.

f. 274 029

f. 274 042

Kuva 27. Rakennuksen läntinen eli Mariankadun puoleinen piha. Koekuopan 2000:1 sijainti. Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.

f. 274 040

Kuva 28. Rakennuksen läntinen eli Mariankadun puoleinen piha. Koekuoppa 2000:1. Asvaltti ja sen alapuoliset kerrokset poistettu. 1. kartoitustaso (Y 2 ja Y 7-9). Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.

f. 274 045

Kuva 29. Koekuoppa 2000:1. Koekuopan eteläosaan tehty syvempi kaivausalue. Nupulakiveys poistettu. 2. kartoitus-taso (Y 3 ja Y 11). Kuva pohjoisesta. 31.3.2000.

f. 274 046

Kuva 30. Koekuoppa 2000:1. Edellinen tilanne. Kuva lännestä. 31.3.2000.

Kuva 31. Koekuoppa 2000:1. 3 kar-
toitustaso (Y 12 ja Y 13). Kuva
lännestä. 31.3.2000.

f. 274 049

f. 274 048

Kuva 32. Koekuoppa 2000:1. Kuoppa
tasossa, johon kaivaminen lopetet-
tiin (Y 13). Kuva lännestä.
31.3.2000.

f. 274 050

Kuva 33. Koekuoppa 2000:1. Eteläprofiili. Kuva pohjoisesta.
31.3.2000.

f. 274 055

Kuva 34. Rakennuksen itäpuolinen eli päiväkodin puoleinen
piha. Koekuopan 2000:2 sijainti. 3.4.2000.

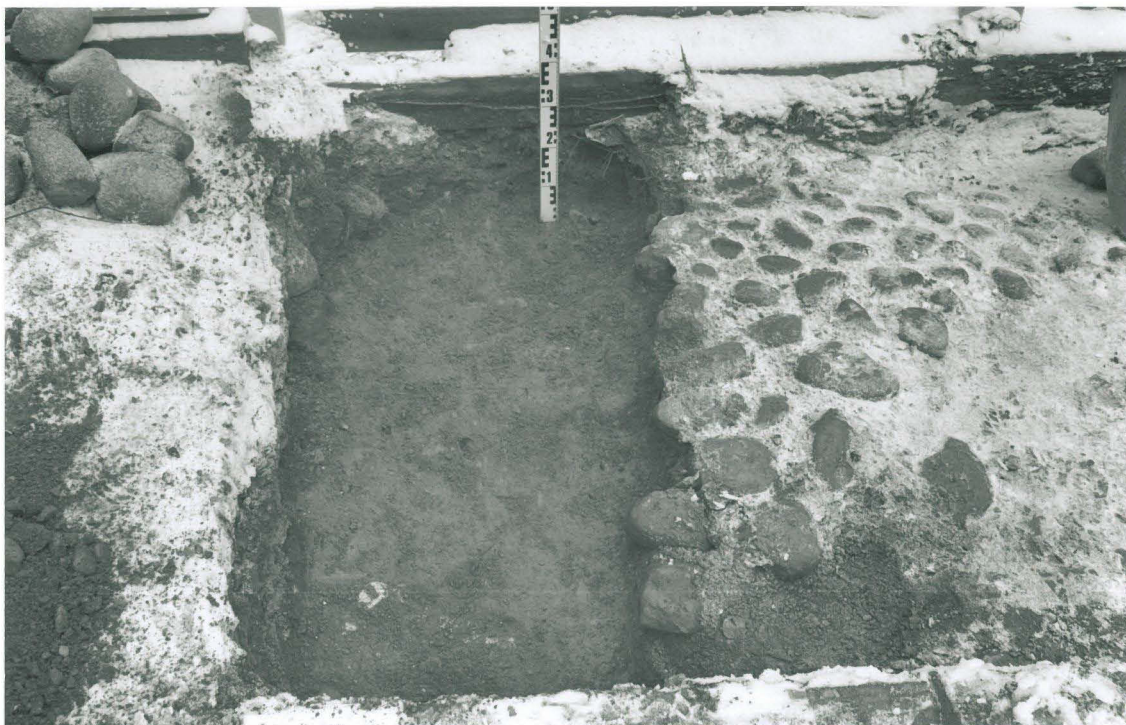
f. 274 044

Kuva 35. Koekuoppa 2000:2. Asfaltti ja alapuoliset kerrokset poistettu. 1. kartoitustaso (Y 3-4). 31.3.2000.

f. 274 054

Kuva 36. Koekuoppa 2000:2. Koekuopan pohjoisosaan tehty syvempi kaivausalue. 2. kartoitustaso (Y 4). Kuva lännestä. 3.4.2000.

f. 274 056

Kuva 37. Koekuoppa 2000:2. 3. kartoitustaso (Y 5). Kuva lännestä. 3.4.2000.

f. 274 057

Kuva 38. Koekuoppa 2000:2. 4. kartoitustaso (Y 6). Kuva lännestä. 3.4.2000.

f. 274 058

Kuva 39. Koekuoppa 2000:2. 5. kartoitustaso (Y 7). Kuva lännestä. 3.4.2000.

f. 274 059

Kuva 40. Koekuoppa 2000:2. 6. kartoitustaso (Y 8). Kuva lännestä. 3.4.2000.

f. 274 060

Kuva 41. Koekuoppa 2000:2. 7. kartoitustaso (Y 8). Kuva lännestä. 3.4.2000.

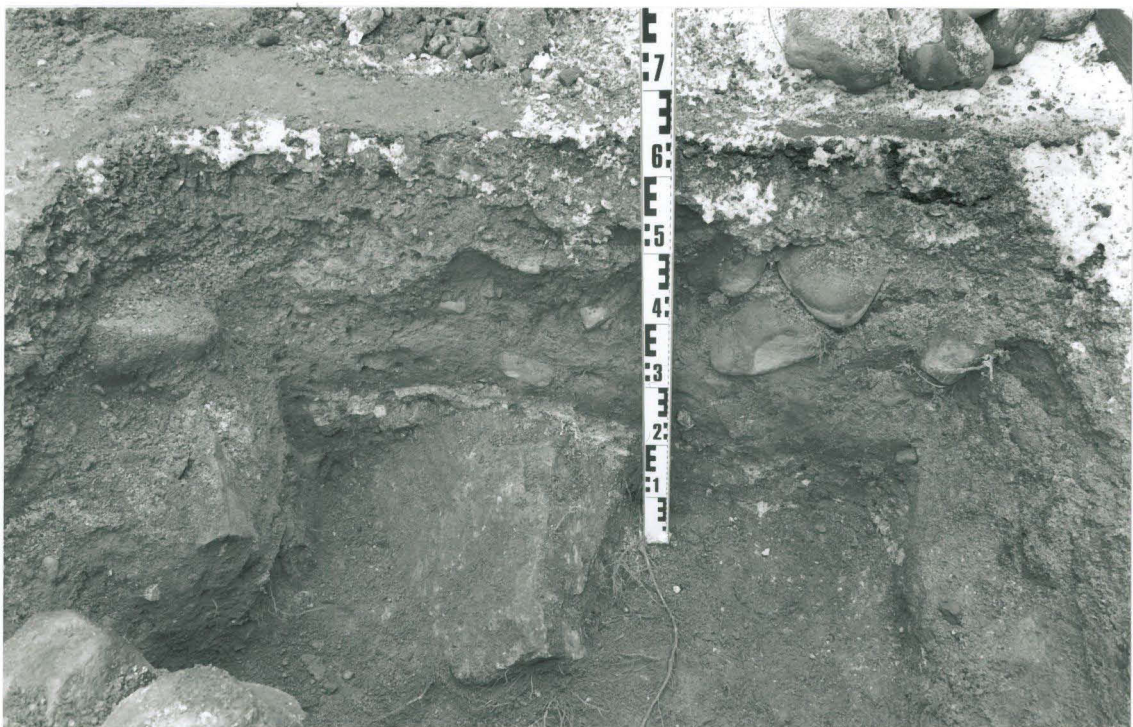
f. 274 062

Kuva 42. Koekuoppa 2000:2. Eteläprofiili. Kuva pohjoisesta. 3.4.2000.

f. 274 063

Kuva 43. Koekuoppa 2000:2. Eteläprofiili. Lähikuva. Kuva pohjoisesta. 3.4.2000.

f. 274 064

Kuva 44. Koekuoppa 2000:2. Pohjoisprofiili. Kuva etelästä. 3.4.2000.

f. 274 043

Kuva 45. Rakennuksen pohjoispuolinen piha. Koekuopan 2000:3 sijainti. Kuva länsilounaasta. 31.3.2000.

f. 274 041

Kuva 46. Rakennuksen pohjoispuolinen piha. Koekuoppa 2000:3. Asfaltti ja siihen liittyvät kerrokset poistettu. 1. kartoitustaso (Y 3). Kuva idästä. 31.3.2000.

f. 274 047

Kuva 47. Koekuoppa 2000:3. 2. kartoitustaso (Y 4). Kuva idästä. 31.3.2000.

f. 274 051

Kuva 48. Koekuoppa 2000:3. 3. kartoitustaso (Y5-6). Kuva idästä. 31.3.2000.

f. 274 052

Kuva 49. Koekuoppa 2000:3. 4. kartoitustaso (Y 7). Kuva idästä. 31.3.2000.

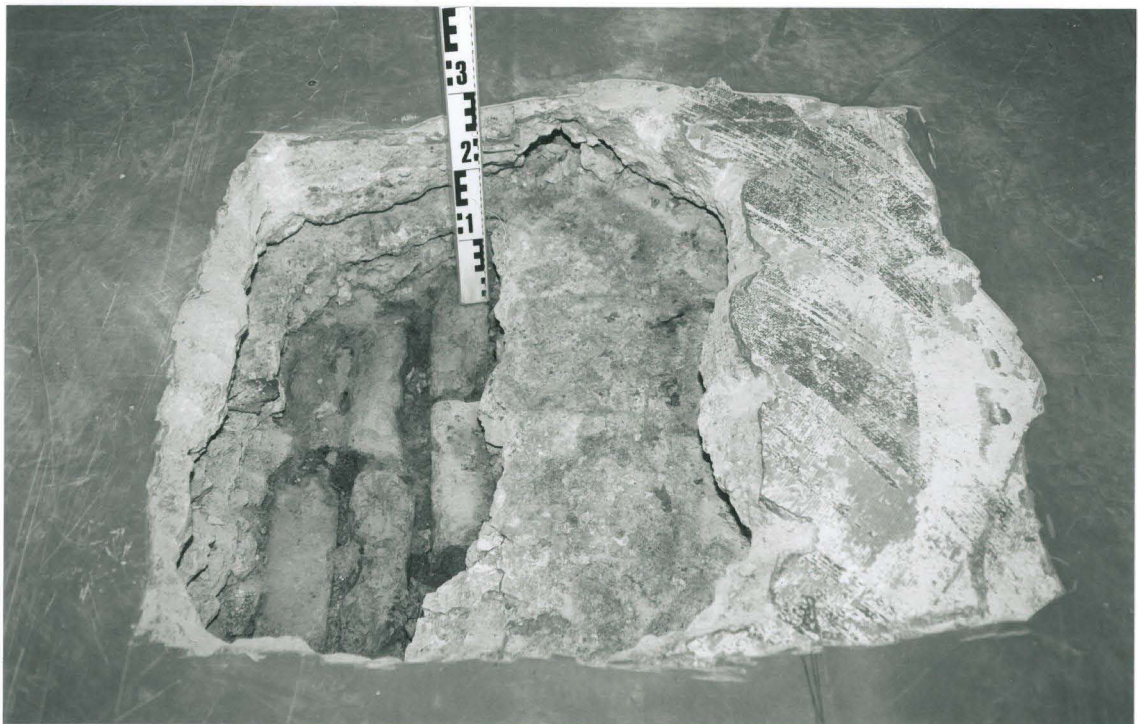
f. 274 053

Kuva 50. Koekuoppa 2000:3. Länsiprofiili. Kuva idästä. 31.3.2000.

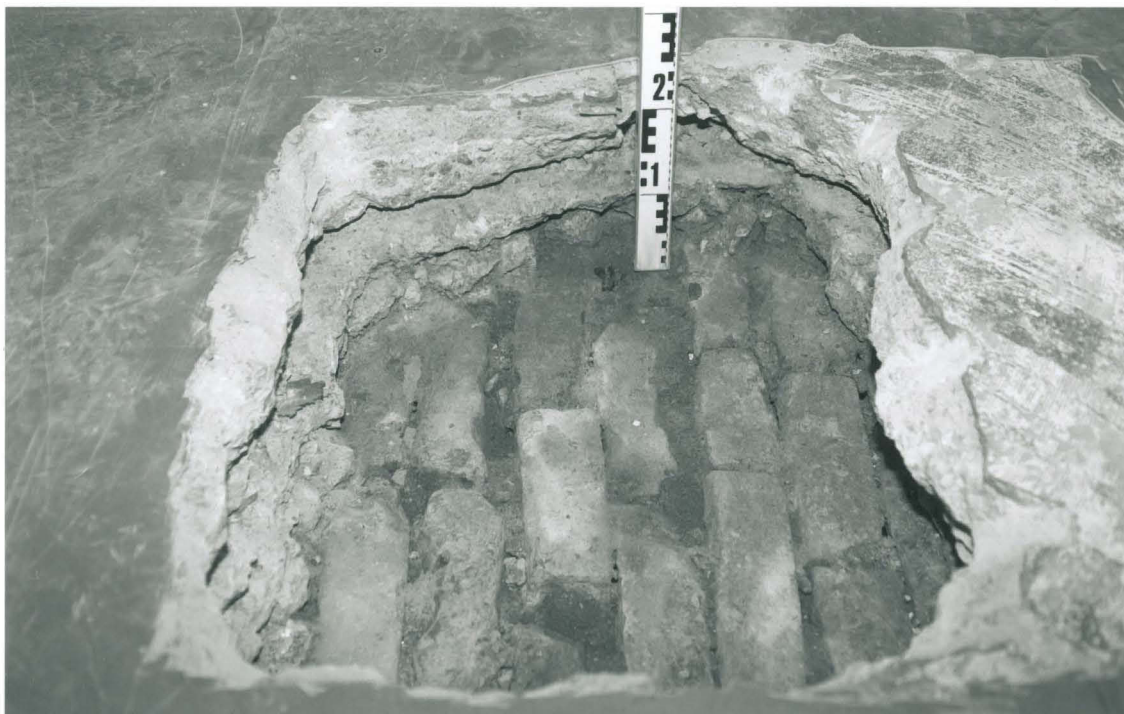
f. 274 084

Kuva 51. 1. kerroksen koillisnurkan huone 102. Koekuoppa 2000:4 pöydän alla. Kuva etelästä. 13.4.2000.

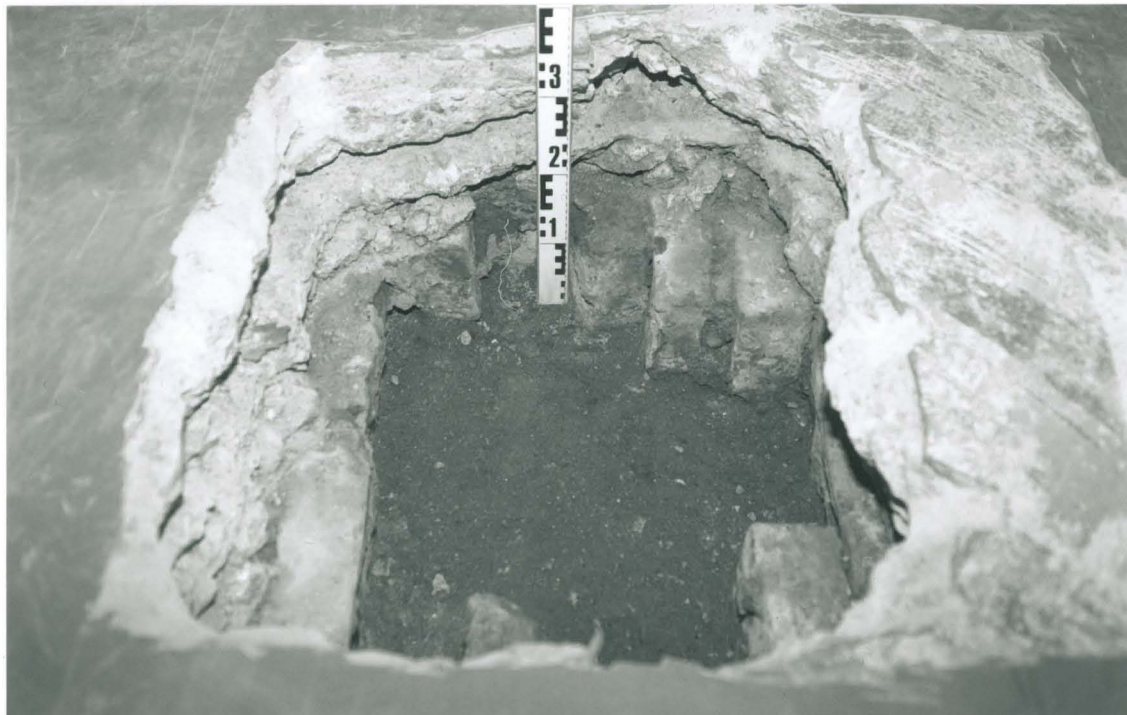
f. 274 065

Kuva 52. 1. kerroksen koillisnurkan huone 102. Koekuoppa 2000:4. 1. kartoitustaso (Y 1-7). Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.

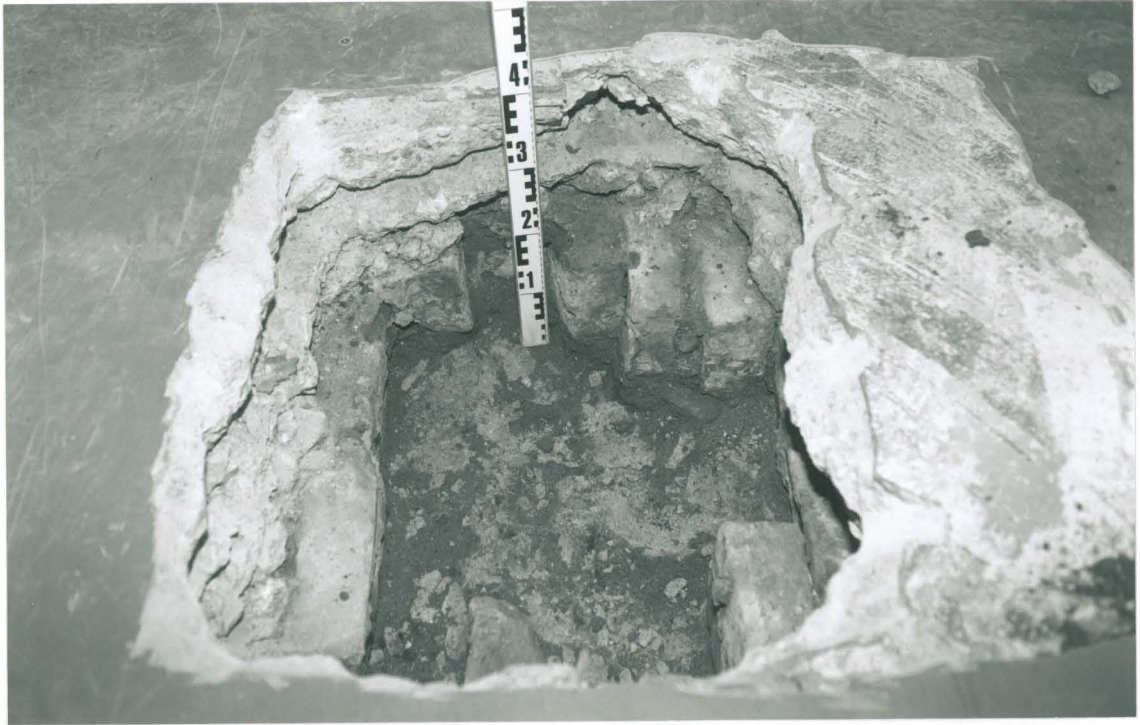
f. 274 066

Kuva 53. Koekuoppa 2000:4. Edellinen tilanne. Kuoppaa laajennettu. 2. kartoitustaso (Y 1-7). Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.

f. 274 067

Kuva 54. Koekuoppa 2000:4. 3. kartoitustaso (Y 7). Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.

f. 274 068

Kuva 55. Koekuoppa 2000:4. 4. kartoitustaso (Y 8). Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.

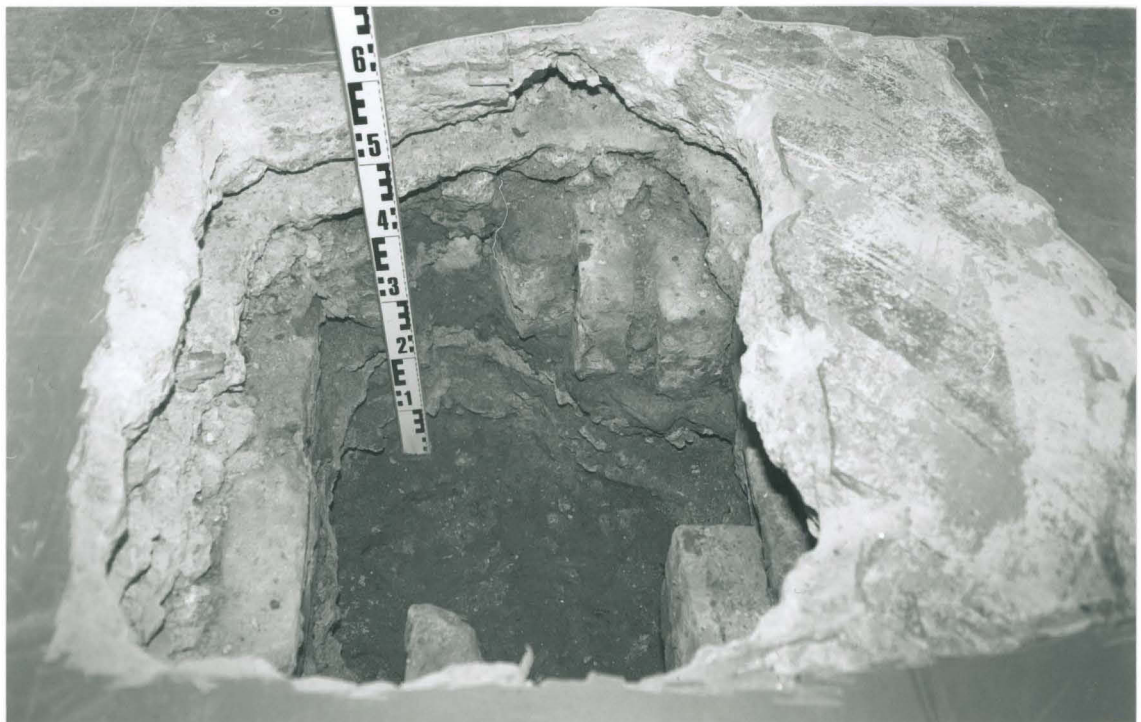
f. 274 069

Kuva 56. Koekuoppa 2000:4. 5. kartoitustaso (Y 9). Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.

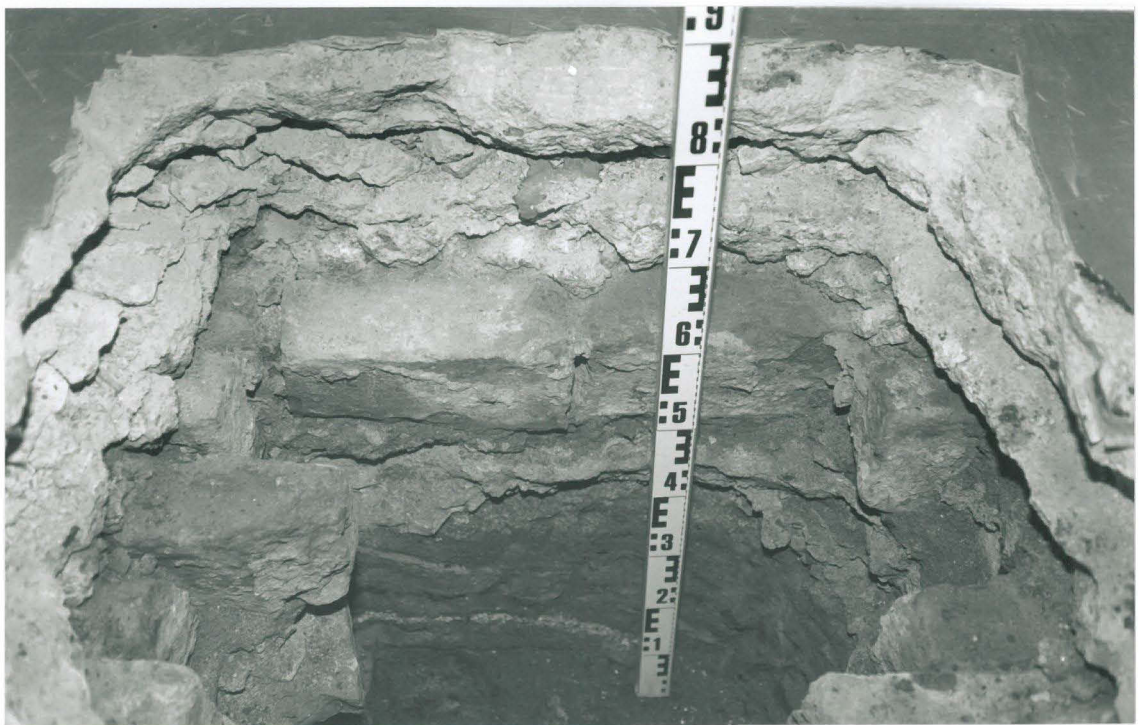
f. 274 070

Kuva 57. Koekuoppa 2000:4. 6. kartoitustaso (Y 10). Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.

f. 274 071

Kuva 58. Koekuoppa 2000:4. 7. kartoitustaso (Y 10). Edellistä yhteyttä kaivettu syvemmälle. Kuva pohjoisesta. 7.4.2000.

f. 274 072

Kuva 59. Koekuoppa 2000:4. Itäprofiili. Kuva lännestä.
7.4.2000.

f. 274 082

Kuva 60. Rakennuksen 1. kerroksen itä-
sivun neljäs huone etelästä, huone
120. Koillisnurkassa sijaitsee koe-
kuoppa 2000:5. Kuva lännestä.
13.4.2000.

f. 274 073

Kuva 61. Rakennuksen itäsivun 1. kerroksen neljäs huone etelästä, huone 120. Koekuoppa 2000:5. Kuva etelästä. 13.4.2000.

f. 274 074

Kuva 62. Koekuoppa 2000:5. Kuva lännestä. 13.4.2000.

f. 274 085

Kuva 63. Rakennuksen itäsiivun 1. kerroksen neljäs huone etelästä, huone 120. Koekuoppa 2000:5. Koekuoppa on syvennetty. Kuva lounaasta. 13.4.2000.

f. 274 083

Kuva 64. 1. kerroksen keskikäytävän eteläpään, huoneen 110, koekuoppa 2000:6. Kuva pohjoisesta. 13.4.2000.

f. 274 075

Kuva 65. 1. kerroksen keskikäytävän eteläpää, huone 110.
Koekuoppa 2000:6. Kuva lounaasta.13.4.2000.

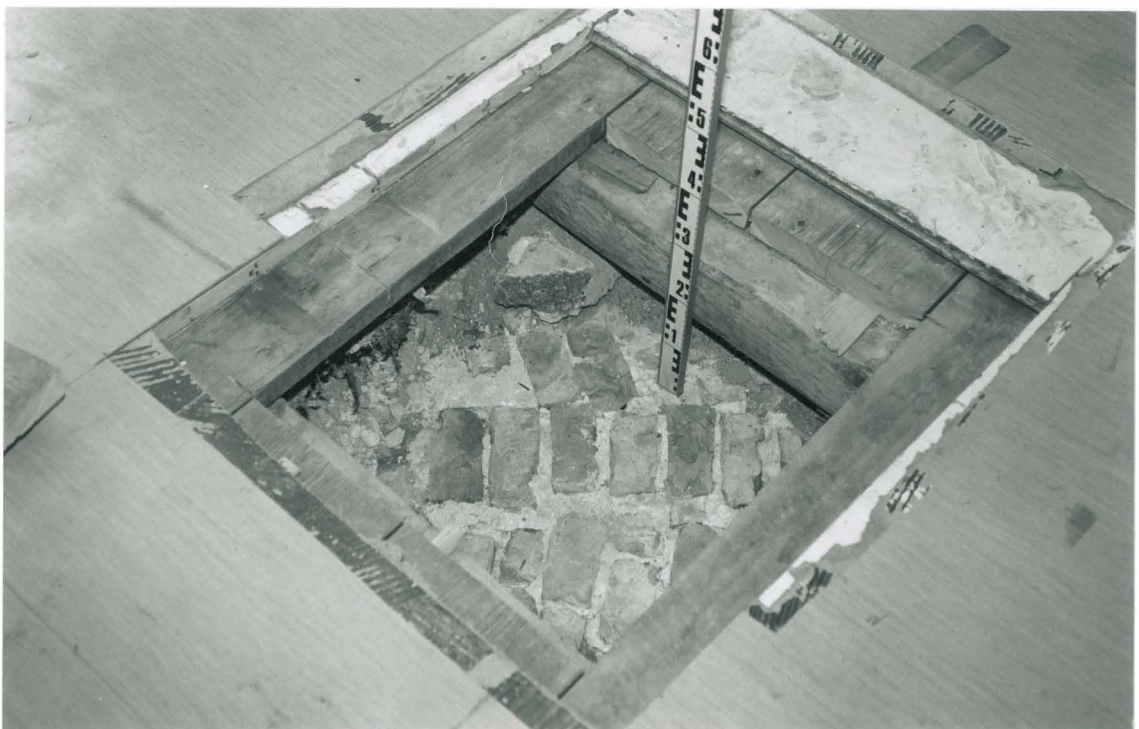
f. 274 076

Kuva 66. Koekuoppa 2000:6. Lähikuva. Kuva lounaasta.
13.4.2000.

f. 274 081

Kuva 67. 2. kerroksen koillisnurkan huone 203. Keskellä koekuoppa 2000:7. Kuva lännestä. 13.4.2000.

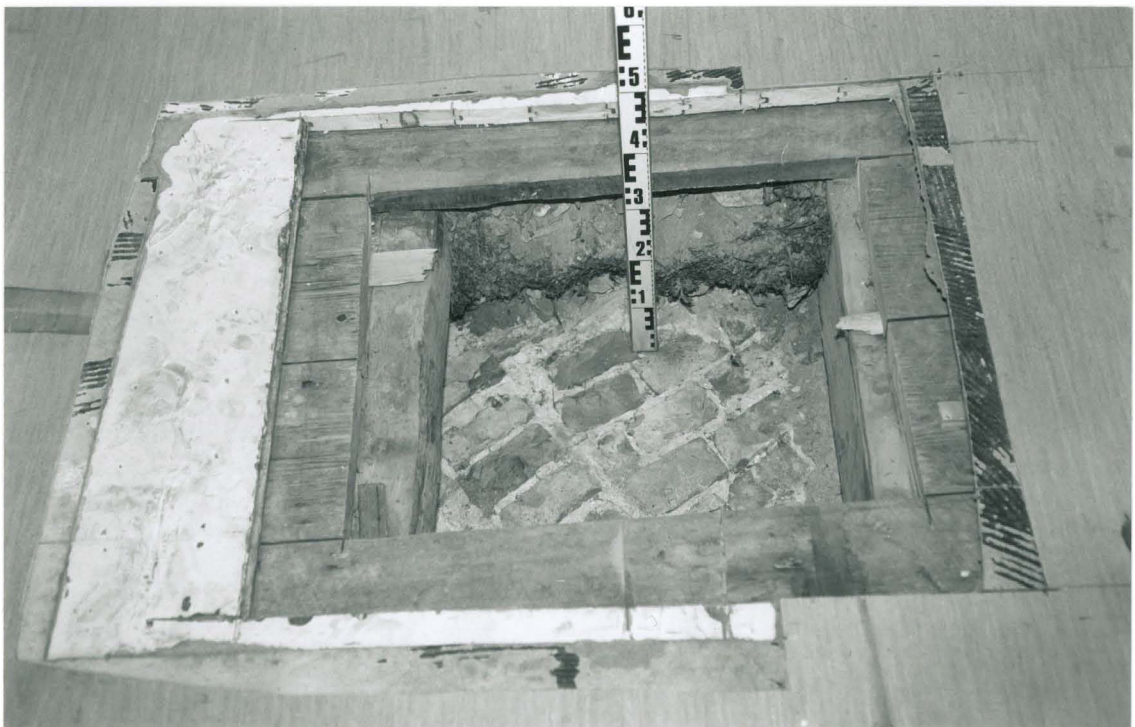
f. 274 079

Kuva 68. Koekuoppa 2000:7. Kuva luoteesta. 13.4.2000.

f. 274 080

Kuva 69. Koekuoppa 2000:7. Lähikuva eteläsivusta. Kuva luoteesta. 13.4.2000.

f. 274 078

Kuva 70. Koekuoppa 2000:7. Kuva idästä. 13.4.2000.

f. 274 077

Kuva 71. 2. kerroksen koillisnurkan huone 203. Koekuoppa 2000:7. Lähikuva länsisivusta. Kuva idästä. 13.4.2000.

f. 274 061

Kuva 72. Koekuoppaa 2000:2 kaivetaan. Kuva luoteesta. 3.4.2000.

LÖYTÖLUETTELO 1996

1996

KM 98023

Vanha tulli- ja pakkahuone

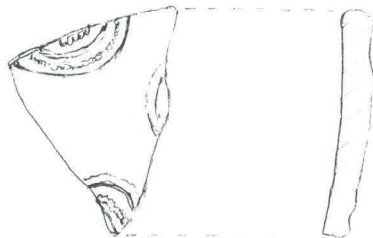
KM 98023

LÖYTÖLUETTELO

KM 98023

Kaakkoishuone, tumma orgaaninen maa, 25.6.1996.

- : 1 LIITUPIIPUN VARREN KATKELMIA, 15 kpl, 34 g.
koristelemattomia. Mitat: 55 mm x 5 mm, 68 mm x 7 mm, 43 mm x 8 mm, 40 mm x 6 mm, 36 mm x 6 mm, 36 mm x 6 mm, 63 mm x 4 mm - 6 mm, 36 mm x 5 mm, 38 mm x 6 mm, 26 mm x 6 mm, 28 mm x 6 mm, 24 mm x 6 mm, 19 mm x 3 mm, 30 mm x 9 mm, 37 mm x 5 mm.
- : 2 KIVISAVIASTIAN KYLKI PALA, 1 kpl, 4 g.
Westerwaldin kivisavikeramiikkaa. Vaalean harmaa saviaines. Sisä- ja ulkopinnalla väritön suolasitus. Ulkopinnalla lisäksi sinistä maalausta ja kuvamatriisikoristelua. Mitat: 30 mm x 21 mm x 4 mm.

1996

KM 98023

Vanha tulli- ja pakkahuone

KM 98023

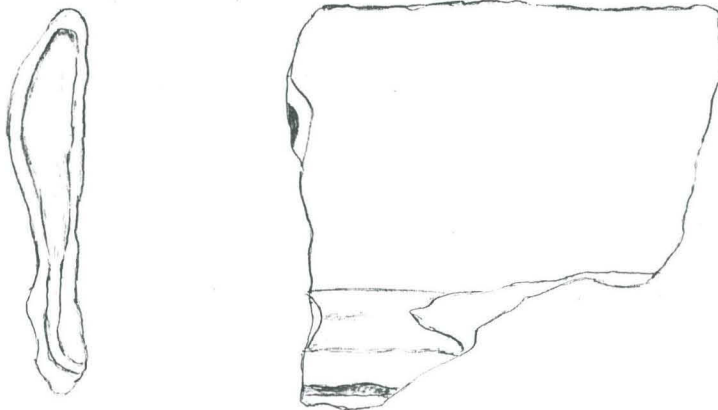
: 3 FAJANSSIASTIAN PALA, 1 kpl, 1 g.

Toisella pinnalla valkoinen tinalasitus. Mitat:
12 mm x 10 mm x 1 mm.

: 4 PUNASAVIASTIAN REUNAPALA. 1 kpl, 39 g.

Sisä- ja ulkopinnoilla viherruskea lyijyylasitus.
Ulkopinnalla lisäksi kohovyö. Mitat: reunan
halkaisija n. 180 mm. 55 mm x 55 mm x 5-10 mm.

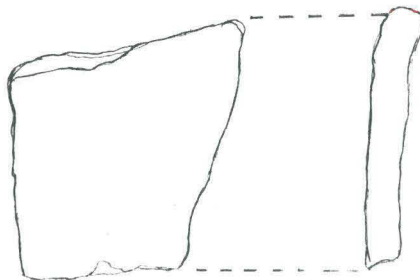
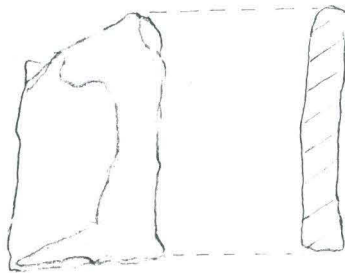
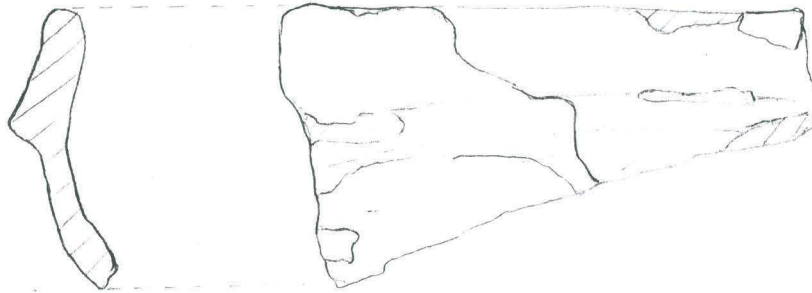
1996

KM 98023

Vanha tulli- ja pakkahuone

KM 98023

: 5 PUNASAVIASTIAN REUNAPALA JA KYLKIPALOJA. 3 kpl,
34 g. Sisä- ja ulkopinnoilla vihreän lyijyglasituk-
sen jäännöksiä ja vaaleaa savilietettä. Reuna-
palan ulkopinnalla kohovyö. Mitat: reunan hal-
kaisija n. 200 mm, 70 mm x 40 mm x 4 mm, 33 mm x
18 mm x 5 mm, 30 mm x 25 mm x 5 mm.

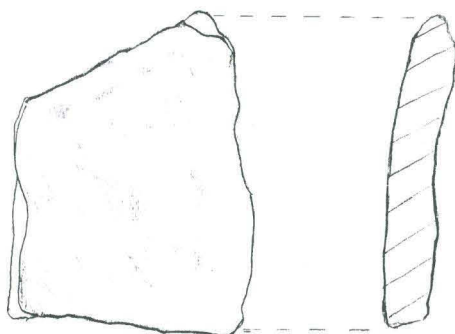
1996

KM 98023

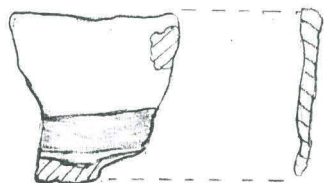
Vanha tulli- ja pakkahuone

KM 98023

- : 6 PUNASAVIASTIAN KYLKIPALA. 1 kpl, 12 g.
Sisäpinnalla lyijyglasituksen jäännöksiä.
Mitat: 40 mm x 30 mm x 4 mm.

- : 7 PUNASAVIASTIAN REUNAPALA. 1 kpl, 3 g.
Ulkopinnalla väritöntä lyijyglasitusta ja
bolus-koristelua. Sisäpinta lohkeillut.
Mitat: 23 mm x 23 mm x 1 mm.

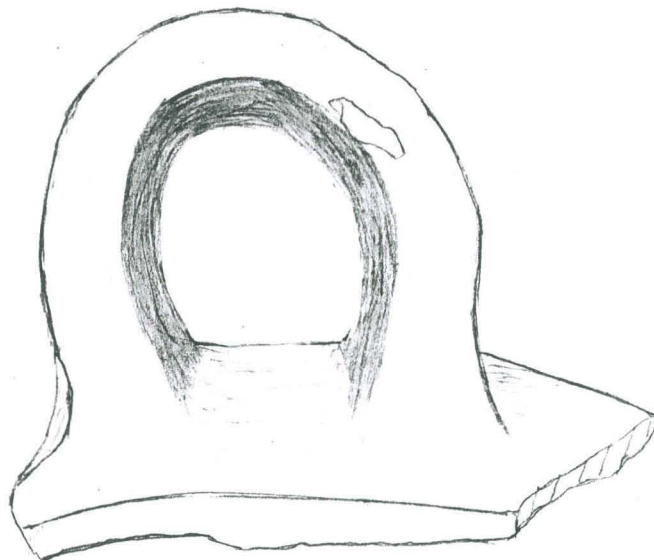
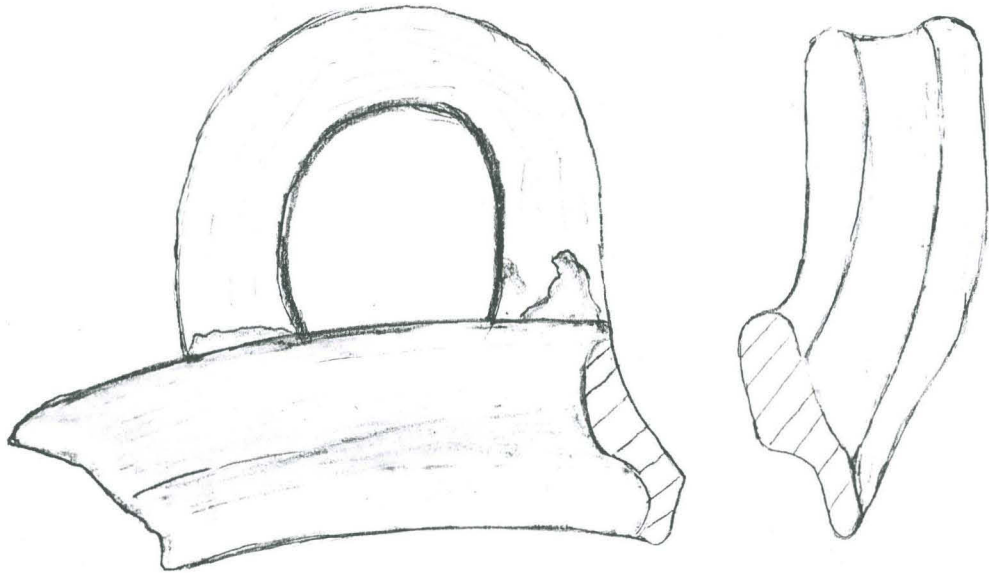
1996

KM 98023

Vanha tulli- ja pakkahuone

KM 98023

- : 8 PUNASAVIASTIAN KORVA JA SUUNREUNAA OSAA. 1 kpl,
99 g. Astian sisäpinnalla lyijylasitusta. Kor-
vassa lyijylasituksen jäännöksiä. Mitat: Reunan
halkaisija 170 mm. Korvan etäisyys astia seinästä
40 mm.

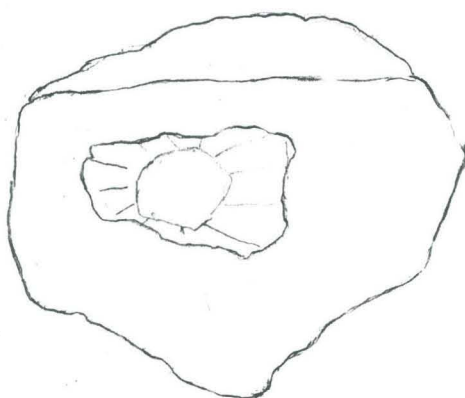
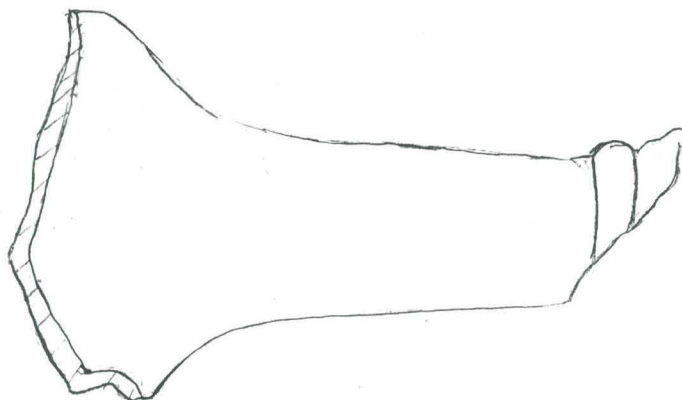
1996

KM 98023

Vanha tulli- ja pakkahuone

KM 98023

- : 9 PUNASAVIASTIAN KAHVAN OSA. 1 kpl, 70 g.
Ulkopinnalla savilietettä. Astian sisäpinnalla
lyijyylasitusta. Mitat: pituus 80 mm.

1996

KM 98023

Vanha tulli- ja pakkahuone

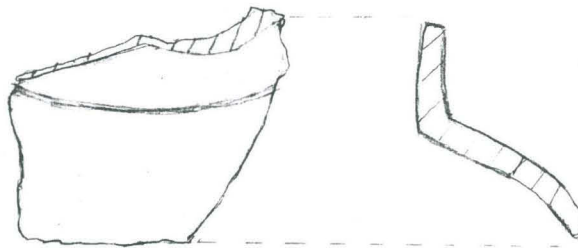
KM 98023

: 10 SEINÄLAASTIA. 1 kpl, 30 g

Mitat: 50 mm x 30 mm.

: 11 LASIPULLON KYLKIPALA. 1 kpl, 9 g.

Vihreä lasimassa. Mitat: 35 mm x 25 mm x 3 mm.

: 12 IKKUNALASIA. 1 kpl, 1 g. Mitat: 30 mm x 19 mm x
3 mm.

: 13 LUUTA, 5 kpl, 83 g.

1996

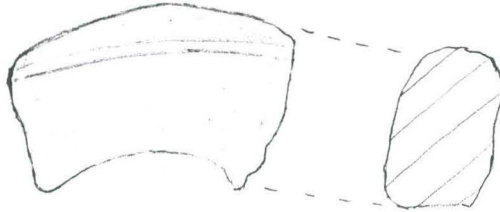
KM 98023

Vanha tulli-ja pakkahuone

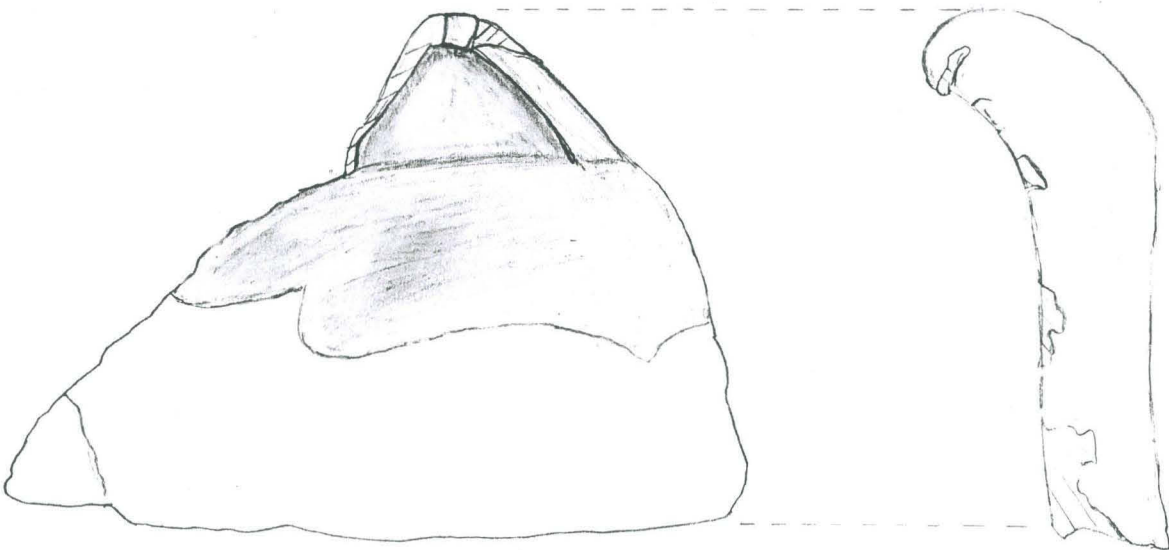
KM 98023

Vanha tulli-ja pakkahuone, länsiseinän
eteläosa, irtolöytöjä. 14.4.1998.

- : 14 PUNASAVIASTIAN KORVAN OSA, 1 kpl, 17g. Pinnalla kullaruskean väristä lyijyylasitusta. Mitat: 40 mm x 20 mm.

- : 15 PUNASAVIKAAKELIN PALA (?), 1 kpl, 93 g. Pinnalla mustaa lyijyylasitusta. Mitat: 95 mm x 65 mm x 10 mm.

KM 98023

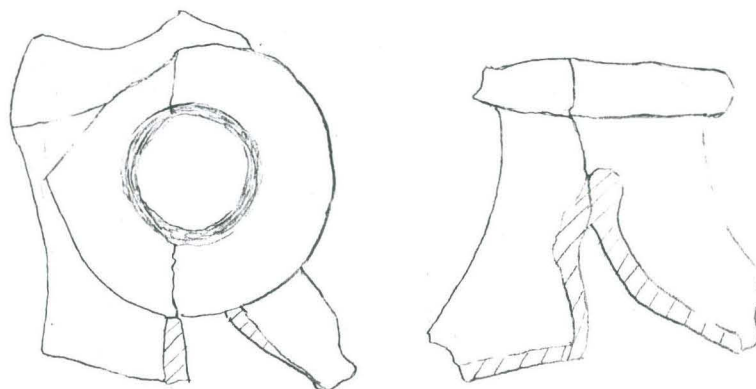
1996

Vanha tulli- ja pakkahuone

KM 98023

: 16 LASIPULLON SUUPALOJA, 2 kpl, 38 g.

Vihreä lasimassa. Mitat: Suun halkaisija 35 mm.

: 17 IKKUNALASIA 1 kpl, 2 g.

Vihreä lasimassa. Mitat: 42 mm x 33 mm x 1 mm.

: 18 LUUTA, 1 kpl, 13 g.

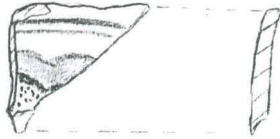
KM 98023

1996
Vanha tulli- ja pakkahuone

KM 98023

Mariankatu, lämpövuotokuoppa, 4.7.1996.

- : 19 FAJANSSIASTIAN REUNAPALA (?), 1 kpl, 2 g.
Molemmilla pinnoilla valkoista tinalasitusta.
Ulkopinnalla sinistä maalauskoristelua. Mitat:
Pinnalla mustaa lyijylasitusta. Mitat: Astian
halkaisija n. 100 mm.

- : 20 IKKUNALASIA 1 kpl, 2 g.
Vihreä lasimassa. Mitat: 45 mm x 37 mm x 1 mm.

LÖYTÖLUETTELO 2000

***Helsinki, Vanha tulli- ja pakkahuone
Markku Heikkinen 2000
Löytöluettelo, KM 2003083:1-84***

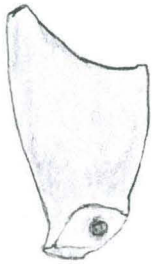
<i>KM</i>	<i>Alue</i>	<i>Krs</i>	<i>Päämateriaali</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Mitat</i>	<i>Paino</i>	<i>Muuta</i>
1	2000:1	10	Pronssi	Pronssi	Rengas	Pronssisen esineen, renkaan katkelma.	1	43x10x2	4,1	
2	2000:1	10	Keramiikka	Posliini	Astia	Valkoisen, koristelemattoman posliiniastian pohjareunapala.	1	30x16x3	2	
3	2000:1	10	Keramiikka	Posliini	Astia	Valkoisen, koristelemattoman posliiniastian kylkipala.	2	27x18x3	2,3	
4	2000:1	10	Keramiikka	Posliini	Astia	Posliiniasetin reuna- ja pohjareunapaloja, joissa punaruskea koristekuviointi.	9	38x19x2	10,4	Yhdestä astiasta.
5	2000:1	10	Lasi	Lasi	Pullo	Ruskean lasipullon kylkipaloja.	2	26x24x6	8,5	
6	2000:1	10	Lasi	Lasi	Pullo	Vihertävän ruskean lasipullon reuna- ja kylkipala.	2	22x18x10	7,8	
7	2000:1	10	Lasi	Lasi	Ikkuna	Pala vihertävästä ikkunalasista.	1	11x1	0,2	
8	2000:1	10	Lasi	Lasi	Ikkuna	Pala valkoisesta ikkunalasista.	1	11x3	0,5	
9	2000:1	10	Lasi	Lasi	Ikkuna	Kolme palaa värittömästä ikkunalasista.	3	28x1,5	1,6	
10	2000:1	10	Lasi	Lasi	Ikkuna	Pala hieman vihertävästä ikkunalasista.	1	24x1,5	1,4	
11	2000:1	11	Valkosavi	Valkosavi	Liitupiippu	Liitupiipun pesän katkelma.	1	33x18x3	4,3	
12	2000:1	11	Valkosavi	Valkosavi	Liitupiippu	Liitupiipun varren katkelma.	1	37x9	4,5	
13	2000:1	11	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Fajanssiastian pohjareunapala, valkoisella pohjalla harmaamusta kuviointi.	1	36x4	5,5	
14	2000:1	11	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoisen fajanssiastian reuna- ja kylkipaloja.	4	36x4, 25x7	7,5	

<i>KM</i>	<i>Alue</i>	<i>Krs</i>	<i>Päämateriaali</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Mitat</i>	<i>Paino</i>	<i>Muuta</i>
15	2000:1	11	Keramiikka	Tiili	Kaakeli	Uuni?kaakelin paloja, sisäpinta lasittamaton punainen, ulkopinta lasitettu tummanruskea.	18	51x15	231,4	
16	2000:1	11	Lasi	Lasi	Astia	Vihertävän lasiastian kylkipala.	1	20x1,5	0,7	
17	2000:1	11	Lasi	Lasi	Pullo	Ruskean vihertävän lasipullon kylkipaloja.	2	21x6, 24x3	6,2	
18	2000:1	11	Lasi	Lasi	Pullo	Vihertävän ruskean lasipullon kaulapala.	1	27x5	8,9	
19	2000:1	11	Lasi	Lasi	Pullo	Vihertävän ruskean lasipullon kylkipala.	1	31x9	8,8	
20	2000:1	11	Lasi	Lasi	Pullo	Värittömän lasipullon pohjapala, pohjassa sana "KING".	1	38x6	9,8	
21	2000:1	11	Lasi	Lasi	Pullo	Värittömän lasipullon pohjapala.	1	48x13	13,3	
22	2000:1	11	Lasi	Lasi	Ikkuna	Vihertävän ikkunalasin paloja.	2	21x1, 20x1,5	0,9	
23	2000:1	11	Luu	Luu	Luu	Palamattoman luun paloja.	3		7,9	
24	2000:1	11	Hammas	Hammas	Hammas		1		2,7	
25	2000:1	13	Keramiikka	Kivisavi	Astia	Harmaan kivilasiastian kylkipala, ulkopinnalla harmaa suolalasisitus, sisäpinnalla rihlaus.	1	45x5	12,5	
26	2000:2	4	Lasi	Lasi	Pullo	Vihreän lasipullon kylkipala.	1	46x6	15,4	
27	2000:2	6	Keramiikka	Punasavi	Astia	Punasaviastiasta lohjennut pintapala, ulkopinnalla valkoinen tinalasisitus?	1	37x4,5	1,7	
28	2000:2	6	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoisen fajanssiastian pala.	1	15x3	0,4	
29	2000:2	6	Lasi	Lasi	Ikkuna	Värittömän ikkunalasin palasia.	2	19x1,5	1	
30	2000:2	7	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoisen fajanssiastian kylkipala.	1	30x3	4,3	
31	2000:2	7	Lasi	Lasi	Ikkuna	Vihertävän ikkunalasin pala.	1	29x1,5	0,7	
32	2000:2	8	Valkosavi	Valkosavi	Liitupiippu	Kaksi koristelematonta liitupiipun varren katkelmaa.	2	66x9, 42x7	9,9	
33	2000:2	8	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoisen fajanssiastian reunapala.	1	20x3,5	1,6	
34	2000:2	8	Lasi	Lasi	Astia	Värittömän lasiastian pala.	1	45x5	4,7	

<i>KM</i>	<i>Alue</i>	<i>Krs</i>	<i>Päämateriaali</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Mitat</i>	<i>Paino</i>	<i>Muuta</i>
35	2000:2	8	Lasi	Lasi	Pullo	Vihreän lasipullon kylkipala.	1	60x4	14,6	
36	2000:3	3	Valkosavi	Valkosavi	Liitupiippu	Liitupiipun varren ja pesäosan tyven välinen katkelma.	2	16x10, 7x7	2	
37	2000:3	3	Valkosavi	Valkosavi	Liitupiippu	Koristellun liitupiipun varsiosa, varren päässä teksti "FRANS VAN"	1	46x7	3,2	
38	2000:3	3	Valkosavi	Valkosavi	Liitupiippu	Liitupiipun varren katkelmia, yksi haljennut reiän kohdalta.	3	32x9, 27x6, 13x5	4,9	
39	2000:3	3	Keramiikka	Punasavi	Astia	Punasaviastian pohjapala, sisäpinta ruskeaksi lasitettu.	1	54x5,5	23,2	
40	2000:3	3	Keramiikka	Punasavi	Astia	Punasaviastian kylkipaloja, sisäpinta ruskeaksi lasitettu.	2	39x6, 31x6,5	10,7	
41	2000:3	3	Keramiikka	Punasavi	Astia	Ulko- ja sisäpinnalta ruskeiksi lasitetut punasaviastian (vadin) reunapalat (kuuluvat yhteen). Reuna sisäänpäin kääntynyt.	2	58x9, 25x9	28,1	
42	2000:3	3	Keramiikka	Punasavi	Astia	Punasaviastian reunapala, sisäpinnalla lyijylasitus, ulkopinnalla rihlaus.	1	35x5	4,5	
43	2000:3	3	Keramiikka	Posliini	Astia	Valkoisen posliiniastian reunapala, mahd. korva?	1	27x3,5	2,1	
44	2000:3	3	Keramiikka	Majolika	Astia	Majolika-astian reunapala, jossa vaalean sininen koristekuviointi.	1	37x6	6,9	
45	2000:3	3	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Fajanssiastian reunapala, jossa sinistä koristekuviointia.	1	15x3	0,5	
46	2000:3	3	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Fajanssiastian reunapala, jossa sinistä koristekuviointia.	1	38x4	4,5	
47	2000:3	3	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Tummansinisellä koristeltu fajanssiastian kylkipala (pieni pala koristepinnasta).	1	12x1,5	0,3	
48	2000:3	3	Keramiikka	Fajanssi	Astia	2 reunapalaa, yksi kylkipala ja yksi pohjapala tummansinisestä fajanssiastiasta (mahd. samasta astiasta), sekä sisä- että ulkopinta tummansininen.	4	22x3,5, 26x3,5, 37x3,5, 30x3	6,6	
49	2000:3	3	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Fajanssiastian pohja- ja kylkipalat, ulkopinnalta ruskea ja sisäpinnalta ja pohjalta valkoinen (mahd. moderni).	3	22x7, 26x4,5, 17x4,5	6,4	

<i>KM</i>	<i>Alue</i>	<i>Krs</i>	<i>Päämateriaali</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Mitat</i>	<i>Paino</i>	<i>Muuta</i>
50	2000:3	3	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoisen fajanssiastian kylkipalat.	2	35x3,5, 25x3,5	5,1	
51	2000:3	3	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoisen fajanssiastian kylkipala.	1	22x3,3	1,8	
52	2000:3	3	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoisen fajanssiastian pohjareunapala.	1	58x4	9,2	
53	2000:3	3	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoisen fajanssiastian kylkipala.	2	24x3, 12x3	2,2	
54	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Rusehtavan vihreän lasiastian kylkipala.	1	20x1,5	0,5	
55	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Vihreän lasiastian kylkipalat.	2	43x3,5, 18x3,5	6,2	
56	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Vihreän lasiastian kylkipala.	1	55x5	16,6	
57	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Vihreän lasiastian kylkipala.	1	23x1,5	1,7	
58	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Vihertävän ohutlasisen astian reunapaloja.	11	61x1,5	15,7	
59	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Vaalean vihertävän lasiastian kylkipala.	1	12x2	0,4	
60	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Vaalean vihreän lasiastian kylkipala.	1	32x1,5	3,7	
61	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Värittömän lasiastian kylkipaloja.	3	38x3, 37x2, 41x3	15,7	
62	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Värittömän lasiastian kylkipala.	1	32x3	4,2	
63	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Värittömän lasiastian kylkipala.	1	37x1,5	3,8	
64	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Lasiastian kylkipala.	1	12x1,5	0,3	
65	2000:3	3	Lasi	Lasi	Astia	Vihreän modernin juomalasin reunapala.	1	37x2,5	4,7	
66	2000:3	3	Lasi	Lasi	Pullo	Tummanvihreän lasipullon kaulapala.	1	45x4	5,8	
67	2000:3	3	Lasi	Lasi	Ikkuna	Ikkunalasin palasia.	3	26x1, 15x1, 15x1,5	1,4	
68	2000:3	3	Lasi	Lasi	Ikkuna	Ikkunalasin palasia.	8	55x2	22,4	
69	2000:3	3	Luu	Luu	Luu	Palamattoman luun palasia.	6		8,3	
70	2000:3	3	Luu	Luu	Luu	Palaneen luun kappale.	1		1,8	

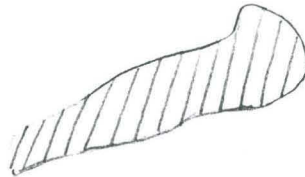
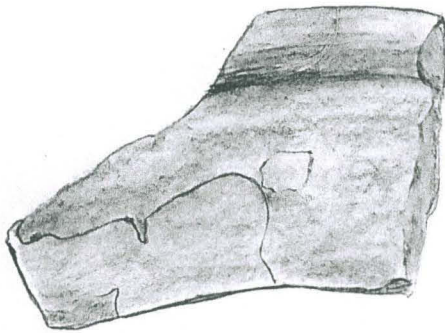
<i>KM</i>	<i>Alue</i>	<i>Krs</i>	<i>Päämateriaali</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Mitat</i>	<i>Paino</i>	<i>Muuta</i>
71	2000:4	2-4	Betoni ja tervapa	Betoni	Betoni		1	27x7x10,5	1933	
72	2000:4	5	Betoni	Betoni	Betoni		1	17x11,5x8	2030	
73	2000:4	5	Betoni	Betoni	Betoni		1	6x3	123,1	
74	2000:4	6	Tiili	Tiili	Tiili		2	240x78x140, 240x78x145	7	
75	2000:4	7	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoisen fajanssiastian reunapala.	1	29x3,5	2,4	
76	2000:4	8	Laasti	Laasti	Laasti		1	6x2,5	112,2	
77	2000:4	10	Valkosavi	Valkosavi	Liipupiippu	Liitupiipun koristeltu varren katkelma.	1	27x8	2,3	
78	2000:4	10	Valkosavi	Valkosavi	Liipupiippu	Kolme liipupiipun varren katkelmaa, yhdessä reikä kokoonsa nähden suuri.	3	37x7, 32x7,5, 27x7	6,1	
79	2000:4	10	Keramiikka	Punasavi	Astia	Kolmijalkapadan reuna- ja kylkipala, sisäpinnalla lyijylasitus, ulkopinnalla rihlaus.	2	72x8, 44x6	43,3	
80	2004:4	10	Keramiikka	Punasavi	Astia	Punasaviastian kylkipala, sisäpinnalla lyijylasitus, ulkopinnalla rihlaus.	1	31x6	5,9	
81	2000:4	10	Lasi	Lasi	Astia	Lasiastian reunapala.	1	35x3,5	5,4	?
82	2000:4	10	Keramiikka	Fajanssi	Astia	Valkoisen fajanssiastian kylkipaloja, toisessa palassa sinistä koristekuviointia.	2	34x5, 20x5	4,7	
83	2000:4	10	Luu	Luu	Luu	Palamattoman luun kappaleita.	6		74,8	
84	2000:4	10	Hammas	Hammas	Hammas	Hammas.	1		2,8	

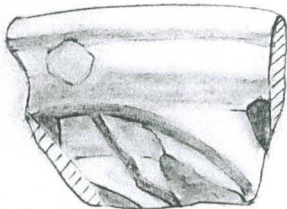
:11

:37

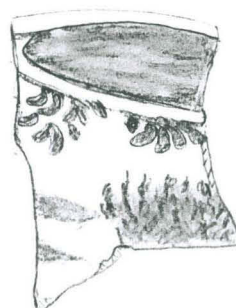
:41

: 44

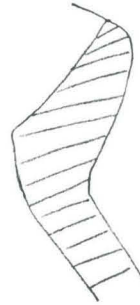
:45

:46

: 77

: 79

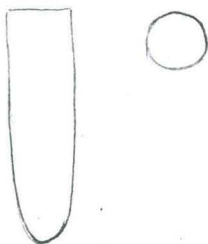
POISTETUT METALLIESINEET

*Helsinki, Vanha tulli- ja pakkahuone
Markku Heikkinen 2000
poistetut metalliesineet*

<i>Nro</i>	<i>Alue</i>	<i>Krs</i>	<i>Päämateriaali</i>	<i>Materiaali</i>	<i>Laji</i>	<i>Kuvaus</i>	<i>Kpl</i>	<i>Paino</i>
1	2000:1	10	Metalli		Luoti		1	13,5
2	2000:1	10	Metalli	Rauta	Naula	Korroosion peittämä rautanaula, kanta pyöreä, rikkoontunut.	1	3,9
3	2000:1	11	Metalli	Rauta	Naula	Viisi korroosion peittämää rautanaulaa.	5	74,8
5	2000:2	6	Metalli	Rauta	Naula	Korroosion peittämä hevosenkenkänaula.	1	3,6
4	2000:1	12	Metalli	Rauta	Naula	Korroosion peittämä rautanaula.	1	22,7
6	2000:2	6	Metalli	Rauta	Naula	Korroosion peittämä rautanaula	1	5,8
7	2000:2	7	Metalli	Rauta	Naula	Kaksi korroosion peittämää rautanaulaa, toisesta kanta katkennut.	2	10
8	2000:3	3	Metalli	Rauta	Naula	Kuusi korroosion peittämää rautanaulaa, joista kaksi katkennut.	6	66,2

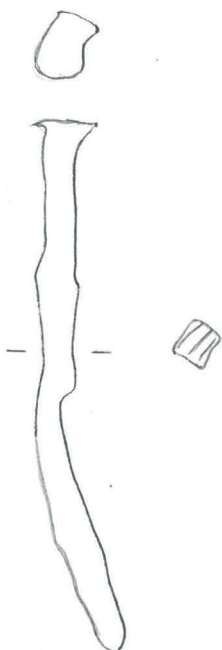
Poisheitetyt metalliesineet

1. luoti

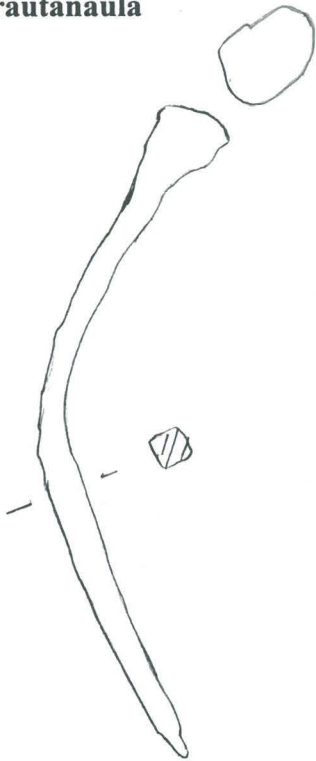
Mitat: 31×8
paino: 13,5 g

2. rautanaula

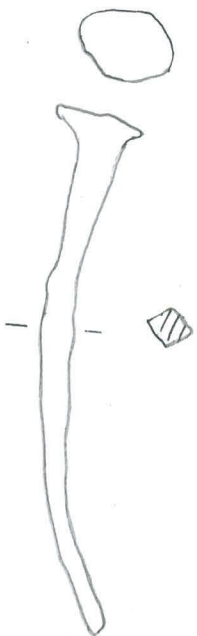

Mitat:
pituus: 70
paksuus: 4×5
kanta: 9×7
kannan paksuus: 2
paino: 3,9 g

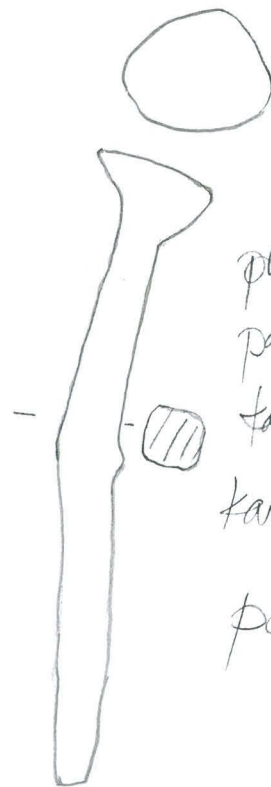
3. rautanaula

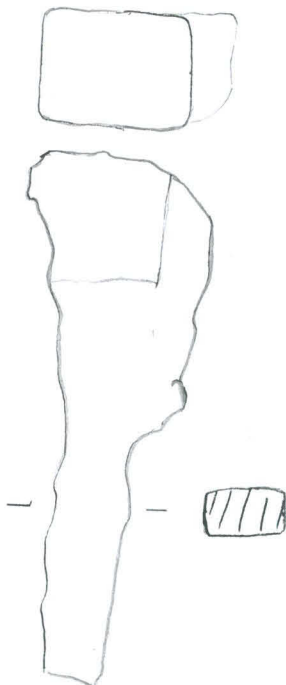
Pitäet:
 pituus: 86
 paksuus: 4x4
 kanta: 13x11
 kannan paksuus: 5
 paino: 8.6 g

pituus: 70
 paksuus: 4x4
 kanta: 12x10
 kannan paksuus: 3
 paino: 4.6 g

pituus: 84
 paksuus: 8x8
 kanta: 17x17
 kannan p. 4
 paino: 18,1

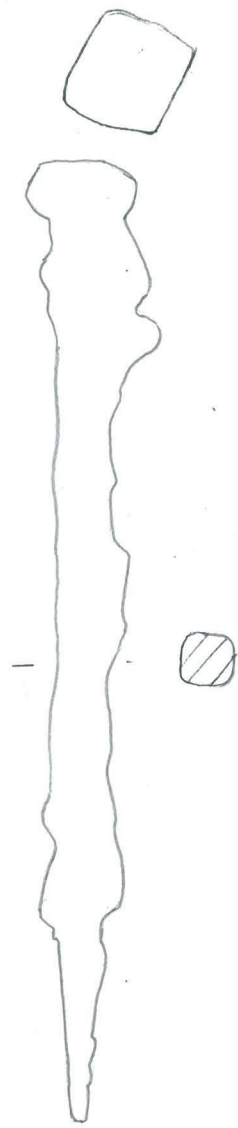

pituus: 70
 paksuus: 6x10
 kanta: 20x15
 kannan p.: 15
 paino: 39g

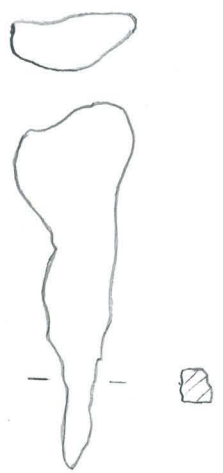
pituus 46
 paksuus 5x5
 kanta 10x7
 kannan p. 3
 paino 4,4g

4. rautanaula

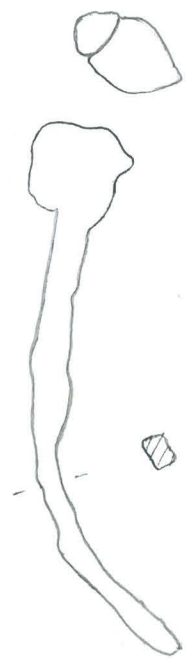
pituus: 127
paksuus 7x7
kanta 14x14
kannan paksuus 5
paino 22,8g

5. rautanaula

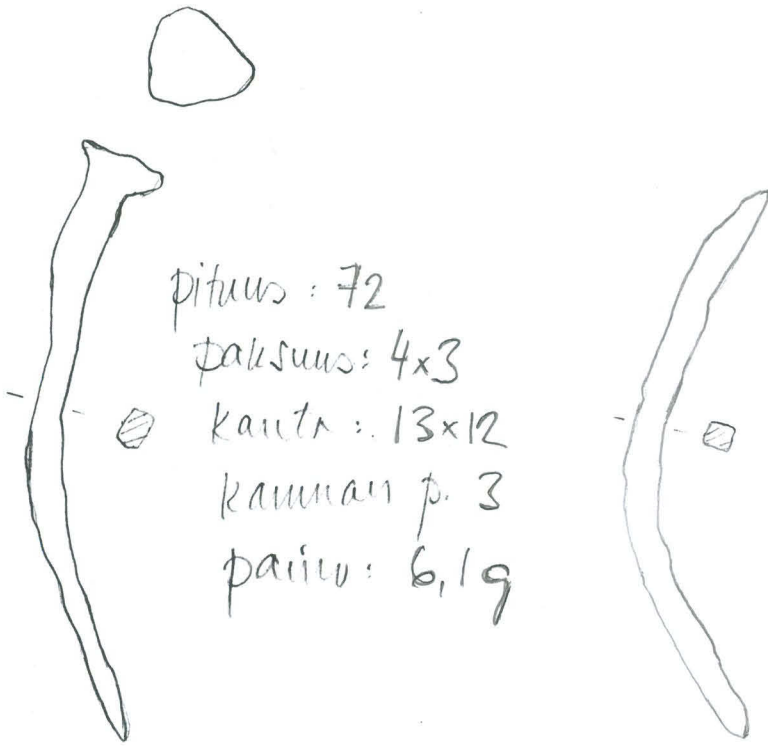
pituus: 48
paksuus: 5x4
kanta: 16x7
kannan p. 13
paino: 3,6g

6. rautanaula

pituus: 73
paksuus: 4x3
kanta: 13x10
kannan paksuus: 3
paino: 5,7

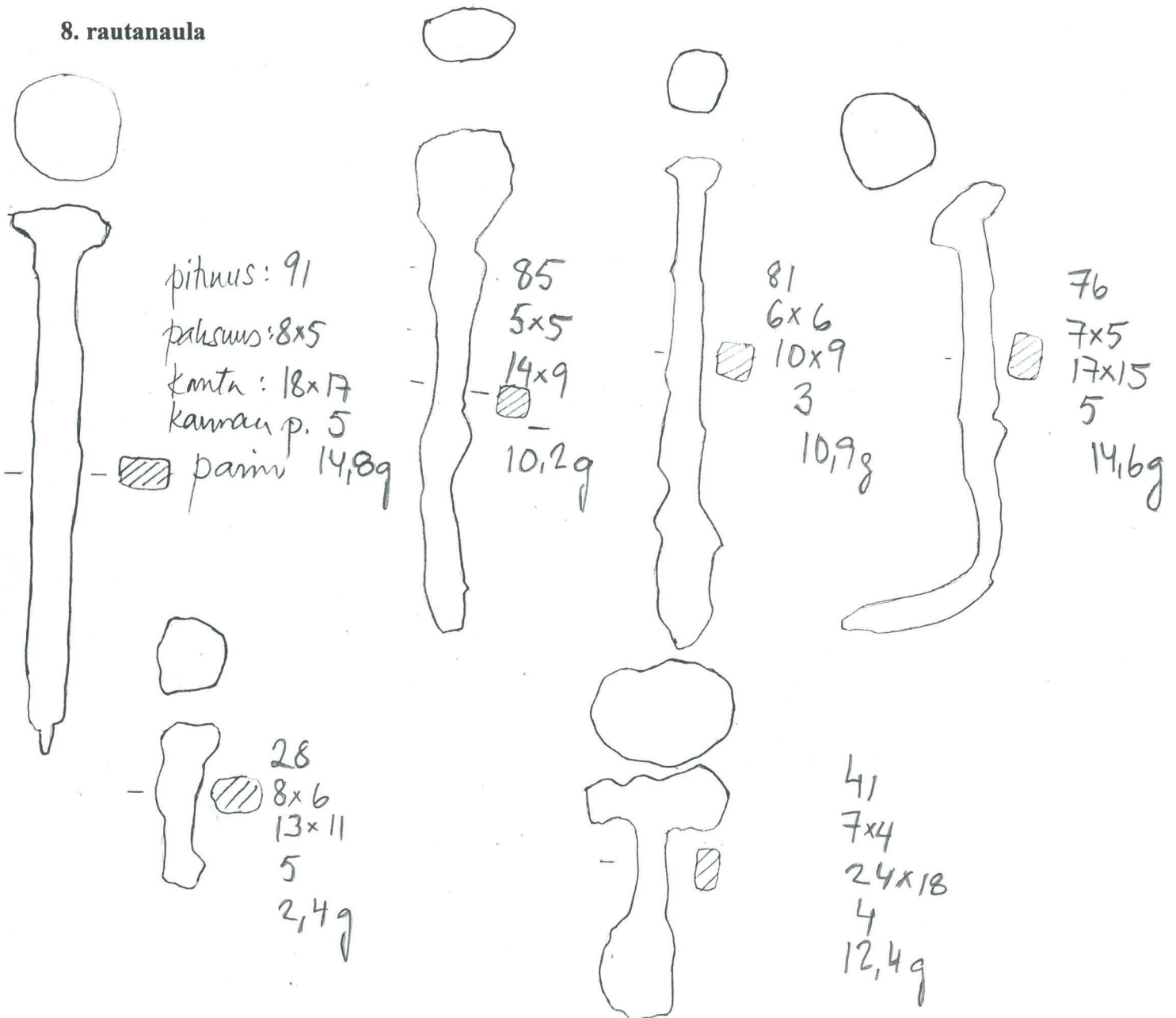
7. rautanaula

pituus: 72
 paksuus: 4x3
 kanta: 13x12
 kannan p. 3
 paino: 6,1g

pituus: 72
 paksuus: 4x3
 -
 -
 paino 3,5g

8. rautanaula

pituus: 91
 paksuus: 8x5
 kanta: 18x17
 kannan p. 5
 paino 14,8g

85
 5x5
 14x9
 -
 10,2g

81
 6x6
 10x9
 3
 10,9g

76
 7x5
 17x15
 5
 14,6g

28
 8x6
 13x11
 5
 2,4g

41
 7x4
 24x18
 4
 12,4g